

Библиотека
САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

Књига 169

КАЈМАКЧАЛАНСКА 11

**Најлепша остварења са XIII конкурса
за најкраћу кратку причу**

(Приредио Ђорђе Оташевић)

Алма

Београд, 2014

ПРЕДГОВОР

Међу причама пристиглим на XIII конкурс за најкраћу кратку причу, који је организовала издавачка кућа „Алма” у сарадњи са „Беографитима”, Дејана Јовановић, Дарко Коцјан, Драгана Лазих, Алма Оташевић и Ђорђе Оташевић изабрали су, по њима, три најбоље приче. Приче послате електронском поштом или потписане приче нису биле у конкуренцији за награде, али су, уколико су својим квалитетом то заслуживале, уврштене у овај зборник.

I награда: Александар М. Арсенијевић „Кајмакчаланска
11“

II награда: Стефан Теодор „Тиха летња ноћ“

III награда: Никола Лекић „Парадајз“

ДУХ У ВЕТРУ

Причају ми о њој. И даље ми причају о тој жени, а ја се и даље правим да је не знам. А знао сам је. Знао сам прилично тога о њој и то веома добро, али сам се и сам изгубио у њеној причи. Чудио сам се њеној снази, дивио се њеној храбрости, ћутао пред њеном појавом.

Јесте, била је самохрана мајка. Имала је једно мало дете и мужа који их је оставио, побегао. На њој се није могла видети ни патња, ни озлојеђеност, ни пониженост. Била је поносна жена, која је држала до себе и своје појаве. Способна и те како. Све је она сама износила. Сву тежину коју јој је живот натоварио на плећа, она је стоички изнела. Шетала је своје дете у колицима сваког дана у исто време. Уживала је у томе. Њена улога на светској позорници је добила пун смисао и вредност.

Али, крњи кismet је није испуштао из вида. Убрзо се дете разболело од неке ретке и неизлечиве болести. Отишло је за неколико недеља ни не упознавши овај свет. Остала је сама. Кажу да је данима ћутала гледајући кроз прозор. Смршала је, баш је била смршала. Остао је само дух оне јаке и упорне жене да чили кроз постојање. Живот ју је коначно сломио.

Након неког времена сам је виђао у исто оно време. Шетала је с празним колицима.

Људи ми и даље причају о њој.

ЧАСНИ СУДЕ

Часни суде, нисам ја хтео убити комшију Ферику. Волео сам га као брата. Ал', ето, морао сам. Секира се сама замахнула и... Туп. По челу. Зашто све то? Па зато што се Ферика посвађао са Золиком из наше улице. Споречкали су се и Ферика је убио Золику. Није он хтео, али нож је сам кренуо. После ми је Ферика причао како је то осећај као кад забодеш нож у лубеницу. Сплуш. А, часни суде, Ферика је јако волео лубенице. А зашто је Ферика убио Золику? Па то је јасно: зато што му је Золика испричао причу о Јанчики. Да, о Јанчики који је убио свог течу Бандику. Летвом по леђима. Пљуф. Јанчику су сви волели, часни суде. И Золика је волео Јанчику. Њега су сви знали по томе што је возио жене на бициклу. На женском бициклу, али су оне све мислиле да их вози на мушком, ако разумете шта покушавам да кажем, часни суде. АПН-ац је сам кренуо на бицикл и... Трас. А зашто је Јанчика убио Бандику? Па зато што је Бандикин шогор онај пецарош Шањика који је измислио папуче „јапанке”. А Јанчика је волео обичне папуче. И волео је онај лепи слободан простор међу ножним прстима. Ето, часни суде, зашто сам ја убио Ферику.

СВЕСНА СНА

Бети С. је лежала на асури, сама, сама на плажи... И већ је сан неосетно узео њене очи... И већ је била на отвореном мору, на броду који путује ка далеким, егзотичним пределима... И као што то већ и бива у сновима, брод је изненада налетео, на случајну, неизбежну, камену стену, морску неман. Бродолом је био неизбежан...

Сви су били у мору. Сви сем капетана. Капетани и у сновима последњи напуштају бродове, тону са њима... Сви су били у мору, Бети С. је плутала на одваљеним вратима капетанске кабине. Још неки су плутали на стварима, иза и испред ње... Али многи нису имали среће. Бети С. је безбрижно гледала те јадне, како јадно страдају... Није се бринула за било кога од њих.

Није се плашила стозубих ајкула. Није се плашила ни могуће, своје смрти. Само је мирно посматрала. Само је посматрала и дубоко удисала слани, морски ваздух јер Бети С. је одувек била свесна сна...

ЧАША

У мирисном хладу ораховог дрвета, сред острвског врта, са стазом од белих кречњачких плоча – дрвени сто, застрт ланеним столњаком, крутим од ваздушних соли и близине мора. На столу, за којим нема никог, чаша пуна хладне воде, тек насуте, сва орошена: капљице сливају се низ њена обла стаклена бедра.

Прозирна, у бистрој ванвремености између два тренутка, једнако стварна и непостојећа: једног, што га већ нема, и другог, који још није; нема, сред густог сазвучја пчелињег зуја и бруја зрикаваца, чаша ишчекује бестрасно онога који ће, снажним гутљајима пијући из ње, утолити подневну жеђ, да му смерно послужи собом, ради чега се стаклоливчевом руком и зби њено постање.

Њега, чеканога и жеднога, још увек нема, но његова чаша, свежом орошеношћу у непомичности поднева, гласник је његовог блиског доласка, знамен његовог присуства у његовој одсутности. Јер нико, жедан, у жарки августовски дан, неће насуте хладне воде у чашу, изнети је на сто у врту, а да не požури да је што пре, у миру ораховог хлада, испије до дна, у светом часу једноставности и савршенства.

КАЈМАКЧАЛАНСКА 11

Белим на плавом, нем знамен: *Кајмакчаланска 11*. Хијероглифска алитерација, тајанствена слова и број – двери у простор небројив.

Несвет, стојим над асфалтом, пред капијом света непостојећег ван михољских привиђења. Кроз вез од нежнога гвожђа зурим у врт сеновит, пун успомена, не мојих, и немуштих сенки, сад мојих.

Ко се ту с врапцима радовао? Чије ту светлуцаху жалости? Чије ту беху месечине на фресци поноћног прозора? Ко је ту, ужарен, дрхтао? Чије ту беше капање чесме у тишини? Чија чудеса пресвете обичности: трокрасност јутра, поднева, вечери... тросветост доручка, ручка, вечере... трострасност младости, зрелости, старости... Нерасплет смеха и смртности...

Никад то сазнати неће слепа нечистост моја.

На Црвеном крсту мог срца часовници су снени: нема прошлости, ни будућности... Ољуштен малтер и моја смртност – тихују безгласно: у Кајмакчаланској једанаест.

СПОЗНАЈА

Штрајкују радници нерадом. Нерадници штрајкују глађу. Песник одбија да пише о животу. О своме сопственом и нема шта да каже. А о оном универзалном, каже, све је речено. Стоји испред два платна; и плаче. На првом платну (Портрет Арнолфинијевих, Јан ван Ајк, 1434): савршена земаљска љубав у Тројици. Трудна жена, супруга, пружа десну руку, дланом навише, према мужу – тражи и очекује од њега све, по Божјем закону. Муж прихвата њену шаку одоздо, чврсто, заштитнички, као глава породице. Она леву руку држи на стомаку, милује neroђено дете. Друго платно (Сикстинска Мадона, Рафаело, 1512): љубав узвишена и савршена – Бога према човеку, и човека према Богу. „Зашто ми нико раније није ово показао? Сад се стидим сваког свог стиха о љубави.“

А сасвим је случајно, у беспарици и доколици, ушао на дотично место: *Бесплатан улаз, Изложба репродукција највећих мајстора...* „Штрајковаћу до краја живота. Нећу написати више ни реч. И ћутаћу. Много се више и дубље казује без речи.“ – изговори, преплићући језиком, и пружи руку да узме још једно бесплатно пиће са послужавника који је кружио.

НАКОН ИЗВЕСНОГ БРОЈА ГОДИНА

Скувала сам кафу. да ублажим тугу... Није успело. Кафа више није оно што је била. А нисам ни ја.

ИМЕ

Верујем да име одређује нашу судбину.

Моја животна прича била би другачија да је у мом (Горана) постојало слово Д. Можда би родитељи размислили о будућим последицама своје одлуке – када су решили да се напречац разведу, иако нисам имала ни годину дана. Гајила ме је очева мајка – горштакиња, неписмена, али мудра. Сићушна и хитра попут врапца, али за разлику од њега поверљива према људима. Тежина њеног живота се видела на лицу избразданом бо-рама које су постајале све дубље како сам расла.

Заспала је вечним сном када је схватила да ме је извела на прави пут.

ОСВАЈАЊЕ МОНТ ЕВЕРЕСТА

Ступио је на кров света. Коначно. Није се много намучио. Надмоћ високих, стеновитих врхова, делимично покривених снегом и чисто плаво небо испунили су га неком ненасилном снагом и тибетанским миром. Замислио је на десетине експедиција, група, појединаца како се из различитих праваца пентрају данима, са промрзлинама на стопалима и надом да ће стићи до циља и постати познати.

А да ли ће стварно постати славни? Први сигурно јесте. Али нису му баш до краја јасне муке, напори, животни ризици ових Хиларијевих следбеника. Зар није довољно стати овде и доживети неколико незаборавних тренутака? Па не мора сваки пут до звезда да води преко трња, леда и бола, када можемо да искористимо добробити савременог друштва! Зашто баш овде да их сахрани незауостављива лавина, или сурови амбис? Има на овом свету још врхова, дубина, неприступачних крајева, неосвојених предела. Не мора овде, где је врх света, да буде и крај свега.

Још једном је дубоко удахнуо, урезајући у памћење ове призоре. Јавио је пилоту хеликоптера да дође по њега.

УКРАТКО

Хтео сам само да је волим*.

* Знао сам да хоћу да је волим тачно три минута након што смо се упознали. То је била једна од оних нестварних ситуација када је присуство Купидона толико очигледно да човек напосто пожели да га понуди кафом. Спојио нас је пријатељ који је познавао њену сестру, али су они убрзо нестали, суптилно нас оставивши разговору о свему и ничему. Прилика: промоција књиге на коју смо обоје случајно залутали. Кад је последња реч прочитана, кренули смо у шетњу кејом и остали код моста, на јединој сувој клупи која је преживела кишу претходног дана – дана који је био километрима и деценијама иза нас – и дочекали зору посматрајући Тврђаву. И били смо срећни, потпуно срећни, изгубљени у мору лоших веза и негативних сећања, спремни да једно другом дамо све. Пробдели смо ноћ након два-три сата познанства, и имали осећај да се знамо годинама.

Знао сам да хоћу да је волим тачно три минута након што смо се упознали. Зашто сам је онда пустио да током јутарњег шпица претрчава Булевар ван пешачког прелаза?

МАЈЧИНА ДУША

Једном тједно пењем се са мајком пут гробља. Умрла је прије пет година, па одлазимо попричати са њом у новом дому. Задржимо се пола сата чаврљајући док јој уређујемо боравиште, при повратку свративши на кавицу у оближњи локал. Обичај који смо упражњавали док је била жива, враћајући се с посјета мојој баки. Па лагано кренемо кући гдје нас мама нестрпљиво очекује, да све дозна из прве руке. Не, не пишем са психијатрије; при пуној сам свијести и здрав као дрен. Мада ме заувјек напустила, заједно смо више него ли икада. Пркосећи законима свемира, стекла је способност мултилокације. Чека ме на мјестима која заједно посјећујемо нестрпљиво очекујући наш повратак, ручамо и спавамо заједно, а и сада ми вирка иза леђа да види што радим. Посвуда је истовремено, а понајвише у свом сину с којим обитава на овом свијету. А оно горе, испод дебеле гранитне плоче на коју полажемо цвијеће, палимо душице и свијеће? Тек тијело, материја, твар, хрпа атома и молекула покрадена од мене за љепило које их је држало на окупу. Мајчину душу.

СИМЕТРИЈА

– Не брините, господине. Наша агенција ће Вас у потпуности задовољити.

– Да ли сте сасвим сигурни да ће све на добро изаћи?

– Не бојте се, господине. Још ниједном нисмо били неуспешни.

– А ако би она посумњала у моје намере?

– Будите спокојни, господине. За жену то увек буде изненађење.

– Волео бих да све изгледа као случајност, као да је судбина све то удесила...

– Наравно, господине. Ваша жеља је за нас заповест.

– Желео бих да се оженим, посредством ваше агенције. Сам то никад не бих могао.

– Желео бих да уклоним своју жену, посредством ваше агенције. Сам то никад не бих могао.

– Наравно, господине. Ваша жеља је за нас заповест.

– Волео бих да све изгледа као случајност, као да је судбина све то удесила...

– Будите спокојни, господине. За жену то увек буде изненађење.

– А ако би она посумњала у моје намере?

– Не бојте се, господине. Још ниједном нисмо били неуспешни.

– Да ли сте сасвим сигурни да ће све на добро изаћи?

– Не брините, господине. Наша агенција ће Вас у потпуности задовољити.

ОБИЧАН ДАН

Мирише на багрем од јутрос.
Да... каже док испија медовину.
Муве се скупљају око стола на коме је чаша оста-
вила траг.
Биће кише....
Идем ја лагано, каже док испија мутни последњи
гутљај.
Слатко, клизи низ грло...
Гледам у још хладну, орошену празну чашу док
ми је грло жедно и горко.
Скоро ће подне.

ПОДВИГ

Клизим низ лакирано дрво...
Ногама се одупирем да устанем.
Руке су ми на потиљку...
Коса у мокрым увојцима спушта се низ чело и
врат.
Сврби ме.
Хоћеш да ми додаш пешкир, кажем му.
Окренем се и видим да није ту.
Пустим руке, падам дуго, дуго....
Срећем све људе које знам на том путу падања. Не
говорим им ништа.
Изгубим свест...
Маса ми аплаудира.

УСАМЉЕНИК

Он често хода улицом, али његова самоћа се толико осамостали да се у њој, у тој самоћи огледају разни детаљи, догађаји, улице, пролазници. Тад самоћа углача себе као огледало и једно време ужива у реализму оног што се огледа. Па после тога самоћа изгребе то своје огледало, тражећи неку изобличеност предмета, облика, као у експресионизму. Али, свака та огреботина на огледалу његове самоће, као да је графика стварности, која прети да постане сан, због своје необичности, неочекиваности, непредвидивости. Недавно се његова самоћа забезекнула када је видела колико је све графика пролазности, људи, предмета, стварност направила. Тад се човек прибрао и закључио да су његова самоћа и стварност кадре да направе чак и графику њега самог.

ПЛАНЕТ

„Не можеш уништити планет зурењем”, Чувар се обрати старцу бијеле браде који се достојанствено укрцавао у брод, свјестан да ће му то бити последњи лет.

Старац се насмије и настави проматрати својих руку дјело од којег су га одвајали. Стари богови више нису били потребни. Нови су преузимали власт, рекли су му кад су дошли по њега. Тако је увијек било и тако ће увијек бити.

Али нови богови нису знали оно што је он знао. Он се осигурао још у првим данима стварања. За разлику од других, он је створио другачијег човјека. Могао је мирно отићи. Његов је планет био само његов.

Окрене лице од голих грана обавијених кужним димом што су се пружале над остацима бетонске писте па проговори по задњи пут:

„Не морам. Већ је уништен. То је мој планет.”

НАЈКРАЋА ПРИЧА

Нема потребе да је пишемо. Довољне су слике и неколико сећања на лепо. Ужаси из нас. Прекратак бо-
равак у простору препуном кисеоника. Дим и прашина.
Топот белих коња који нестају попут диносауруса. И
ето... Прича је ту... Најкраћа... Подешена за васељену
којој је наш живот један њен трептај. Душа издужена
попут романа остаје као копрена... Једно сећање на на-
шу кратку причу! Кратка прича се не пише. Она се жи-
ви!

Тамара Бијелић

ЕТИДА О ИНТИМНИМ ПОСЛЕДИЦАМА ЈЕДНОГ ЗИМСКОГ ДАНА

Снег се топио и све је било некако на пола. Зима је била на пола ту, и пролеће се приближавало, али само на пола. Чекало је са сигурне дистанце, пробијало се стидљиво зеленим травкама ту и тамо испод белосиве бљузге која се топила и цурила и увлачила ми се кроз бушне ципеле које сам и даље носила јер, по обичају, нисам имала новца за нове.

Људи су постали баш некако нестрпљиви, и то се осећало у ваздуху. Сви смо чекали да пролеће коначно успостави своју владавину и лупи нас по глави оним својим, кад се одједном сви осете као да трепере и плутају кроз ваздух.

Осамљивала сам се у свом топлом стану, проналазила утеху у књигама и храни, гледала порњиће и чекала да се однекуд појавиш и кажеш ми да си коначно схватио да ме уствари ипак волиш...

Остаци зиме били су доста упорни – иако се топила и цурила на све стране, ипак је одлучила да нас још мало држи у заточеништву. Били смо њени таоци, и било је на снази време савршено за неговање оне слатке, безбрижне меланхолије.

ШИПКА

Дакле, постоји шипка. Чврста и глатка; бела у свом сјају. Све се ломи њоме. И кости и камење.

Но, једном шипка почне да кородира: један њен део. И све више тај део трули, рђа се шири и продубљује, напредује на шипку.

Не постоји обратан процес; зарђали део мора се одстранити. Што раније се то учини, мања ће штета бити.

Шипка никад више не може бити цела.

Понекад, од ње се толико одстрани да остане само мали део; дијамантска чачкалица.

Понекад не остане ништа.

Душе ми.

ОТКИНУТА СТРАНИЦА

Последња страница, фино исцепкана, скоро геометријски плови у бари испред куће. Два дечака се смеју немоћи доскорашњих моћника чији се живот завршава са последњом тачком садржаја. Сада је и то дозвољено, цепати књиге и повећати дистанцу, направити монструма од прошлости крви и погибија, док су се данашњи претенденти на престо крили по рупама. Убрзаном забраву уче нас још од детињства, од првих корака у старом-новом, новом-још старијем, скоро античком свету, али нам не кажу колико је заправо безначајна оваква данашњица. Инерција одрастања, уз измишљање традиција; па зар због тога нису генерације положили животе? У мутној бари одлазе хвалоспеви, на хоризонту нема ватре, а у главама дечака бујају електронска кола, нажалост зачињена смртоносним дозама средњег века. Чак су и њихови прсти заувек напустили прескочене странице ненаписаних књига, једне скорашње историје која својим електричним одсевима умире у недрина корпорација и појединаца, потпуно злих.

МИРОВАЊЕ ОБАЛЕ

(После дуге шетње обалом на стени сам пронашао мајицу. Мирисала је на жену. На младу жену.)

...

Седела је у углу собе. Чинило се да гледа кроз прозор, а можда је и гледала. Руке су јој мирно прекривале колена. По кожи би се рекло да је млада, а можда је и била млада. Потпуно непозната, а истовремено идеално уклопљена у простор ове собе. И у ово време.

Сумрак је. Не помера се. Јутро је. Не помера се.

Неколико дана је гледам. У пролазу. Њену силуету без гласа. Обрис њене душе. Најзад је рекла „Обала“.

Састали смо се у загрљају. Као стари познаници. Као стари љубавници. И блиски и далеки – уклопљени идеално у простор и време.

Неке младе обале.

Данијела Божичковић Радуловић

ОПОНАШАЊЕ

Волим Мачке, јер преживе сваки пад, а и оних девет живота, није занемарљиво.

Жена

Волим Жене, јер оне знају да буду мачкастије од Мачке, и дала бих својих девет живота за ту урођену умиљатост.

Мачка

Милан Бојанић

ПОСЛЕДЊЕ ЈУТРО

Слика на зиду је почела да бледи... Звуци пијаце су се утишали. Сунце је ушло у његову собу и рекло:
Да се поздравимо... Ти ме више нећеш видети.

ЗЕКА У ШУМИ

Зека се пробудио у шуми. Тек тада, шума је почела да пева.

ДУШЕВНА БОЛНИЦА НЕГДЕ КО ЗНА ГДЕ

Дан суморан – да не може бити суморнији! Наравно да не знам где сам! Како бих иначе то могла?! Који је то кишни сат по реду већ који се слива низ троугаони прозор и моје слеђене вене? Бели зидови – да не могу бити бељи! Дубоко у углу оплакујуће собе цвиле а можда чак и пљуште два компјутерска ока! Кажу ми да припадају мом електронском супругу и да смо се венчали јуче – баш на мој 50-и рођендан!

А на мени плава, лепршава спаваћица са златним нитима! Боље је што немам огледало! То више и не постоји! Бљесну гротескна мисао на трен. Све се постиже телепатијом, а можда и не. Уста са екрана шапућу неку романтичну вибрацију. Љубавне фреквенције ми прожимају истањену кожу, толико провидну скоро да видим кости на длану.

Могу ли дохватити прозор? Па и да могу, шта имам да видим? Све је и тако поплављено после сто година самоће, а можда и сто дана кише? А шта ако ме чека неки чамац да ме превезе до мога крова? Наједном неки нови крик! Више није Апл глас мог новопеченог младожење, већ неки цијучући новорођени вапај умазане бебе на Микрософтовом лаптопу чак тамо у супротном ћошку! Сада је заиста дара превршила меру! Још ће ми рећи да ми је то бежична ћерка!

Вода студена – права леденица! Ал' ту је моја спаситељка, богом дана, позамашна лубеница! Она ће ми крила дати да дојездим до чардака, својих старих вајата! Нојев потоп једном мора стати и онда ћу поново гајити генетски немодификовани, природно слатки кукуруз!

АХ, ТА ЖЕНА

Каже се да ако „жена није чиста, бијела, бјелцата часна дјевица, статуа, визија, ноћна приказа, принцеза”, она представља опасност од које се треба обранити... То „све” су жене, оне су зло пораза, као да су оне криве за изгубљени рат... Изгледа да „гарда судбине” шкрипавих чизама, маршира против жена. „Зауставише се”, „стадоше”, попут фалуса који остаје чврст у свеопћем расулу, у сваком налету женских валова... А она би се тако радо „дрско приближила”... али не смије.

Чизма је ту да „згази”. Еротска жена је бојно поље!

Војник Аберхоф у Schauweckerov-ом роману „Рађање нације” води на том бојном пољу безизгледну борбу...

... једна чаробна тврђава од цвијећа, увојака и бљештавих погледа, тако рећи један мали Вердун који својим понашањем исто тако залуђује, изазива исто блиједило, изнемоглост и вртоглавицу, као и онај велики... Војник Аберхоф дезертира у ту тврђаву и лоше завршава.

Једног од нас двојице Она би требала одабрати?! Два добра другара у тој немилосрдној борби за превласт љепотице, по оној „Љепотица и звијер” кроз игру и поуку лијепог понашања и учења како постати „женскар који ломи срца љепотица”, – а крајњи исход борбе је окршај у кревету са још једним скинутим јунфером као трофејом...

Те среће нисам био, одабрала је Она оног другог, снагатора и галамцију, по мени заслужено јер су си на длаку слични и пристају си...

Као ћутолог шансе нисам имао, рат сам изгубио, још један у низу изгубљених и пораза, којих је било и касније...

НАПАД ПАНИКЕ У ПОСЛАСТИЧАРНИЦИ

То се деси овако. Прво ти се мало заврти у глави. Онда осетиш наглу слабост. Потом помислиш да ти срце не ради како треба. Лупа ти у грлу. Онда тражиш жилу куцавицу на врату. И држиш руку ту. Почињеш да дишеш. Три пута полудубоки удах, па три пута издах. Бољим данима не поверујеш себи да умиреш, па наставиш даље. Можда се, успут, мало придржиш за неку корпу за смеће, али наставиш.

„Данас је бољи дан”, помислила сам и наставила да гледам колаче у витрини.

ПРЕЦЈЕЊИВАЊЕ

Док је масним црвеним кармином остављала трагове на шољици од продуженог еспреса, млатећи ногом и поправљајући своју зализану фризуру, рекла ми је да се прецјењујем. Гледала ме је са нервозном нетрпељивошћу. Превише пута сам изокола, хвалећи је, покушавала да јој дам до знања да у мом животу не постоји апсолутно ништа на чему треба да ми завиди.

Више ми се није дало, па сам отишла.

ЈУТРО

светлост насилно улази у собу. између фотеље и кревета, шкрипа се смешта на бродски под и лепи на ногу жене која се мршти на светлост. нога неспретно опипава под у потрази за папучама. пут је исцртан, пут је ископан врхом ножних прстију у прабини. папуче се одмичу, скривајући се иза ноге фотеље. прабина подигнута приликом градње пута, скровиште проналази испод тепиха. фотеља се растеже, широко зевајући, покушавајући да прогута ћебе пребачено преко њеног рукохвата. дрхтај уплашеног ћебета прекрива звук – узбуна којом се оглашава будилник. рука увежбаним покретом удара у звук и тишина која настаје у тренутку била би неподношљива, али шкрипа поскакује по бродском поду. нога постаје нервозна исписујући пустиловни роман по поду. папуче стеране у ћошак пружају руке и додиром откривају свој положај. ноге улазе у папуче, жена напушта кревет, огрће се уплашеним ћебетом, отвара прозор, спушта ролетне и пушта светлост на улицу. ствари иза њених леђа тону у лагани дремеж.

НЕВАЖНА ПРИЧА

Једном је један тротоар прешао преко ноге пешака. Многи од присутних пешака-сведока су инстинктивно повукли ноге у дубину својих удобних ципела.

И шта се десило затим?

Ништа!

Истрагом је утврђено да је тај тротоар миљеник господара, а нога пешака припада неком сељи, неком јадничку без титуле и манира.

Затим је тротоар замољен да пази на шта стаје, због сопственог угледа, а пешаку је запређено казном ако убудуће не поведе рачуна где своје превелике сељачке ноге гура.

ЗАДЊА СТРАНА „ПОЛИТИКЕ” (КРАЈЊА АМБИЦИЈА)

У времену опијених славом трезвени чекају својих пет минута. За шанком, углавном, јер кажу у вину је истина. Истину зборе. Исплива кад се дође до дна. До ког дна треба доћи да би се било на врху? Људског? Политичког? Или код нас још увек није конкретно утврђена димензија спуштања?

Обими су јасно дефинисани: што си већи полтрон, мање су шансе да паднеш на главу. Улазак у анале ти је доступнији.

Одвајкад чекам ту фамозну славу! Дође она сваке године, додуше Крсна, али ми Св. Никола, слава му и милост, не испуњава оне поре ега и сујете. Јесте он свечан и славан, али ја бих да будем још славнија од њега. У звезде да ме кују, за рукав и за аутограм да ме вуку, са мношћом на шору да се сликају, а она комшиница што свакодневно своју радозналост разбије о шелукатру, од муке да цркне! Не знам ја о тим славним славама ништа, али негде прочитах да тако чине овоземаљски опијеници истом, те рекох себи: нека те с миром, доћи ће твојих пет минута, те ти гледај па умри од среће баш тад! Баксузе поштени!

А онда, на последњој страни „Политике” угледам коначно ту причу. Заузимала је целу страну.

Поглед са висине говорио је да је било и лепших слика, где баш ову да ставе, једва да личим на себе овакву! Каква је – таква је, моја слава је стигла у слици и речи: Данас, у 106-ој години свога живота (ако се живот у Србији може тако назвати, јер се овде године рачунају

да сте, такорећи, одробијали своје – поштено, подразумева се) преминула је наша позната, поштована и призната афористичарка, сатиричарка, љубитељка писане речи, истине, боем и смехотворац – Павица Вељовић, ВЕЧНА ЈОЈ СЛАВА!

Ето ти слава, баксузе поштени!

ВРАТА ТИШИНЕ

Волим те, рекао ми је. Ммм... И ја тебе волим, одговорила сам (ваљда) меким гласом. И кад ћемо почети да живимо заједно, упитао је (помало нестрпљивим тоном, рекла бих). Не знам, одговорила сам (и ја већ помало нестрпљива од понављања овог бесмисленог одговора). Како то не знаш, наставио је (а глас му је већ прерастао у вику). Ето тако лепо, не знам! (викала сам сада и ја). Зар је то најбољи одговор који можеш да ми даш (и даље је викао)? Знаш ли ти како је мени тешко да стално понављам исто питање, очекујући коначно да ми одговориш нешто сувисло, а? Знаш ли ти то? Или те уопште није брига за то како се ја осећам (ух, сад је већ урлао и желела сам само да побегнем). Не знам, одговорила сам (сасвим тихо), мислим да ти није лако, али не знам зашто га онда упорно понављаш, зар не можеш једноставно да сачекаш још... Да сачекам, да сачекам, па чекам већ годину дана!!! Да ли си ти уопште свесна шта пропушташ? (викао је и махао рукама око себе, изгледао ми је врло одбојно у том тренутку). Вероватно нисам, изговорила сам (сасвим тихо) и почела да се облачим. У том тренутку настала је тишина. Права, велика, дубока тишина. Баш оно што ми је било потребно да на миру изађем. И затворим врата.

ЧЕЖЊА

Зима је баш упорна ове године. Кровови се беле, окићени снегом иако је био почетак марта. Не волим

зиму. Хладноћа у простору доводи моје тело у неки чудан положај, постајем укочена, а рамена ми се скупљају и повијају ка глави, ваљда због сталне потребе да се угрејем, не знам. Не волим ни снег, чак ни на фотографијама. Никако. Као да не живим током зиме, него само преживљавам чекајући пролеће. Увек с нестрпљењем чекам пролеће. Овог пута сам чврсто одлучила да га не чекам. Нема ту шта да се чека или не чека. Оно ће наравно доћи. С тобом или без тебе.

ГОРКИ УЗДАСИ

Свежина се увукла кроз сваку пукотину на прозору. Ваздух у соби је лак, свеж и горак. Лако клизи под кожу и мирише на менту. Дубоко уздишем лежећи на кревету. Свака пора на телу се скупила. Свежина језиво клизи низ леђа. Образи су ми врели. Желим да отворим очи, али не могу, немам снаге.

Осећам горчину на уснама, пусту горчину далеких кактуса, горчину зеленог младог листа багрема. Ослушкујем шуштање ветра и увелог лишћа. Киша благо удара по прозору.

Свежину која ми се увукла у собу сада је заменила слаткоћа кишних капи. Пожелех некадашњу свежину од које ми се скупљала свака пора на телу. Желим да је истински загрлим, да осетим њен мирис менте и укус горких листова багрема.

Испред очију ми пусто, сетно, магловито. Сањивим очима погледах јесен...

КАШИКА, ВИЉУШКА, НОЖ

Као и обноћ, Ведран би пољубио раме Јасне к'о што би радо радио и обдан но то не беше случај како је радио на градилишту.

Сваки дан по повратку са посла Ведрана би код куће чекао топли оброк за разлику од следовања које би јео на градилишту. Јасна – која је била апсолвент на Грађевинском факултету – постарала се да свог Ведрана дочека јелом.

Једном приликом којом их уприличи викенд, Јасна га угости шкарпином припремљеном и пропеченом у белом винцу. А како Ведран остаде за јелом ћутљив, Јасна му се приказа у ставу са зглавцима руку на боковима очекујући одговор:

– Шта кажеш, љубави: кашика, виљушка, нож, а у тањиру чорбуљак.

ЂАВО

Соња сања смрт већ дуго, толико дуго да је и сама обамрла. Соња одлази у цркву и пали свеће, за себе, за своју душу, за свој спас. Толико се већ бори, да је живот нестао из њених очију. Соња толико дуго сања смрт, да јој је све свеједно. Свакога дана ишчекује да се појави Анђео и одведе је негде далеко, негде на безбедно. Она се нада Анђелу, она жели да то буде Анђео, али Соња зна да се Анђео неће појавити. Њено неискрено кајање није довољно за долазак Анђела. Соња чека Анђела, али зна ко ће доћи по њу: њени страхови, њени порази, њени греси. Он ће доћи по њу. Он чије је име одувек изговарала шапатом. Он кога је једном, још као мала, срела у виду човека који јој је понудио слаткиш а затим је обљубио. Била је дете када је први пут видела његове моћи и ужасе. Крила је то све ово време дубоко у себи, али тада ју је Он запрљао, тада је оставио своје семе похрањено у њој. Огрешио ју је и Соња од тада чини само грехове. Соња се моли Богу, Соња моли Бога. Соња жели да буде чиста. Али Соња је запрљана, остављена на немилост ветру, киши, хладноћи, презиру. Соња сања смрт, Соња сања смрт већ дуго.

ПОПЛАВА

15. мај 2014. године

Гледала је у празно, без емоција, у дојучерашњу улицу. Вода, која никада овим путем није пролазила, појавила се ненадано, нејасно откуда и још мање јасно зашто. Помахнитала у својој необузданости снажно је рушила препреке које су јој надолазиле са свих страна.

У кошмару и безнађу укопала се у место без снаге за било какав напор и акцију. Из свег гласа, помраченог ума, наизглед у празно, обратила се небу, које је ваљда за све ово било одговорно:

— Хвала ти, боже! Узео си ми мужа, узео си ми сина... хтео си... Хвала ти што си ми оставио бар унук. ...Нека ти буде... Ти ваљда знаш зашто си тако одлучио. Помирена на тренутак са околностима, на које, свесна, није могла на било који начин да утиче, са судбином неког ко је имао велике животне пехове, снахи је само полуодсутно, без окретања погледа воденој стихији, само рекла : Хајдемо.

17. мај 2014. године

Пробијала се као у трансу замућеном водом. Сунце је некако неприродно стајало, решено, као и вода да трајно овековече и затворе видик.

Угледала је своју улицу. Наоколо речно море, потопљене куће без људи, живота.

Њена кућа, њој крајње нејасно, била је нетакнута, мирна. Вода није исказивала потребу да некоме објашњава шта се овде заправо десило.

ПОСЛЕДЊА СТАНИЦА, ПОСЛЕДЊА СТРАНИЦА

Читала сам бесомучно, често се враћајући на прочитане странице, стежући корице, вирећи између решетака приземне терасе болнице, у собу где је мајка лежала. Понекад је спавала, понекад се уморно осмеживала. Читала сам шизофренично у парку испред болнице. Болнице? Била је то дуга, приземна зграда, подсећала ме је на радничке бараче, подигнуте на брзину, склепане, тек да издрже сезону. Читала сам на клупи, у парку, са шољом кафе у једној руци и парчетом проје у другој, њу мајка није могла до краја да поједе. Тај парк је био једина дивна ствар на овом брду, срећен, са крошњама разног дрвећа, подшишаном травом, стазицама од цигле и великим клупама. На једној сам данима седела, био је август, топло, светло, тако рајски и животно, а баш на том месту су се гасиле на десетине живота дневно. Размишљала сам како су баш овде, на овом месту, велика врата, почетак и крај. Можда не баш велика, не знам колика су врата потребна да би се све оне душе, које су се дневно чекирале и одјављивале са последње станице, испратиле некуда. Била сам баш ту, испред тих врата, по први пут чекајући смрт. И спремала сам се ја, није да нисам. Спремала и гледала како се смењују кола хитне помоћи и погребног завода.

ЦРТЕЖ

Дечак није могао да црта у сну. Дечак није знао шта је то јава. Знао је да боје, негде, постоје; једном је чак и викнуо то – Знам да боје постоје! – али се ехо развукао празнином. Рука се правилно кретала: одоздо на горе, са леве на десну страну... Ево, цртарнула се линија. Није, јесте, ипак није; поново кретање руке, ништа, неће, не да рука, не да оловка, не да папир, не да ђаво проклети. Не да...

Дечак није могао да црта.

(„Ово је само графитна оловка, боје не постоје!”)
Боје су стално са њим, у њему, али ништа из њега не излази.

Дечак није могао да црта у сну!

Покушавао је да се сети шта је то јава, али се сећао само снова: тих – никада нећу имати девојку – снова, тих – деца у школи нису злобна само воле да понекад саплићу и шутирају – снова, тих – разредна се увек загрцне када говори моје презиме и пита ко ће доћи на родитељски састанак – снова, тих – где је нестао цртеж у коме држим маму и тату за руку – снова, тих – мама не плаче зато што је тужна већ зато што сецка лук – снова, тих – тата није отишао зато што нас не воли већ зато што је кретен – снова, тих – мрзим мог очуха – снова, тих – ако се овако настави, убићу њих или себе – снова, тих – када ћу да се пробудим – снова, тих – не желим да се пробудим – снова...

Покушао је да црта. Узео је (графитну) оловку и из ње су излетеле боје: и саблазнољубичаста и вулгар-

нозлатна и бесножута и усамљенозелена и... Почеле су да се суше и на крају постале: Једна, Велика, Краста.

Дечак није знао шта је то јава.

Али нешто се у дечаку пробудило. НЕ! Он се пробудио, узео оловку, и... и... насликао, не илузију света, већ читав свет. А онда, поново, миран заспао.

РАСКРШЋЕ

Топло летње вече. Ни дашка ветра. Ратник је стајао прашњав на раскршћу.

„Двоумиш се?” – изненада је чуо.

Обазрео се и приметио кљастог, који га је гледао ослоњен о штап обема рукама.

„Словенски свет умире. Када бих знао куда до следеће битке, не бих ни тренутка оклевао. Не плаши ме брза смрт. Гнушам се споре.”

„Брза или спора, смрт је смрт. Живи, имај наде. Пођи путем којим иду храбри. Ово се зове – пут промена”, рекао је хроми човек показавши на једну стазу.

Поглед им се на тренутак срео. Тишина.

Послушао је.

Да, идем. Није важно да ли је то био бог или пре-
варант.

ДОЂОШКИЊА

– Да се ниси удала за овог твог Црногорца, ти се овде, као дођошкиња, никад не би удала за неког од нас момака Војвођана. Наше маме то не би дозволиле – каже ми школски друг на прослави педесет пете годишњице велике матуре.

Ето, још увек сам овде дођош и куфераш. Да ли само овде? Док сам студирала у Београду, била сам пречанка. У Црној Гори моју свекрву питају, ругајући се: Је ли ти се то син оженио Србијанком? Одем у своју родну Далмацију: други обичаји, навике, други говор. Моје, а није моје. Њихова сам и нисам.

Чија сам ја, где припадам и коме? Чудна сам нека мешавина. Нисам бирала ни рат, ни изгнанство, ни избеглиштво. Мењала сам боравишта, говор и навике. Имала сам, ето, могућност промене, богатила свој живот, али сам зато свуда била помало странац, дођош. То је моја стварност, моја судбина.

Зато, ипак, стално ослушкујем промене и покушавам да у свему томе пронађем своју срећу, као што је вероватно пронашао своју и мој друг с почетка приче.

Светлана Вујчић

СИТНИЦА

Била једном једна ситница, мала, мајушна, са срцем далеко већим од ње саме, па је стално падала на нос. Дизала се тако брзо и весело да није била свесна ни терета, ни пада. Храбро је настављала да се пробија и иде напред док једног дана, за њу сасвим неочекивано, због тако великих мишића није постала – крупница.

Младен Вукић

КАРТОЛИНА СИНУ

Анте, сине мој једини, како си се снаша на новом послу? Плаћају ли те како, је л' ти тешко? Задњих дана Милки ти није добро. Једва ишта поједе, а од јучер само лежи и гледа у празно. Мене је страх да није по злу. Млико јој иде, али мали неће близу, само тули и тули. Не знан штаћу. Моли те мајка, дођи одма кући. Ако не дођеш до прекосутра, шта кошта да кошта, мораћу зват ветеринара.

БРОДОЛОМ

Ноћ је била кишовита.

Брод ношен воденом струјом насукао се на обалу. Ветар је био веома јак па је брод најпре закачио оближње стене па се тек после неког времена нашао на копну. Оштро камење оштетило је труп брода. На средишњем делу трупа налазила се рупа која је имала облик јабуке.

У даљини се појавила светлост. Ватра је подрхтавала и приближавала се олупини брода. Песак је био прекривен коадима дрвета. Домороци су збуњено посматрали предмете са брода. Претурали су по стварима, окретали су непознате фигуре од непознатог материјала и оно што им се учинило корисним, носили су са собом.

Бука је пренула поглавицу из сна. Узео је папирус и почео је исписивати речи.

ДАН

Не осећам више хладно и топло, не осећам лагани поветарац на рукама. Кажу да имам рак, овај канцер, негде у глави који скраћује нервне импулсе тако да не могу осетити физичке ствари. А дан је сунчан, небо је меко, ваздух је некако лаган. Вероватно пирка неки ветрић и милује, провлачи се кроз косу. Гледам како се јата птица комешају у даљини, као јата лешинара над телом какве животиње. Брује инсекти и све је живо, упијам погледом све око себе. Покаткад помислим да бих хтео да осетим...

Ипак то је само дан.

СУСПРЕТ

– Колико је прошло?

– Има...

– Сигурно двадесет година, а?!

– Тако... мало више...

– Лепа си. Увек си била лепа. Коса ти је исто онако црна, прелепа. Хоћу да кажем да се, уствари, ниси ни мало променила. Године те заобилазе. Мени си онда била најлепша. Сећаш се. Код мене је баш супротно. Сваки дан једна мука, једна бора, једна седа, један пропали зуб. Није ми било баш лако. Него нећу да те замарам причом о себи, па нисмо се видели тол'ке године. Желим да слушам о теби. Чуо сам неке ствари. Све лепе. Добар глас и треба да те прати. А оно што је било... то је иза нас, прогутано у магли прошлих година. Загубљено. Бар што се мене тиче. Волео бих да попијемо кафу негде заједно. Или да одемо на палачинке. Једном. Да мало седимо. Не морамо ништа да причамо. Не мораш ми ништа рећи. Ако не желиш. Ево ја се сад распричао, а никад не говорим оволико. Не знам шта бих још могао да кажем. Ништа. Можда тебе ништа и не занима. Ипак блебећем. Чудно је што смо се баш овде срели. После толико година.

– Да... чудно... а можда и није тако чудно.

– Можда и није, у праву си. Можда је баш тако требало да буде. Ко ће га знати. Ти си и даље лепа, а ја још неизлечиво збуњен. Ништа се није променило. Осим моје косе и лица. Смежурао сам се к'о Богарт.

– Никад ниси ни био леп. То је баш оно што сам код тебе волела. Ајде сад, чека те ћерка. Мора је неко

допратити до олтара. Немој да мој син предуго стоји тамо сам. Доста је изненађења за један дан.

ЛЕЈДИ

Маргарет је била опасна кучка. Сви у крају су то добро знали. Зато су је и волели. Људи, нарочито деца, из неког разлога просто обожавају кучке. Када је напунила пет година, Маргарет је малој, коврцавој Роузмари Смит из комшилука, бацила жваку у косу и родитељи су морали да је ошишају на ћелаво. Урадили су то са сузама у очима. Маргарет се са прозора своје куће слатко смејала док је пила воћни чај у пет. Мрзела је малу Роузмари Смит јер Маргарет је имала неописиво мало ружне, провидно смеђе косе и стално ју је везивала у реп. Роузмари је после била љута, али није се осветила Маргарет, није је чак ни тужила. И тако је ова по ко зна који пут прошла некажњено. Роузмари је била доброг срца и није умела дуго да се љути. Нико није волео Роузмари. Говорили су да је глупава-чупава, што су јој и добацивали на улици.

Неколико деценија касније Маргарет је била на челу једне од најмоћнијих држава на свету. Сви су говорили да је опасна кучка, чак су је прозвали „челична”. И даље су је обожавали.

Променила је фризуру. Коса јој је сада била кратко ошишана и често је носила дамске шешире.

О Роузмари Смит нико ништа није знао. Понекад се људи питају да ли је уопште постојала.

Људи воле кучке.

Доброћудни умиру сами. Заборављени.

БОЛ

Онижи дечак, мршаваг тела увијеног у јаркона-ранцасту тунику, стоји у хладном песку и гледа ка крвавом хоризонту. Његов поглед тера људе који га знају да помисле да је неколико пута старији него што заиста јесте. Сваког дана је ту. Ветар носи прљаво прамење са његовог лица, а очи му сузе, како због хладног, штипајућег ваздуха, тако и због спознаје да ће морати да се врати кући. Две свеже ране на образима га пеку, шаљући црвене одблеске бола у његов мозак, подсећајући га да су те две кржаве мрље само почетак, и да се тамо, иза хоризонта беспарице и брака на ивици пуцања, назире још већи бол. Својим црним, подочњацима уоквиреним очима тражи излаз, прилику за бег, али и даље није нашао ништа што би могло да умањи бол, физички, и онај гори.

ЧОВЕК И ПАС

Иду човек и пас. Обојици крцкају кости. Сваког се дана утркују који ће се пре докопати вечности. Град живи мимо њих, гласан и туробан, не тичу га се кости које шкрипе ни живот који се извлачи са сваким издахом двојице ветерана. Старац се повијен креће опрезно и споро, увек иза пса. Овај начини неколико корака, па се окрене да провери да ли га власник и даље следи. Старац на то сваки пут одмахне руком: „Не радуј се, још сам жив.” Онда наставе ход у тишини, обично до сумрака, где их не чека ништа. Кад падне мрак и град на тренутак утихне, догегају се до какве клупице под уличном светилком, па седе дуго и гледају нешто невидљиво. Ноћни лептири и комарци не дају им мира, но старац је безбедан; чак и комарац разликује младо месо од трулог. Свуда око њих су високе, суморне зграде, али кад старац пусти поглед у даљину, рекло би се да гледа кроз њих, до далеких обронака које не можеш видети, а знаш да су увек негде иза градова. Девојке испробавају комбинације за вечерњи излазак; прозори им светле. Старац их не види, а и кад би видео, ти призори младих најезених брадавица не би више умели у њему да произведу ни дрхтај ни језу. Лежи се још само на постоју успомену скривену иза високих кровова и градских антена и на лаган поветарац, који њега и његовог пријатеља тихо потера кући.

КОЦКАР

Моје име је Невоља, а по занимању сам коцкар, иако моје коцкање заправо није коцкање у правом смислу ријечи. Наиме, ја се готово свакодневно коцкам са својим животом јер сам склон адреналину, ризику и пустиловинама. Иако с једне стране волим миран живот, с друге стране стварам сам себи гомилу невоља и проблема како ми у животу не би било досадно. Тако се често суочавам с многим проблемима, ризикујем своју главу, водим борбе с вјетрењачама и увијек сам спреман на нове изазове. Живот је попут партије шаха, једна одлука може промијенити све, један потез води у побједу или у пораз. Обожавам играти нове игре и увијек ћу прихватити борбу с непознатим противником. Ако понекад чак и изгубим, с друге стране ћу, заправо, побиједити јер ћу стећи ново искуство за борбу у још већим и опаснијим биткама. Спреман сам прихватити сваки изазов, а на крају ће бити само један побједник. Коцка је бачена.

ДУД ЗА ПЛАКАЊЕ

Кад сам тог поподнева обишао стрица на салашу, седео је под столетним белим дудом. На столу испред њега флаша дудоваче и две чашице које чекају да се испију. Пољубих га, седох прекопута њега, питам га за здравље. – Није добро, опака бољка ме изједа, нећу још дуго, зато и седим овде. Погледај ову грдосију од дуда! Посадио га је још мој деда, за време рата нас је хранио, сладисмо се његовим плодовима и пекмезом, а старији, прибогу ја сада, пили од њега ракију. И твој отац је волео њен укус. У име његово да попијемо коју. Већ сам насуо, очекујући те. Обесише га Швабе баш о грану изнад твоје главе. О Божићу је окитим хризантемама. Био си мали кад је рат букнуо, зато га не памтиш. Извини, увек се расплачем када помислим на њега. Зато је овај дуд светиња. Под њим плачем и када се радујем и када се препуштам свом очају.

ТРИ ПОРТРЕТА ПОЖУДЕ

У дворишту зграде стоји жена у црној сенци дрвета. Непуних јој је деветнаест. Пуши цигарету. Дланови јој подрхтавају. Жена потеже цуг с врха своје цигарете и ужива у укусу који није горак, али је најближи горчини. Све њене мисли постају препредено неухватљиве. Замишља их као безбојну скраму која обавија њене неуроне. Отреса пепео с догореле цигарете, желећи да задржи осећај пожуде, но он је напушта с праменом дима који нестаје у тами.

— Полако, говори девојчица док седи на клупи, у дворишту исте зграде.

— Знаш да те волим, одговара јој момак и алаво напипава њене груди.

— Знам, одговори девојчица, с гађењем. Њој је шеснаест, њему двадесет три.

На суседној клупи седе две остареле жене. Њихов разговор је бучан и у полету. Прва жена се обраћа другој и притом спушта шаку на пријатељичину бутину. Њен покрет не представља исказ нежности. Друга жена осећа топлину која јој се разлива широм тела, почевши од додирнутог места на бутини. Осећај који ју је обузео није се могао зауставити порицањем његовог постојања. Жена је неизговорено опсовала. Ветар је непрестано шуштао у помрчини.

ХМ

Узми ту мајицу, видиш да је оригинал дуксерица, то сам ја носио једно време по Паризу, молио ме Алан Делон да му је продам, ал' ја нисам хтео, волеле ме жене у њој, а и наследио сам је од ћалета. Ево, питај га, нек' ти прича, њега трипут ударио гром у тој дуксерици и ништа. Јесте, каже деда са хоклице, има да је носиш док си жив. Почињем да се смејем, мени је само важно да није украдено. Него шта него је крађено, па тај би ти украо око из главе, устаје деда са столице, је л' знаш, дечко, да је овај мој син могао да мазне кокошака кол'ко је 'тео кад је био млађи, 'ајде кажи господину како си мажњаво кокошке, можда му затреба некад у животу, одмах се син увалио на хоклицу, чим му се указала прилика, запали цигару и не скида осмех. Знаш шта, господине, дођеш пред кокошињац кад кокошке унутра спавају, понесеш бео чаршав, само га рашириш испред врата, оне помисле зора, залете се у њега, покупиш и на раме. Смејем се, он виче: ајмо, жене, јефтиније него у ХМ код мене!

ПРАШИНА У ЗНАКУ ДИМА

Дима нема где ватре нема и има дима где гори.

Куда повести успаваног човека? Да преспава свет, не би се осећао баш најбоље. Да сазна све о свету, опет се не би осетио лепо. Да сања свет, не би осетио ништа, јер то и није његов свет. А чији је то свет? Сан, чији је то сан? Чије су те моћне приче, које се причају усањивањем? Сањају ли сви снове или снови живе свачије животе? Сањају ли људи јаву других људи и спавају ли људи будност успаваних људи? Одговори и да постоје, не би их пронашли сан, јава, ватра и дим.

Између песника и песме треба да постоји мало прашине на екрану. Задржати прашину значи одупрети се Олуји. На десктопу се рађа продужена фотографија железничке пруге, која урезана у кичму континуитета мења агрегатно стање, као Кишна Пахуља на летњем асфалту.

МАГЛА

Производња магле има великог утицаја на економске прилике у Србији, јер се од тог артикла уноси у земљу просечно по десетак милиона долара. У прошлој години осећа се приличан назадак у производњи, јер је произведено магле за 40 одсто мање него претпрошле године. Зато је, опет, цена знатно већа него раније: једно паковање продаје се по 5 долара, док је раније цена била 2-3 долара. У прошлој години највише је извезено магле у Сједињене државе (16.441 кг), а толико исто скоро и за Француску. Вредност извоза прелази три и по милиона долара, рачунајући један килограм око 700 долара. Продавци магле обећавају да ће купци убудуће мање чекати.

НЕГО КАКО

Прелепа Косара је у мирном браку са Иваном, добродушним грађевинским инжењером, са фином каријером. Није то експлозивна љубав као једна ранија, већ мирна река, чијим се преливима враћа сваки дан. Па, овај брак траје. На неки начин, јача и на бурама светских искушења по том питању. Проверавајући се на примерима брачних неверстава, које Косара брижљиво исеца из новина, памти из прича, упоређује са својим браком и сваки пут излази са још јачим осећајем брачне верности. Наравно, своју верност је учвршћивала и кроз лична искуства: са бројним удварачима, пренебрегаторима брачног статуса; тако што се испостављало да их (због Ивана у срцу) мора одбити; са увиђавношћу за осећаје друге стране и задовољством због романтичног тренутка.

ЦРВЕНА РУЖА

Топао јулски дан. Муж и ја имамо посла у граду. Сели смо да се освежимо. Девојче продаје руже и муж ми купи једну. Од топлоте, ружа је свенула.

Улазимо у зграду, шеретски кажем:

– Да направимо штос! Заденућу ружу у наше поштанско сандуче.

Био је изненађен предлогом, али је само слегнуо раменима. У току дана смо чули коментаре станара нашег улаза:

– Види ти комшиницу! Жена у годинама, а има обожаваоца!

– Сигурно је завела неког! Шта јој то треба? Свашта!

– Није она крива, ако јој неко остави цвет...

Увече је моја ружа била заденута у сандучићу распуштенице са другог спрата. Скоро смо се сударили са њом. Поносно нам је рекла:

– Нисам још за бацање! Ето, црвена ружа!

Иако сасвим увела, ујутро рано, ружа се нашла, у сандучићу удовице...

– Баш си направила штос – тужно је рекао муж.

Тако је моја шала узбуркала страсти и емоције мирних станара једне вишеспратнице.

МЕТУЗАЛЕМ

Та њихова рођака је била сенилна, кажу. Запалила је орман и пола куће. Одвели су је у старачки дом. Потпуно су заборавили на њу. Јавила им се телефоном. Удала се. Живи срећно с неким пензионером доста млађим од ње. А колико јој је година? Стара је као Метузалем.

DAYDREAM

У полупразној биоскопској сали на великом платну тутњи воз. Нешто мало даље, чим се изађе на улицу, авион у ниском лету запрашује комарце. Још мало даље, на булевару, река аутомобила у покрету. На оближњој реци укотвљена бела лађа. Још даље, на мору, велики прекоокеански бродови. Поред свег тог кретања и обртања Земље око своје осе, један гледалац у биоскопу седи непомичан на столици и путује.

ЗАСТРАЊИВАЊЕ

Нервозан и тежак радни дан протеглао се у натегнуто спарно слепоподне којим сам се у крцатом трамвају враћала кући. Док сам справљала салату, моја напетост се разлила у бес.

– Каква ти је то фаца? – упита ме супруг, уместо поздрава.

– Жена је огледало мужа. Све се моје пријатељице добро поудале...

– Ти нађи бољег.

– Погледај шта вози онај преко пута, твоја кртија кошта мање него добар компјутер.

– Доста је. Ако хоћеш излагати свој текст, иди у Атеље 212, овде ја хоћу мир. Ово је породична кућа.

Држим нож. Бесно га бацам у судопер. Он стиска новине у руци. Погледом риса закивам му бес у лице. Бацам у канту цвеће које ми је поклонио за Дан жена. Он скида слику коју сам купила од прве плате и качи своју из студентских дана.

Гледам га. Он посрамљен седи на каучу и држи главу међу рукама. Гледа у под. Онда ме погледа, онако искоса, мученички и понизно. Ни мени није боље. Немоћно се спуштам у столицу. Знам, тај срам који осећам је потиснута љубав која се поново расцветава.

Доната Думичић

СВЕ КАО ДА ЈЕ ТИШЕ

Ових сам дана тужнија и све као да је тише. Гледам многобројне слике страдања од поплава и некако знам да ни кише више неће бити исте, ни ријеке, ни људи.

РАСТАНАК

Откидам море од мора. Пакујем га у кофер. Сланим прстима, љепљивим од трагова смоле. На леђима ми отисци сунца. У коси цури пијесак. На ногама (дубоки) трагови стајања. Поглед пун измаглице хоризонта, галеб без лета и брод. Полазим, а не крећем. Одлазим да останем. Путујем усидрена чекањем. Слијепим улицама тијела воде, враћам море мору. Вежем мисли у чвор и тонем (с) њима.

Душан Ђорђевић

ПАЉЕЊЕ НА КУРБЛУ

Требало је времена да дође и та ноћ са пратећим јутром. За инат себи и друштву, пробудила се накурвичаво. Напаљена глађу, одлучила је да овери диплому и дође до сталног запослења у банци „На нашем Западу шерифи пљачкају”.

Паљење на курблу било је бесплатно, али је гашење коштало 5.000 евра.

ИСКРА

– Ти њега плашиш.

– Наравно. Ја сам светлост, он је мрак.

– Плаши се да не нестане.

– Јер не разуме да мрак не би постојао да нема светла. Него би све било, онако, сиво, нешто између. Безбојно и безмирисно.

– Па, шта ћеш да радиш?

– Ништа, једино што умет – да сијам. Једино тако ће његов мрак моћи да остане то што јесте. Ако бих га променила, ни ја ни он више не бисмо били исти. Били бисмо – ништа.

ПЕНИ ЛЕЈН

Аван и неупаљена петролејка налазе се на горњем делу креденца, празна тепсија на шпорету, лавор допола напуњен водом на поду, бокал на хоклици, на зиду, десно од улазних врата, окачено је огледало без рама, а на оном, лево од улазних врата, окачена је урамљена фотографија, из неког давног времена, на којој су управо венчани мушкарац и жена. Тик до прозора, на нахт-касни, крчи радио. Споља долази хук локомотиве и све почиње да подрхтава и поиграва, а из радија, који престаје да крчи, накратко, чује се музика. Биће да је то била Пени Лејн. У том хук локомотиве се стишава, радио поново крчи, док у соби, све што је поигравало и подрхтавало, полако се смирује.

СТВАРНО (ЈЕ САМО), ПРВИ ПУТ...

Најбољи путоказ када возиш по мраку, ноћу, јесте трака подвезице од чарапе, од оног прелаза где престаје свила а почиње топла кожа, па до међуножја које не спутавају гаћице. А онда она замамна и топла влажност, неколико километара даље, гласни уздаси (најзад без ограничења и страха да ће неко чути), поскакивање на седишту и... тајац.

– Треба да поновимо ово – рекох влажних гаћа.

– Шта вреди? Неће бити исто. Само је први пут овако – одговори ми она са влажног седишта.

– Хоћемо ли негде на пиће, вечеру?

– Сита сам свега – рече она, али тоном који је одавао задовољство. – Води ме кући. Спава ми се.

Одвезао сам је кући. Све што је било нама важно и због чега смо се састали: обавили смо. У колима, без коитуса. Секс некада зна да буде најслађи управо онда када не дође до класичног спаривања. Ако легне изненада и на правом месту, у право време. Али, фалинка свега тога јесте, заиста, што може само једном да буде тако слатко, већ другог пута је то бљунав осећај неостварених очекивања. Тако је то кад је страст и сласт у страху. Да није тако, зар би се пипали по мраку, у колима, на Ибарској магистрали, кријући се од својих мужа и жена?!

ГЛОРИЈА СУНОВРАТА

„Преда мном је непрегледно зеленило... потрча-
ћу...”

„Шта гледаш?”

„Где сам?”

„У тамници.”

„Слеп сам.”

ТАЉИГАШИ

Однекуд наиђоше таљигаши.
Шта то носите? Питах.
Време, рекоше ми они.
Шта ће вам толико бремене?
Срамота је, господине, да га се сећамо, па га носимо да га спалимо.
Што га не закопате?
Земљу да не загадимо.
Али ветар ће смрад пепела разнети.
И треба... Други да знају...
Продужише пут. Знам да су у праву.

СТВАРАЊЕ

„И створи Бог човека по обличју својему...“
И Човек изгради манастир по облику своје душе.
У њега почеше да долазе људи...
Човек је са собом донео Бога...
Манастир је бесмртан.
Бог је вечан.
Човек је пролазан, али он је њихова спона. И док буде Човека, биће и Бога и манастира.

УНИВЕРЗАЛНИ ЗАКОН ЕВОЛУЦИЈЕ

Прво је један несташни гњец-црвуљак открио да је унутрашња потпорна гваља мало већег покојног црвуљка тврђа од његове параподије. Стога је њоме – а што би друго – расцопео главу свом првом сусједу... гњец-балончићу. Милијунчић година касније несташков је несташни одвјетак овладао ватром. И, разумије се, одмах је – грохотом се хихоћући – запалио сусједов мјехур. Пар милијунчића година након тога несташни је одвјетак несташковог несташног одвјетка открио експлозив. И, не буд' лијен, развалио сусједу – да 'простиш – његову излазну вакуолу.

А онда... пуно, пуно милијунчића година послје тих повијесних догађаја – о којима су, генерацијама, испредани буљуци црвуљавих јуначких митова – сусјед гњец-балончић се јако, јако разљутио и... изумио атомску бомбу. Па, ти сад види!

НЕСПОРАЗУМ

Дигла сам руку и рекла истину назвавши људе правим именом и обелоданивши догађаје. Сви су ћутали.

Затим је један гласић рекао: „Дозволићемо да нисте професионалац!“

Сутрадан и даље нико ништа није говорио.

После два дана још један гласић се чуо: „Шта ти би, жено, да оно кажеш?! Ћути, и ово нам је превише, а ти још...!“

После три дана пресрео ме озбиљан гласић: „Ниси требала онако. Знаш, шта ће да кажу други... није то начин...“

„У реду, а што тако мислиш?“, питам.

„Па ето, није био тренутак ни место...“

„Добро, а зашто?“

„Па, знаш, мислим... није требало...“

ГРЕШКА

Позвао ме је на кафу. Рекао сам да ћу стићи за десетак минута. Истуширао сам се хладном водом, замотао пешкир око појаса и трчећи стигао на пети спрат. Мирисало је на тамјан. Нисам желео да голотињом импресионирам жене, већ да свом пријатељу покажем да се нисам угојио. Утрчао сам у његов стан. Скрушен је седео на фотељи. Скочио је и лупио ми шамар.

Потом је испричао: „Још вода за кафу није проврела, на врата неко звони. Помислим: ти си. Повичем: Улази, свињурино дебела! Нико не отвара. Кренем према вратима. С комоде узмем букет прецветалих ружа. Хоћеш да те дочекам, викнем. Отворим врата и цвеће у мрачни ходник бацим. Светло се упали! Испред мене стоји свештеник. Да свети водицу дошао. Поскидам цвеће с његове браде и отресем воду с мантије. У земљу сам хтео да пропаднем. Светио је водицу.”

ПЕКАРСКЕ КИФЛЕ С ЈАБУКОВИМ СИРЋЕТОМ

Колико често су хтели једно друго да посете? У болу и у сузама сви смо исти.

Пекарске кифле с јабуковим сирћетом. Њему омиљене. Узеће то као повод. Она их је правила убедљиво најбоље. Тај проклети посао му је прво давао, а онда узимао све у животу. Каква јама, невидљива, опасно дубока. После ионако више није било ни Кристине ни Ленке у стану. Био је сам.

Занемарен. Огољен. Неко га је преварио. Глас у глави није престајао, пратио је сваки корак, као да је рат.

Алкохолизам се, наводно, може лечити ракијом. Немогућност комуникације са самим собом.

Да ли је јутрос упекла звезда? Невидљива црна пеница га опалила посред главе. Отпозади. Могао је да се клади да неко хоће да га опељеши. Склизнуо је крај врата. Умиљати глас, да ли је то била Кристина? Мрак. Одједном је све било тако хладно. Неко га је искључио. Исто као и светлост дана.

Исто као и живот.

ЛАБАРУМ

Штит на земљи, војници стрепе док чују вапај старца, немирна времена, обавијена велом тајне, краљевство у мраку.

Док је у грозници говорио неразумне молитве, свештеници су стајали са бакљама у рукама, нијемо посматрали, мислима према бројаници, војска је била у страху, пред одлучујућу битку, штитови у крви.

Мислили су да је све било изгубљено, невидљива рука са неба помјера гране у близини краљевске собе, знак у земљи, молитве старца, краљ у страху.

Отворена књига, нејасни симболи, приказ стварности, наслов пропасти, молитве у страху, празне ријечи, хладан вјетар помјера гране, смрт прогонитеља.

Пастир без стада, штап у земљи, натопљеној крви, немири у краљевству, војска спаса, одлучујућа битка, рођење нове вјере.

Мистично искуство, просвјетљење цара, свештеници у молитви, гране на вјетру, симболи укрштени у вијенцу, судбина вјере, знак на штиту.

Исплетени симболи у вијенцу на штиту војске спаса, заједно у борби до последњег вјерника, против демона који шаљу своје гласнике, али ускоро је крај, свјетлост на брду.

Град у даљини, заборављена земља цара спаситеља, расути стубови вјере, изгубљени штап пастира, стадо у даљини, исплетени знакови мистике, бројанице на вјетру, име му изговарају шапатом, заборављен он стрпљиво чека да ускрсне, град Наис.

Расут под плаштом свјетла, пастирски штап у рукама Спасиоца, опет предводи своје стадо, одлучујућа битка, крв на штиту, вапај ратника, против сила мрака, мистично искуство, тајно значење, монограм тајне.

Штитови на земљи, војници у молитви, знак на небу, свјетлосни крст, натпис слободе, пастир и његово стадо, знак спаса, Овим Побјеђуј.

ПОДУЧАВАЊЕ

Покушао сам да га научим нешто. Стајали смо поред прозора, пред нашим очима се стварао саобраћајни колапс. На хауби нама најближег аута поцепала се залепљена слика. Митски мотив змије која обавија крчаг раздвојио се на фрагменте. Питао сам га шта види?

„Гужву” – одговорио је.

„И шта још?”, појачао сам питање.

„Различите марке аутомобила”, настављао се глобални увид.

„Кажи нешто конкретније, живот чине детаљи, а не опште ствари” – обећао сам себи да ће овде бити крај подуче.

А онда се десио неочекиван обрт:

„Не желите ваљда да личим на момка из кинеске пословице коме показују прстом месец, а он погледом фиксира прст”.

Иницијатива је прешла на његову страну.

ЗА САОСЕЋАЊЕ НЕ ПОСТОЈИ ВРЕМЕ

Замишљао је како трудна у сточном вагону путује за Аушвиц. Иза ње су понижавања, насилно раздвајање од мужа, испред ње смрт у гасној комори. Садашњост је овај воз којим путује ка свом ишчезнућу. Напољу је жута, колоритна јесен посута златом како то обично бива у октобру. Чак и у октобру 1943. године. Зове се Шарлота Симпсон, има 26 година. Од пртљага једино што носи је нерођено дете и сећање на своју уметност.

И кад је рашчупане косе, гола, усамљена како се само може бити у гомили сатканој од ужаса, прекорачила праг, можда је овај футуристички тренутак сећања ипак некако допро до ње. На исти начин као што моје саосећање ове звездане ноћи, у ретроградном времеплову стиже да је пригрли пре него што је пуштен отровни гас.

@СЕДМИЦА

@ понедељак

Знојави и уморни полако смо се пробијали кроз ужурбане солунске улице теглећи препуне ранце са свечевим осмехом међу шверцованом робом.

@ уторак

Локални водич вешто је провео комите поред непријатељских стража. Тих и ненаметљив нестао је са првим петловима.

@ среда

Сударисмо се на вратима супермаркета. Ти поцрвене и збуњено промуца неко извињење, док ја неспретно гурнух „Марс” у џеп танке пролећне јакне.

@ четвртак

Прошетао је јуче улицом у којој је одрастао. Ужас... Неко је склонио мале голиће и срушио вигвам поред реке. Изгледа да су бледолики победили.

@ петак

Видиш, каже, ту на углу, где је сада банка, некада је Крста бомбонџија правио најбољи гемишт у граду.

@ субота

По зидовима бежу окачене старе фотографије: забрађене жене, бркати мушкарци... Зашто су тако озбиљни?, питам. Јер су одавно мртви, рече Богорад.

@ недеља

Завршава последњу страну рукописа и пали цигарету. Идеш?, каже. Он климне главом, навлачи ципеле и јаше црвен поред ватри на рубу града.

ОБИЧНО ПОПОДНЕ У СВЕТУ ИНСЕКАТА

Комарац напушта фотељу и одлази према прозору. Термит размиче ролетне и посматра улицу. „Заборавио си пуцу”, опомиње га Мрав. Бумбар додаје револвер Лептиру који клима главом у знак захвалности. У међувремену, Оса приставља кафу. Тишину ремети клокотање воде у цезви (са плавим туфнама). Жохар добацује Бубашваби: „Мени са мало млека”. Истовремено, Паук испаљује масни виц. Једино се Мува цери. „Тише”, шапуће Мољац са прстом на носу. Након краће станке Зоља пита: „Да ли је неко видео Цврчка?” Сви ћуте. Онда Стршљен, гасећи пикавац у пластичну пикслу, каже: „Изрешетали су га јутрос Кукци – у пољском ВЦ-у”. „Ко Цимија Барку” – процеди Скакавац, боја-жљиво зурећи у Зрикавца. Отварају се врата и у собу хрупи Трут. Дрхтавим гласом, слепљеним од зноја, каже: „Акција се обуставља до даљњег – Пчела је пропевао”. Жамор, негодовање, по нека псовка. Само Обад смирено предлаже: „Ајдемо онда попити кафу”.

ZIPPO

Погурен, Живорад гмиже уз храстов обронак. Тешко дише. Мало због успона, више због година које поносно тегли на грбачи. Каткада се закашље попут каквог туберана (алвеоле у Живорадовим плућима нато-пљене су катраном). Тада обично застане крај оближњег стабла и прислоњен леђима уз храпаву кору, седа на опало лишће. Уз колутове дима – размишља.

И овог предвечерја Живорад чини исто. Усред напада кашља седа на земљу – леђима прислоњен уз младо храстово стабло. Из цепа гуња (чиста рунска вуна), извлачи кесу дувана и палцем и кажипрстом трља браонкаста влакна – као да соли чорбу. Лиже хартију и завија „палачинку” која са пристојне удаљености личи на кубански томпус. Сребрним Зипом (даривао му га је друг Стари лично) припаљује цигару. Увлачи дим посматрајући залазак сунца. Кроз рејбан стакла, оно му личи на орден рада са златним венцем који управо замиче за планину. Тада редовно уздахне. Сећа се дана када је био тридесет година лакши.

КЊИГА ЛИЦА

Наши преци поседовали су веома моћну реликвију која се звала Књига лица. У књизи су чуване успомене на лица свих људи који су икада ходали земљом. Тако су њихови потомци могли да сазнају о онима који су пре њих живели и умирали. Али временом су људи постали рђави и њихове успомене и отисци у Књизи су се изменили. Више није било могуће стећи јасан увид у нечије лице. Истинита слика невиних лица претворила се у лажне маске деформисаних пајаца. Лица су се окренула и постала скраћена, претварајући се у профиле. Нека су показивала своју лепу, насмејану страну, док је у сенци остајала она мрачна, са дубоким ружним ожиљцима. Нека су показивала своју окорелу сировост, скривајући нежност. Књига је морала бити уништена. Бацили су је у море, али је она испливала. Запалили су је, али није хтела да гори. Зато су је однели на дно најдубље пећине и оставили тамо у вечном мраку. Прва киша која је пала натерала је људе да подигну главе високо ка небу. Капи су спрале лажне гримасе, а поново пронађена лица људи блистала су под чудном светлошћу. Била је то дуга.

БЕС СРЕДЊИХ ГОДИНА

Пролазећи поред пекаре, видим неки ред старијих људи пред њом. Погледам, зачуђено... И прочитам: После 18 х пециво у пола цене. И како одавно нисам, осетим три-четири беса, или чак и пети, одједном, један јачи од другог. Сваки ме наводио на различите искрене жеље. Да уђем у пекару, купим све, без попушта и поделим им, гладним баш пецива... Да их разјурим, до једног, са урођеном одвратношћу према свему што је масовно, на попусту, акцији, распродаји, вођена логиком, одувек – или гала или ми не треба... Да их подсетим, те старце и старице, да су се одrekli и Бога и оца, и родног села... Да ми их није жао ни трунчицу, јер ниједно од њих није, као моје вршњакиње и ја, кад писне сирена, трчало у подрум са једним маленим на руци а друго водећи за руку, са залеђеним осмехом и веселим певушењем да ми се не боје више него што се боје. Од тог страха моје деце, а нису се ни њихове ћерке, снаје и унуци проводили много боље, НИКАДА оздравити нећу... Да им кажем да не срамоте синове и ћерке! Јебало их пециво у пола цене...

КЕКСИЋ

Шетали су уз језеро. Она се смешила, а он ју је загрлио. Имао је кексић у џепу и дао га њој. Бацио је омот у воду и једна риба га је прогутала. Ујутру, њено беживотно тело насукало се на обалу. Месо је било труло, али гладној врани то није било важно. Врана се почастила и одлетела у оближњу улицу. Тамо је постала плен једне мачке. Умивши шапе, мачка се попела на ограду. Изненадна тромост оборила ју је преко, у дво-риште. Нашао ју је младић, али га је мачка из страха огребала и побегла на пут, скончавши под точковима аута. Младић је само опрао огреботину, иако је његова девојка сматрала да треба да оду код лекара. Следећег дана, приметила је како је био блед и слаб. „Шта кажеш на шетњу до језера?“, предложи она. „У реду“, рече младић уз осмех. Језеро није било далеко. „Хоћеш кексић?“ упита девојка кад су дошли на обалу. „Нећу“, рече он. Лицем је додирнуо тло и умро.

ВЕЛИЧИНА

Шта је био, шта јесте и шта ће бити? Мртвило у личности, величина у очима јутарњег огледала, са нагом понижавања других, често заглављен у замци бесадржајности која надахњује мисао о лажној властитој величини. Опорост сујете увек надвлада. И тада бива заробљен и навикнут на потчињеност без воље на побуну и протест.

Купио је на кредит један од најновијих модела „Форда” и то је још једно задужење у којем се гуши (а ваљда у дужничкој патњи сујета и јесте већа што је и дуг већи).

При помену алтер ега, очи му се прошире, добију некакав чудан сјај, схвата да је важан. У ствари, аутомобил је најважнији, а он је само део приче у којој се поистоветио са главним јунаком. Јер похвалити добар изглед и скупocenост аутомобила исто је што и похвалити њега. Чак и више од тога. То је био, то јесте, то ће остати. Мртвило у личности.

ОСМА СМРТ

Човјек средњих година ставио је себи омчу око врата и објесио се.

Нешто прије тога извршио је самоубиство пуцајући себи у главу заборавивши да је у раним поподневним сатима попио недозвољену количину таблета и отишао на онај свијет.

Додуше, прије таблета је имао саобраћајни удес гдје је смртно страдао, али то је успиједило тек пошто га је на послу убила струја и скратила му муке од јутарњег дављења у свом базену када је хтио да се освјежи после тренутног гушења плином.

Ако и после вјешања остане у животу, то ће га, стварно, убити.

НЕЋЕШ У МОЈУ ПРИЧУ

Сјећам те се из времена када смо постајали Титови пионири. Зализане косе, завезане црвене мараме око врата и благо нахерене капе титовке на глави. Ти си изговарао Заклетву, ми понављали за тобом. Данас кад постајем пионир... У средњој школи био си омладински функционер, нас слао на радне акције са лопатама, а ти нас обилазио у Стојадину, опћинском. На факултету си био члан Управе, оцјене ти уписивали професори у кабинетима. На посао си улетио на велика врата, био партијски функционер, комуниста. Градио викендицу, добио трособан стан. У Демократију ушао преко националне странке, машући заставом под којом није било мјеста за братство-јединство. Сада те возе у скупим Аудијима уз пратњу заштитара. Одавно већ имаш вилу, двије чак, дјеца ти се школују у Америци. Дебео од добре хране, размажен од улизица, мислиш да су ти сва врата отворена. Е, нећеш у моју причу, лактарошу!

САВРШЕНСТВО

Написаћу причу.
Сто посто сам сигуран у то.
Биће то колосална кратка прича.
Зинуће свако ко је буде прочитао.
Од одушевљења.
Написаћу је за непуних пет минута.
Са лакоћом.
И без икаквих накнадних преправки.
Прича ће ући у све светске антологије.
Па и у нашу.
Разуме се.
Од тог момента постаћу опште позната фаца.
Бићу позиван на разноразна гостовања.
По свим деловима земаљске кугле.
Правићу се паметан и говорићу будалаштине.
И бићу дебело плаћен за то.
А те паре нећу моћи да потрошим за живота.
Кажем вам засигурно.
Написаћу ту јебену кратку причу.
Која ће ми изменити живот.
Мораћу да је напишем да бих разуверио све не-
верне Томе у своје списатељско умеће.
Компјутер је спреман.
Тастатура такође.
Још само ја да се спреим.
Али то се неће десити овог пута.
Имам занемарљив проблем.
Који никако не могу да разрешим.
Све остало је у савршеном реду.

Мучи ме само једна ситница.

Ја.

Наиме.

Немам инспирацију.

НАЛИВПЕРО

Данас сам у малој књижари непланирано купила наливперо. Дошла сам убити вријеме и разгледати нова издања којих је било сваким даном све више јер је на књижевну сцену нахрупило мноштво писаца који су, по мишљењу књижевне критике, оркестрирано одговарали на очекивања читатељске публике жељне оригиналних умјетничких остварења. Могло се на том вашару пронаћи згодних дјелца за свачији укус и џеп. Зато су се невеликим простором књижаре свакодневно мували литеарни сладokusци и беспослена студентарија. Вољела сам, луњајући градским улицама, замишљати да се налазим у прашуми или пустињи. Кад би ме у пролазу случајно окрзнуло нечије раме, враћала бих се накратко у стварност. Већ на сљедећем углу дочекао би ме нови изазов. Тако сам сатима, данима, тједнима, мјесецима и годинама путовала сама, без пртљага и водича, уживајући у безбројним пустоловинама, а да нисам одмакла даље од неколико трамвајских станица.

Купила сам наливперо.

Вртјела сам га међу прстима чудећи се тој стварци јер се нисам могла сјетити кад сам посљедњи пут нешто написала наливпером. Онај потпис у матичном уреду се не рачуна јер је у међувремену постао правно ништаван.

ЗВИЈЕР

Звијери не знају љубити већ само бјежати – говорио је мој дјед показујући на мене својим грбавим прстом кад год га не бих хтио пољубити. А она каже да сам злопамтило јер се сјећам тих одвратних ријечи.

У кревету док ме љуби, док гледа кроз прозор и пије своју јутарњу каву.

Чудна је. Као да је пречула дио кад сам причао о томе колико сам га желио убити, да напoкoн могу заборавити његову клетву. Али модрина њених очију остаје иста. Ни трачак сумње или гађења. Понекад пожелим разбити њену главу, да јој напoкoн уђе оно што јој говорим. Срећом се у тим тренуцима сјетим да она не зна мрзити као што ја могу.

Уздахнем и кажем: нећемо више о томе. Она се благо насмије и раствори свој огртач. Прво игра улогу водича, затим ми допушта да рукама истражујем њено тијело као земљoписни атлас. Тада се дајем у бијег и раскринкавам дједову лаж.

ЛЕКИНА КУЋИЦА

Куцнуо је њушком у балконска врата. Отворих му, а он залаја да хоће да види намештај у приземљу и распоред. Позвах га да уђе и да се не изува, понудих кафом и врућим крофнама. Није хтео ништа него оде по собама да шапама прегледа фотеље и кревете.

А онда промукло залаја: да му лично адаптирам кућицу као ово наше. Узалуд сам образлагао да је кућица прениска а ја предебео да бих се увукао. Одлаја да само треба да омршам да бих ушао, а све ће остало доћи.

Шта ћу, одмах скинем пар килограма; изађемо и пузимо према кућици. Лека ме домаћински пропусти да уђем први, али ме замоли да се изујем. Изујем се и увучем, за мном Лека.

Огребао сам оба рамена, али био је у праву. Усправих се и почех да радим.

Направио сам му прозор према шуми, окачио библиотеку на зид према улици, убацио фотеље и тросед, изгледало је сасвим пристојно. Онда ме је Лека понудио костима и замашћеном водом са брашном.

ПОВЛАЧИ СЕ ВОДА

Тамо још, где је Богдановица, а јасно се види табла за Црвену Јабуку, Милорце и Лончаник, седи пијани Цига испред продавнице која не ради, са флашом ракије, у води преко леве различите чизме и пева нешто, ни песма не зна шта. Одједном, погледа у правцу Јоше-

ве, уштине се да види да ли сања, баци ону флашу па крене кроз воду према кући и виче: Повлачи се вода, повлачи се вода!

А онамо, од горњег Совљака, преко горњег Трлића до Брезовице и Новака, са Матића прелаза, одакле видиш Туларе са леве и Кожуар са десне стране, човек у шеширу избацује воду из њиве док му је у кући вода до оцаклије. Стане, па погледа лево у Бањане и Калиновац, право у Врело и десно у Таково. Скине шешир, обрише лице рукавом, погледа у небо и повиче! Повлачи се вода!

Сишли из Мургаша, Рукладе и Бргула све доле до Радјева и Стубленице, похватили се у коло и сви играју јер од воде не могу да се стиде својих корака. Коловођа маше белом марамицом и застане, погледа око себе, а сви из кола за њим, па повичу: Повлачи се вода, повлачи се вода!

А овде, од Кршне Главе, па преко Памбуковице, Докмира, Чучуга, Тврдојевца, Звиздара, у Костадиновића воденици, стање је редовно: мука стиже муку. Окрећу воденички точак, па мењају осу, мељу оно жито, смеју се у ц-молу па заплачу у а-дуру, а онај дебели ћелавко, са спалим панталонама до пола дупета, по ко зна који пут повиче: Повлачи се вода, повлачи се вода!

ПОМИРЕЊЕ

Негде у свемиру, среташе се две душе: душа градитеља божјих храмова и душа њихових рушитеља. Душе нису имале ноге да ходају, зато су лебделе, нису имале очи да виде једна другу, нису имале руке да нешто граде или руше...

Душе се додиром препознаше, помирише и нестадоше.

А каква је вечна судбина душе градитеља и рушитеља божјих храмова – само Бог зна.

РАЗГОВОР ТИШИНА

Када се попео на врх планине и бацио поглед унаоколо, сав је задрхтао од усхићења. Пространство хоризонта било је толико велико да се осетио веома сићушним.

Тишина шума личила је на далеки сан.

Испод самог врха стари бедеми – остаци древног града. Не зна се да ли га је градила рука старог Трибала, Римљана, Грка или неког неимара пре њих. Једино је сигурно, из дубине старих зидина, векови су га немо посматрали.

С великим напором је успео да успостави контакт с њима. Био је то разговор двеју тишина: вековне прошлости и несагледиве будућности. Сусреле су се у тренутку једног дрхтаја изазваног лепотом доживљаја једног сићушног бића које сваког тренутка може постати дашак ветра.

ЛИНИЈА ЖИВОТА

Данашњи догађај дубоко га је потресао. Управо се вратио од гатаре која је унела неспокој у његову душу, рекавши му да има кратку линију живота. Дубоко разочаран попио је најпре једно, а затим још два пива, која су требала да му донесу преко потребан мир ове ноћи. Међутим, убрзо га је обузела идеја да би могао преварити судбину. Извадивши нож из фиоке, прислонио га је на крај ове судбоносне линије. Било је потребно само лагано притиснути оштар врх и продужити је на длану, али алкохол који је завладао његовим телом учинио је своје. Изненада је изгубио равнотежу и затетуравши се, сечиво је неконтролисано склизнуло. Завршило је у великој парајући је уздужно, тако да је крв шикнула као вода из фонтане. Животна течност почела је да прска по зидовима просторије. Збуњен и очајан тумарао је по стану, покушавајући марамицом да заустави крварење. Малаксао и без снаге, на крају је ипак клонуо на под собе. Обамрлост га је обузела док је полако истицао последњи дах његовог постојања.

РАД У ИНДУСТРИЈИ НАЈЛОНСКИХ ВЛАКАНА

Гина заправо ни не зна пливати, а цијели свој досадашњи живот плива кроз ужас. Њено запослење у индустрији било је природан слијед догађања. Ја сам га, са своје стране, доживио као тешку, али праведну казну за своју младалачку бахатост, за ругање људима присиљеним на рад због преживљавања. Сада, у комори без прозора, у страшној буци и усковитланој прашини, под неносним умјетним свјетлом, очајнички покушавамо очувати наду: Сведени на голе нагоне, огрубјели и отупјели од једноличних, већ рутинских покрета. Обзири ни лојалност овдје не постоје, брачни и љубавни статус из вањског свијета, у нашем погону потпуно је безначајан. Дрпамо се у пролазу, кад год и гдје год стигнемо, слободно и јавно, а сношај се, као врхунац катарзе, одвија у гардероби или у ВЦ-у. Разврат и блуд у творници су уобичајена појава, опћеприхваћена активност. Гина и ја нестрпљиво чекамо паузу за ужину да бисмо се на брзину спојили и стопили, смањили напетост изазвану бјесомучним темпом рада. Све понављамо и на крају смјене, пред одлазак кући. И данас смо се нашли у спремишту за метле. Жена ни не носи рубље испод радне одјеће: Олакшава ми посао, штеди нам вријеме. Грубо се љубимо и једно друго раскапчамо. Наједном, пожелим опет бити човјек, а не пас. Прсте јој утакнем у косу, милујем јој уши, питам је за дјецу. Запрепаштена је, смућена њежношћу непримјереном овом мјесту. Није по то дошла. Закапча се и, разочарана, излази, враћа се у звјерињак.

ПИТАЊА

Крајње је време да се сликам. Не за пасош, наравно (чему би он мени, декинтираној, служио), већ за нову личну карту. Стара ми је истекла, а и да није, много сам се променила. Сама себе не препознајем. У огледалу и тако-тако, личим. Али, у души нисам више иста. А то људи виде. А види и објектив.

При сусрету ми познаници све ређе говоре „добар дан, како си”. Углавном питају: „На шта то личиш, побогу?” Не знам више шта да им кажем. Ако им саопштим да сам изгубила посао, узврате ми питањем: „Па шта, и ја сам”. Ако задржим сузе и промуцам да су ми деца отишла преко баре, кажу: „Па шта, и моја су”. Ако прогутам понос и признам да ми је муж збрисао с вршњакињом наше кћери, само слегну раменима: „Па шта си мислила, да ћеш ти бити изузетак?”.

Зато их само гледам. И ћутим. Не питам ништа, јер нема потребе. Питањима упућеним мени сами ми све о себи кажу.

КРАТКА ПРИЧА ЗЛОСТАВЉАНОГ НОЖА

Тај нож је био рођен као ловачки
Издужен, снажног врата – дерач
Годинама је сањао клања и црвенило
Док је снио непокретан у фиоци
Гадило му се што дели простор са канцеларијским
прибором

И што служи као импотентни украс младом квази
љубитељу природе

Који никада ни осетио није додир вреле крви тек
заклане животиње

Онда су му се молитве наизглед обистиниле

Наоштрен и смештен за појас

Носем је нестрпљиво лупкао футролу која му је
заклањала видик

Кад су га напокон исукали пререзао је газди прсте

Потом је гулио кору дрвећа

Ужарен тетовирао руке и груди

Бацао се под грла, витлао ваздухом

Напоследку је пропарао црева пијаног провокато-
ра

Завршио је давећи се срећан на дну језера

МНОГО ЊИХ, А НИКОГ НЕМА

Ходао је улицом сам.

Никог није било у близини, а ни у даљини. Улица пуста, али неке сенке наместиле су се на путу.

Ипак, путник је пратио своју сенку, мада су многе сенке од људи стајале на његову.

Помислио је да луди. Или су наоколо, око њега, дворске луде!

Пут му је бежао под ногама, али су сенке и даље стајале испред њега као живи зид.

Нигде некакве куће и светла у њој, или да је бар отворен станични бифе, и да седне, по могућству, до какве женске.

Крај једне бандере сенка.

Тамнија од ове црне, луде ноћи.

ТРЕЋА СМЕНА

На небу нове звезде. Њихова је сада смена.

Оне ове ноћи дежурају, као и нови портир у кућици који, негде око поноћи, вади храну из торбе.

Мирише рано воће и почетак новог лета.

Мирише млади, црни лук док портир сече каишеве беле сланине.

Хлеб од јуче не мирише.

Тако, дежурају звезде и портир, док им се бледи Месец смеши.

У поноћној тишини не виде како поткрадају фабрику.

СТРАНИЦА МОГ ДНЕВНИКА

Ево нас на голф терену, да ли си икада био ту пријатељу Неко? Није битно, пола терена је покошено и лијепо обрађено док друга половина није кошена мјесец дана те је трава неколико центиметара висока. На моје питање гдје ћеш боље ударити лоптицу одмах ми показујеш прстом на покошену половину.

– Зашто сматраш да ћеш тамо боље ударити лоптицу?

– Зато што је трава покошена и лоптица може боље да полети, одговараш ми са осмјехом.

– Добро пријатељу Неко, замолићу те да клекнемо на кољена и осмотримо изблиза ову непокошену траву. Као што можеш видјети, ова трава је веома танана, да не кажем мека. Чупни једну влас и сажваћи је.

– У праву си, стварно је мекана, изненађујеш се.

– Један јак замах штапом број пет би прошао кроз њу као нож кроз маслац. Дакле, онда једина препрека је ментална. Лоптицу би ударио са истим учинком ако не би себи поставио замишљену препреку, мој драги пријатељу. Упамти да свако сам себи одређује шта је могуће а шта није. Колико си спреман да вјерујеш, толико ће ти и живот дати. Сад се слободно одушеви сазнањем да си сам господар своје судбине, није срамота тражити „истину”. Али прије него по старој навици опет посумњаш у себе, цитираћу ти једног великог човјека:

„Какве су ти мисли, такав ти је живот” – Отац Тадеј Витовнички

ПАРАДАЈЗ

Иако ми је од самог почетка био најсимпатичнији, нисам могао да истолеришем његову надобудност. Сав се испрсио и правио важан, гурао остале као да су ништавни (као да су некакво малоумно зрневље).

И само због његовог таквог не-понашања, оставио сам га да чами у фрижидеру; да остане последњи; да гледа како његови пријатељи (можда чак и чланови породице) одлазе у правцу испуњавања своје сврхе, док он – самопрозвани племић, остаје да седи у мраку са тиквицама, белим луком, сувим шљивама и другим непознаницама.

Па шта, мислио сам – то је и тражио!

Све док једне вечери нисам дошао кући сам и жељан љубави која ми је дошла главе (буквално) када сам отворио врата фрижидера из којег је искочио он – сав нарогушен и увређен и ускочио ми у уста – топлије, укусније и црвеније од било каквих женских усана какве сам могао – ма и замислити, у том тренутку.

И на томе му хвала.

КРОМПИР

Кромпир на углу баба Вишњине и Крунске.

Због свог неправилног облика и кретање му је непредвидиво. Самосвестан – какав је, котрљао се ниже (или више), заобишао чуваркућу испред турске амбасаде, прошао поред седишта Демократске странке и студентског дома здравља; без проблема прескочио трам-

вајске шине у Београдској и заобишао сва она псећа гованца у другом делу Крунске улице и благом низбрдицом лако се спустио до Пионирског парка.

У парку би се човек – или кромпир, лако могао загубити – али овај не! Ухватио је дијагоналу и избио на трг Николе Пашића, а затим кроз Безистан на Теразије одакле је – мало низ – мало уз покретне степенице, доспео до Кнез Михајлове улице и брзо – невероватно брзо за једну поврћку, обрео се на Калемегданској тврђави са чијег се северног обода, за човека поражавајућом брзином – сјурио право у реку којом је наставио негде ка Румунији.

ЗРЦАЛО

Крвником ми зрцало постаде, добро које ужитком тијело ће ми сахранити. Други нитко видјети ме неће, запамтити, боравити на погребу ми неће. Одроз ће се увијек сјећати унакаженог, замагљен или разломљен, упијати ће, разумјети, и неће одати виђено. Оно што му испрва показаш није имало смисла, сазријевало је растаљено у критично грубим нитима. Конопци моје душе висјели су попут жила пред истрошеном оштрицом сјечива од таме, коначним расплетом тек порођене свијести, које искрено нема. Крај се одразио, у зрцалу, трљао је дланове, разасуо сву своју храпаву кожу по тлу на којему сам одувјек чувао мртве, оне које уморан пожељех сустићи. Окрајцима тијела корачао сам према напријед, очекујући да удахнем спокој, молио, кажњавао ум властитим мислима, што још увијек постоје тако несретне, да живе. Водио сам труп, далеко, остављен од смрти, означен као вјечни патник. Живот ме осудио на живот, учинио ме својим руглом, лутком за игру. Проклео сам га, одлучио се на непослух, на загапање његове части. Огледао сам се поновно. Очаран новим стадијем распадања, присегнуо сам. Тами у службу. Осјетих своје ткиво како се стапа са зрцалом. Бољело је све док се јасно њиме прожео нисам, а онда... када угледах себе с друге стране, топлије и грешне...

Сјечиво је пољубило моје млохаве плаве жиле и све сам их напoкон одстрaниo из својих руку.

КАФА

У насељу у којем смо живели кувало се и грејало на дрва и угаљ. Онда се сазнало да могу да се купе електрични шпорети, повољно. Породица Делић, са другог спрата, иако није важила за имућну, прва је била (Делићка беше помало уображена.)

Најављен је долазак шпорета за рано поподне, када се радници враћају с посла. То је био ритуал: стигао је камионет, истоварили су пред улаз кутију са уређајем, распаковали је и чекали по наређењу једно време. Нек се види! Шпорет, нов, белео се као мермерни споменик. Терасе су биле окићене главама и главицама.

Када је унет у стан и прикључен, дошли су на прву кафу гости и рођаци. Међу њима моја мајка и ја; Делићкин син ми је био друг из разреда. Мајка је успут рекла: „Ускоро ће свака шуша да има електрични шпорет“. Дошла је и заједљива госпођа Ђурђа (стара гарда!) чија се реч некако ценила и често била пресудна.

Кафа са новог шпорета полако се пила, послужили су се ракија и колачи, завладала је у неком тренутку тишина, сви су чекали оцену а онда је госпођа Ђурђа изјавила;

„Кафа није лоша, али се осећају мало електрични каблови!“

ПРИЧА О МОМ КАПЕТАНУ

Мој капетан има косу дугу као пелерина и шаке као лопате, па њима ветар захвата у пролећном лову. Он ухвати тако кошаву, веже је конопцима направљеним од дуге браде и читаво лето држи је везану за једро свог брода. У јесен, кад почне киша, иде на годишњи одмор, па хрче код куће тако јако да на железничкој станици у његовом месту користе уместо једне три сирене, а конопац пукне и кошава побегне у Београд, па капетан у пролеће поново мора да је лови.

Зоран Љубичић

СПЕЦИЈАЛНА ТЕОРИЈА РЕЛАТИВНОСТИ

Девојка брзог и лаганог скока је срела младића тромог погледа. Морала је да скочи четрнаест пута пре него што ју је приметио и заљубио се.

Током тог процеса девојка је остала девојчурак, а младић је приметно остарио...

CANNABIS LIBRE!

Боравак у полицијској станици најбољи је друг клаустрофобије. У таквим условима, они који ћуте, а који би требали бити саговорници, брзо схватају да је боље добро и упорно ћутати него лоше говорити.

Шта је за тебе марихуана? – упитао је, донекле смирили, полицијски инспектор.

Начин да и ужас добије ружичасти поглед на свет – одговорио је Рас Тафари Меконен Кастро.

У историји слободарских и ослободилачких покрета није био забележен случај да је основа револуционарне побуне против аутократског режима наметнутог здравог живота био дим.

Сролајте Свето писмо. Избегните голготу! – прецизним димним хицем погодио је непријатељски положај Рас Тафари Меконен Кастро.

Када се дубоко у плућа повуче дим марихуане, канабиса, ганце или како год се звало то средство приближавања Богу, неретко се деси да пред очима заискри неки замамни женски лик. У Рас Тафаријевом случају десио се глас:

Дођи на угао Косовске и Нушићеве. Слупала сам ауто. Пожури.

Данко Б. Марин

ЧИТАЧИ БИБЛИЈЕ

Мачеви су прековани у плугове, почело је орање
њива од којих је очекивана висока плодност, добро су
њиве натопљене крвљу, нађубрене телима непријатеља.

МЕД & ДРЕД

После повратка пчелица-вредница са огледног по-
ља научника, жаоке су добиле спирални облик. Убрзо је
и пчелиња заједница почела да се мења.

„Вавилон мора пасти!“ – био је мото пчелињака.

Вавилонска кула била је пчелиња кошница...

БЈЕСНИЛО

У игри, сасвим случајно власника је угризао његов омиљени пас, кућни љубимац. За сваки случај пошао је лијечнику да чује што ће му он рећи. У амбуланти је била млада докторица коју још није познавао. Она га је великом брижношћу и озбиљношћу почела увјеравати да га мора вакцинисати против тетануса и бјесноће. Власник није волио да га много увјеравају у оно што је већ знао па је видљиво одсутно чекао да докторица заврши. Она увидје да је он не слуша па га упита:

– О чему размишљате?

– Покушавам у глави саставити списак људи које требам угрист ако случајно побјесним. Молим вас да и ви предложите некога ко вам се замјерио – озбиљно рече власник.

ПАД С НЕБА

Постала сам гласноговорник. Ја, интровертна, увек стидљива. Никад довољно борбена. Ваљда се то преломи у неком тренутку, деси се неки кврц, нешто попут склапања мађарске коцкице, као што кажу да хо-роскопски подзнак, после неких година, превлада карактеристике знака.

Једноставно се наметнуло. Научена да ни не тражим, нисам много ни добијала. А признајем, пуно пута сам олако одустајала, чак и у кључним моментима за своју будућност. Нисам имала иза чије сенке да се сакријем, од кога да тражим, коме да се јадам, чему великом да се надам, ни ретка коцка ми није ишла од руке (оно кад купиш греб-греб картицу, бинго, или попуниш лото листић кад ти с парама пригусте а ти очекујеш ако не свих седам погодака, а оно бар шест да те „стрефи”, па те држи тај тренутак наде док не огребеш, док не извуку све бројеве, кидајући ти живце ако прве имаш, следи тренутак отржењења, и онда опет по старом, сти-снеш се, простреш према губеру и терааааааај). Одеш до сандука са Фрикомовим сладоледима, лижеш ма коју фелу, насумице одабрану, од многобројних, у нади да ће са обе стране штапића бити исти знак, а тамо: на једној путовање, на другој се кола смеше, никако да уклопиш, да упариш, да добијеш, да ти „падне с неба”.

И тако ти временом дојади да очекујеш. Схватиш да са неба можеш само падобраном да се спустиш на земљу. А за то ти треба обука.

Борис Марковић

ЗАШТО САМ ЈА ЧОВЕК?

Ето, у овом тренутку ослоњен сам на слику смрти. Рам за ту слику, састоји се од безброј реченица које сам изрекао у току свог живота. Зид на коме виси слика смрти више сам ја сам него што је то зид. Ах, поруших тај зид и у суседној просторији падох на слику живота.

Била је изненађена што имам толико искуство са смрћу.

Рам слике живота састојао се од питања зашто сам ја човек.

На то питање ћу одговорити тек кад окачим слику живота на зид, који нисам ја сам, који чине други људи.

Дејан Д. Марковић

5 ПРИЧА ЈЕДНОГ ЗЕН ТАКСИСТЕ
ИЛИ
„СВАКИ ЧОВЕК ЈЕ ОСТРВО...”

1. ПРИЧА

Људи мисле да је Зен нешто мистериозно, недоку-
чиво. Баш чудно, јер основна идеја зена је једноставна:
Многи од нас живе живот сомнамбула. Не доживљавају
стварност онакву каква она јесте. Зен је вечни позив на
буђење који је ту да нас извуче из снова на јави. Учење
које као и будилник служи да нас пробуди и омогући да
видимо и себе и свет. Да нас, растеравши облаке наших
мисли и осећања, доведе овде и сада. Једноставно, зар
не!

Добар дан! Изволите! Живот на улици се не раз-
ликује много од вашег. Сви ми у граду смо под стресом,
растрешени, препуни заблуда. Сви ми се понекад изгу-
бимо. Али можемо да се пронађемо, ако то покушамо...
Идемо! Крећемо на епско путовање у откривање свако-
дневице. Немојте да заборавите да се вежете.

5. ПРИЧА

На крају сваке возње, кажем хвала путницима.
Најобичнија учтивост. Они ми плате, понекад дају и
леп бакшиш, и ја им се захвалим. Помало механички.
Стално се захваљујемо једно другом, не размишљајући
много о томе. Такав је обичај. Условни рефлекс. Хвала
што сте ми платили што радим свој посао. Хвала што

радите свој посао. Међутим, не ради се ту само о парамата. Ми смо управо поделили једно јединствено искуство. Без обзира колико је ова возња можда била нединамична, она је била нешто што се догађа само једанпут у животу. Нешто што више никад нећемо поново урадити. Тако да бисмо могли да кажемо и хвала на интересантном разговору. Хвала што сте ме похвалили како возим. Хвала што нисте вриснули кад сам се мало занео ка саобраћају из супротног правца. Или, хвала што ме нисте убили. Ипак је ово такси и на улици смо и мис'им... Међутим, ми не кажемо ништа од тога, већ строго пословно завршавамо трансакцију и настављамо својим путем.

КУВЕРТ* III

Дах живота испунио је њена једра и топлина је прошла кроз њено младо тијело. Вријеме је поново текло. Поново на истом мјесту на прузи, осјетила је јак ударац и била одбачена далеко од приказе моћи. Лежала је на земљи и свуда око ње били су путници. Жене су плакале, дјеца су вриштала, људи су је додиривали, а она је била жива. Овај пут жеља да остане тако лежећи на земљи без бијега од ње и посматрајући ноћ, људе и ноћно сунце сада по први пут тако бљештаво и снажно као да јој је готово вратило окус живота у њу.

Благои трзај и кревет у мрачној соби. Вјетар је пјевао неку своју пјесму, неки реквијем. Сјетила се оловних точкова, сузе су се појавиле на лицу. Смогла је снаге и легла у постељу у болници. Сутра је нови дан.

* Куверт (народна ријеч) – снага.

КРСТ

Улицом, поред мене, иде старија жена. Испод леве мишице носи некакву ролну – око два метара дужине. Тапет, тепих или нешто слично. Како је било сунчано поподне, њена сенка се лепо оцртавала и пратила је. Али, та сенка, жене и ролне, била је прави крст величине жене. Када то приметих, мало се збуних, а затим се сетих старе изреке да свако носи свој крст. И заиста, док је жена одлазила, крст ју је пратио а да она није ни била свесна да носи свој крст и да не може никако да се одвоји од њега и од своје сенке.

ГРАНИЦА

„Ја сам цар. Моје друго име је слобода“

„Цар, а затворен овде у лудари?“ није могао да отрпи болничар док је закопчавао лудачку кошуљу.

„Ако си слободан у души, потпуно је свеједно где си“.

То јутро док је долазио на посао, био је веома узнемирен. Ових дана ће највероватније бити донета одлука о смањењу броја запослених. Одлуку доноси млади шеф. Тек јуче дошао, а све зна. Носи наочаре са дебелим стаклима, непробојним за било какав осмех, љубазност или молбу. Стрепео је да се његово име не нађе на списку. Све више лудих, а они смањују број болничара.

„Увуци се у мишју рупу ако можеш. Други се лактају, боре се људи за себе, а ти ништа. Неспособњаковић! Учлани се у партију. Како ћемо деци платити школарину? Ни ово где смо сада не би имали да нас моји нису примили“ говорила је жена.

Из ћелије је допирао смех. Лудак се, ко зна зашто, заценио. Редовна терапија, лек за сузбијање још није почео да делује. Безразложан хистерични смех се не сматра нормалним, већ једним од симптома лудила.

МУК И ЗВОНА

Када бих умео да говорим, свашта бих рекао. Право себи у фацу, као смрт.

Стално бих причао, као људи без свести. И уопште не бих осећао кривицу због тога. Биле би то обичне глупости, одвратне људске глупости, налик онима које свакодневно трче поред мојих ушију, без могућности заустављања и помиловања. Глупости увек трче у круг, и никада не стају на црвено, јер да имају било какву вредност, о њима би ћутали. Као о мени. Свако би нешто да ми не каже, али ипак не држи затворена уста, чак и у мом одсуству. На сваку људску реченицу одговарам ћутањем јер не умем да будем будала. Човек ћути, људи говоре глупости, а ја у себи проналазим пријатеља – истомишљеника. Моја вечито непокретна вилица свакоме смета. Охрабрен таквим околностима настављам да неумерено ћутим, јер све што бих превалио преко склопљених усана морао бих да објасним, а то је неупоредиво теже од ћутања. Па чак и од живота. Једноставно, нико ме неће схватити, зато ћутим и пажљиво слушам себе – растем.

Ћутим и кад имам кошмаре, и кад пишем, и кад нисам сам, и кад нисам у стању да трпим тишину, и кад ме заболи дорастао ум, и кад ћутим... Потпуно сам се посветио ћутању, јер стало ми је до сопства. Држим до плодова сопственог погледа на свет, не допуштам им да иструле без разлога.

Само постојањем излазим из круга, и одлазим у бескрај затворених уста отвореног ума. А тамо ме чека све оно о чему желим да ћутим. У тихом и повученом

пространству чекају ме истина и смрт, о којима не бих
ћутао наглас. Могу да пробудим усмрћено дете које
вришти у сну, чекајући ме. Могу да постанем жив.

УЖАС

Искрице сунца као малени шурикени улетале су јој кроз очи равно до срца грејући јој утробу и ум.

Кроз рашље борове иглице гледала је Малог у мору. Дихалица на врху једне иглице, пластичне папучице на врху друге. А онда се повећао, све док више није стао у троугао њених бедара и хоризонта и прекрио ју сивом закривши сунце. „Прогутао сам медузу.“

Глисер хитне с Малим у наручју одзујао је као најцрњи стршљен. Ваздух с мирисом смоле и соли није продирао кроз стење у које су јој се претворили дисајни путеви. С дихалице је кушала слину Малог и кроз њу једва удахнула гутљај ваздуха.

Нечије очи из којих је нестала зелена стале су пред њу. У њима је видела свет у којем више није било Малог. Ни црвене. Потом су се угасиле наранџаста, плава и љубичаста. Пепељасто сунце још увек је бацало златне звездице. А онда су мали пројектили улетели у њене очи, отворили јој дах и однели са собом жуту.

КНАП

Неко је рендао громаде леда изнад града. Сњежне пахуље у свом наручју с неба су спуштале тишину. Чули су се само звонки ударци трнокопа двојице гробара. Оштрице су се јогунасто одбијале од смрзнутог покрова и чинило се да Земља протестује, јер више не жели у своју утробу примати људе. Гробари су знали висину покојника и трудили су се да рака буде дуга онолико колико мора, а дубока колико је довољно да се њезин станар из ње не оглашава мирисом нестајања.

Из даљине се кретала поворка оптерећена лијесом. Било их је стотињак, не рачунајући мејта и пса који се мотао око њихових, ледом фасадираних, ногавица. Трагове им је брисала навала снијега, и да су се само окренули, могли су помислити да им их је неко крао све до задњег искорака.

Туга је циједила покојникову кћер – она није осјећала ни пахуље снијега што су се лијепиле за њезине косе, ни земљу под ногама, ни сав тај свијет, ни саму себе.

Најзад су спустили сандук који је својим крајевима огребао земљу.

– „Кнап”, рекао је гробар, а неко је и даље рендао громаде леда, горе, изнад.

БЕЛИ МИШЕВИ СИВЕ БОЈЕ

Тачно је то да је пекарски радник Остоја Хлебњиков волео да попије. Тачно је и то да је те ноћи видео беле мишеве. Али, исте те беле мишеве видела је и његова колегиница Мира Квасац. Ружно је рећи да је жена, која у свом животу ни кап алкохола није попила, била пијана. Како је те ноћи и господин Хлебњиков био трезан, ујутру су обоје испричали газди шта им се десило. Нажалост, бели им мишеви нису донели срећу; добили су отказ!

Брат Мира Квасац био је добар адвокат. Поднео је тужбу. Истражни судија је наложио инспектору Гордићу да обиђе пекару, и то у време кад су двоје младих људи видели беле мишеве. Инспектор је такође уочио беле мишеве. Неустрашиво је једног од уљеза ухватио голим рукама. Ускоро је бели миш, без брашна, био оно што јесте, сив.

Двоје младих људи, ипак, није имало среће. Ни газда. Пекара је затворена.

Више не верујем у приче да миш бели срећу дели.

УИГРАНОСТ

Неко ми је мазнуо врата. Од собе. Ова што је раздвајају од купатила. Изашао сам на два сата и сада нема више приватности. Прозор је био одшкринут, можда су галебови. Гвирим. Гледам у небо. Нема их. Ћуте лопови. А кад сам дошао, надлетали су ме гласним поздравима. Мора да су маркирали мету. Па да, један ме је све време пратио у шетњи. Улицом Светог Ђорђа, са најстаријим неокласицизмом у Европи. До хотела Ибис да покупим Италијана. И до принцезиних докова и кафане Хидрофор. У њој се пумпа пиво и одличан ејл. На округлим дрвеним столицама у башти на даскама које шкрипе је свеже. Дува. Али није хладно. Сунце стоји дуго на хоризонту и бије ми у очи па жмиркам. Као да је време стало. Мирише на прошлост на Северу. Где се зими сунце узима у таблетама.

Правим се да не видим, али галеб упорно кружи изнад нас. Да јави кад кренем назад. Док његови ортаци вештим кљуновима одвијају шарке.

ГОРЕ ДОЛЕ

Да ли је горе изгубити без борбе или борити се без јасне представе о коначном исходу, о циљу и без увида у намеру? А притом своју борбу темељиш на спонтаном пуштању нагона да чине своје. И не знаш тачно шта добијаш као победник ако се одлучиш да provedеш превише времена у психотичним маштањима. Демагогија је реч нежна и профана за зверства ума којима су обележене стазе емоција утабане од стране свију врста живих створова.

Направио сам кратку временску паузу не бих ли упалио ватру на ватришту. Нисам успео. Сирова потпала. Не умет више, чак сам изгубио и контекст претходне приче.

Ипак, ко је као ја, у својој самоћи у сопственој кожи, док му на увце свира cinematic orchestra у Земаљским Зеленим Колима?

Све то је пролазно. Сваки такав трип, наводно јак, с упечатљивим сликама, а сруши га обична чинија вруће супе коју управо у сласт поједох.

ПЕТ САКСИЈА

Од раног јутра три саксије љубичица, на прозору мог комшије, поздрављају пролазнике и уживају у њиховим задивљеним погледима.

У сумрак њима се придруже саксија висидеда и саксија висибабa и заједно задивљено, ћутке зуре у зна-на и незнана, весела и тужна, лепа и ружна, раздрагана и наједјена, млада и стара, лица са маскама и без њих.

УЧИТЕЉ

Магла. Шума. Трчим. Не знам да ли ја неког гоним или неко мене. И даље трчим, али више нисам сам, неки људи са пушкама трче са мном. Загледам их. Препознајем људе из моје чете. Нестаје магла и ја јасно видим тебе, Милане, у групи жена и дјеце како се уплашено кријете једни иза других. А онда ти ме угледаш и у том трену усне ти се шире у велики осмијех. Ужурбано почињеш да вучеш маму за рукав, извлачиш се испред свих и прстом показујеш:

– Мама, види, то је мој учитељ.

Очекујеш спас од мене и то не као могућност, већ као једино могуће и потребно рјешење. Очекујеш да те спаси твој учитељ. Па ко би други?

Поново магла и само твоје крупне, црне очи. Очи које више ништа не очекују и ништа не разумију.

– То је свијет великих, покушавам те утјешити, али ријечи остају заглављене у грлу и ти их не можеш чути.

У крупним црним очима више нема суза, а ни страха. Ја се кријем иза ових људи са пушкама, али ти поново извирујеш иза маме и тражиш ме погледом. А када нам се погледи сусретну, ја осјећам језу, бол, беспомоћност...

Буди ме мој крик.

МАРИЈА

Тонула је свакога дана у најдубље поноре своје душе. Некада је досезала незамисливе дубине, тамо где страхови обитавају и влада вечити мрак. А умела је она и да одлети високо, где су се само ретка срца винула. Марија јој је било име. Рођена скромна, васпитана да буде снисходљива, ћутљива и да сваку недаћу без поговора прихвата. Предодређена за велика дела, али јој то сазнање није било дато све до друге половине живота. Тада је кренула грозничава Маријина борба са старошћу и болестима, упустила се у махниту трку против времена, да оствари све оно што је замислила, да падне у поноре и одлети у висине. Она мисли да је оно што ствара мало и неважно, а не зна да је сваки њен напор само још један драгуљ у низу који јој купује вечност, ону која живи у људима који је памте и диве јој се.

Марија свакога дана ствара лепоту у којој ужива и она, али и свако кога окрзне њена душа.

ПЛАВА, ЖУТА И ДРУГЕ

Боје се преливају преко удова. Плава, жута, црна, зелена... Светло је пригушено. Појединцима се стеже грло. Појединци пиље. Појединци се смеју. Понеки шапућу. Неки аплаудирају и то означава крај. Овога пута су погодили тачку. Крај наступио код последњег тона, када је друга песма престала да одзвања. Реч је постала музика и наступило је олакшање.

– Браво! Сјајно!

– Није ово место за тебе, мораш отићи што пре одавде. Људи овде не разумеју...

– Снимак ћеш добити, али, знам да ти се ово неће свидети, али, немој ово нигде да објављујеш. Мени је деловало помало сатанистички...

Стигли смо до границе. Боје није било јер сам се претходно опрао и споља и изнутра. Пружам пасош. У стомаку се крчка мања детонација. Хоће ли ме пусти-ти... Хоће ли видети зној на челу... Деловаћу сумњиво... На лице избија бледо ружичаста нијанса. Око усана плава. Шаке подрхтавају....

– Ето видиш! Овде је и ваздух чистији а само смо прешли неколико метара! Хајде да једемо! Умирем од глади! Можда и овде имају оне плаве чоколаде...

КО ЈЕ БИО ЏИМ МОРИСОН?

– Је л' знаш ко је био Џим Морисон? 'My wild love is...'

– Да...

– Шта ти знаш? Ти си пичкин дим! Он је умро са 27, појебао је своју смрт! Никада нећеш бити као Џим!

– Ни не желим.

– Никада нећеш бити као Џим...

Једна слина склизнула је низ десни угао усана. Понадао сам се да неће пасти на ногавицу свеже испегланих панталона. Спреман за излазак седим на ивици кревета. Он пије већ десети дан. Када га сви одјебу, позове мене. Дави ме преко телефона, а онда ме уверава како ће ми помоћи са брдом лове само ако дођем. И ја дођем. И сада сам ту. Седим и умирем. Он смрди на свежу пишаћку. Већ неко време не може да задржи млаз па пиша по поду када се по обичају ождере.

– Ево ти хиљаду динара. И бежи. 'Ајде, бежи! Бежи да те не гледам!

Из телевизора је трештао The End.

ВРАТА

Водила су некада на терасу. На тераси се шепурили лимунови, палме, мушкатле, дрво живота... И мачак се излежавао на сунцу. Мушкатле овог лета не цветају, не знам шта им је. Лимунови у комшилуку. Један је педесетогодишњак. Деца су говорила, ево у саксији расте лимунада. Врата остала без терасе, скинута са шарки, са кључем у брави, прислоњена о зид. Спустила се вече, високо је, али ући ће мрак. А тужно је гледати рупу како зјапи. Прислањам врата на довратник, да га мало заварам. Завесу не стављам јер ни врата бивше терасе не закључавам. На промају не рачунам. Отворих јутром прозор и тресак ме на њу подсети. Сложило се стакло у силне бодеже, крај мушких црних дубоких ципела којима су правиле друштво сличне женске, само друге боје. Што ти је живот.

О ЗАПИСАНОМ

Записано. Тренутак спасења. Тренутак незаборава. Тренутак који смо поделили сами са собом. Богу хвала, што нам је дарован. Дарован да га проживимо. Ако смо га записали, живећемо са њим. Живећемо и ми и тренутак и после нас. Зашто машемо њиме како смо га најлепше од свих записали? Да ли је заиста најлепши или смо га Божјом промисли, најлепше обојили. Да трајемо.

ИЗ ПРИКРАЈКА

Чини ми се да је било предвечерје, али немогуће, у сутон се не иде на гробље. Био је сивим облацима потопљен зимски дан. Као циновске, тамне печурке, споменици су се низали поред стазе. Стигосмо до краја, споменици устукнуше.

До чика Николиног гроба и сасвим малог гробића поред његовог, газили смо цјелац.

Било је то веома давно, било ми је око пет, али тада, посматрајући гробље из прикрајка, осјећао сам као да ми се мајка преудала, да ме отпремила и да у дједовом наручју чекам да дође по мене.

ЗАОСТАВШТИНА

Већ је пригријавало када је отац одшетао. Тромбга је сустигао и расцвјетао се у лобањи. На трен смо се видјели, ја уплашен, он уз то и збуњен. Покушао је да се насмије.

Сунце је залазило. Назвао сам болницу. Дежурни лекар је био веома саосјећајан... професионалац.

Често помислим, а понекад и кажем, могло је да буде и горе, али...

Иначе, стари ми је оставио парче земље, довољно да покопам младалачке заблуде и ружне успомене.

ШЕРПЕ
(MAIL)

драга моја, љутио сам се на жену а после ми је било жао. тиштило ме је.

понела је читав есцајг из куће, филипсову машину за филтер кафу, неке судове, па шерпе и тигање. када сам на миријеву видео како распакује завежљаје рекао сам јој: шта ће нам све то лудачо! немамо шта да једемо тим твојим кашикама, као да ћемо сваки дан да славимо славу. после ми је било жао, она је плакала кријући се од деце, говорила је: па шта! ето, бар шерпе нећу морати да купујем.

а ја сам у те ствари гледао као у неке духове или сподобе. нисам те призоре ствари могао да одвојим од призора моје куће из које су нас као животиње избацили. могли су и да нас убију а остали смо само живи.

ма нека немамо ништа, купићу све, лакше ми је него да мислим на те ствари, на шерпе.

ХАКЛБЕРИ ФИН

Прошло је дуго времена од када сам из књига Дејла Карнегија покушавао да учим како да се ослободим брига, стекнем пријатеље и шетам дуж животне ријеке, уживајући у њеним љепотама. У то вријеме сам Тома Сојера и Хаклбери Фина, два наивна дјечака пустолова, затворио у тамницу сјећања и бацио кључ, далеко у прошлост. Касније су дошли ратни пустолови, пљачкаши, убице, затим лопови и преваранти послеријатног времена. Још увијек понекад посјећујем Балкан, више као узалудан покушај да досегнем неки трачак још подношљиве прошлости. Био је тако негдје у далеко предратно вријеме рађен један писмени рад из српскохрватског језика „Уз ријеку и низ ријеку многе љепоте теку”. Један ученик, упркос младости велики Дејлов читалац, похваљен је за свој – умно, из сјећања преписани – рад, и уставши се пред разредом, прочитао га је. Не знам да ли савјети Дејла Карнегија у стварности функционишу, у међувремену размишљам, али и на Балкану у то вријеме су се тешко стицали пријатељи и заборављале брига. Дјечак се, када ми је о томе прије неког времена причао, апсурдно осуђивао да је преписао рад, као да то није била нека од његових наивних дјечачких пустоловина. У току година ствари и схватања се мијењају, као и погледи на прошлост и понекад тако изврћемо ствари да их ни ми сами више не можемо разумјети. Можда једног дана, ипак, успијемо откључати дјечака Хаклбери Фина и пустити га на слободу.

РУЖА

Ото, припадник изумируће врсте чиновника по којима кад одлазе на посао и кад се с посла враћају можете намјестити сатове, пролазио је свакога дана крај сусједине црвене руже.

Ружа је данима цвала све раскошније отварајући латице, али Ото је крај ње пролазио не замјећујући сјај црвенила. Бит ће да је, ту крај оgrade, била предалеко да осјети опој њена мириса, а опет преблизу да му у видокругу остане дуже од пет-шест кратких корака.

Ипак, ружа није била довољно далеко од оgrade. Једнога дана више је није било. На мјесту гдје је још јучер био цвијет, остао је тек траг шкара непознатог љубитеља цвијећа.

Ото је тога дана први пут застао крај оgrade. Ружа коју није замјећивао ипак је била дио његове свакодневице. Празнину која је за њом остала замијетио је, итекако.

Ружа у крадљивчевој вази, помисли, брзо ће оцвастати. Остат ће му само шкаре и свијест о пролазности љепоте. Ружа у сусједину врту цвала би, цвала ... и опет на крају оцвала. Али, умјесто пролазности љепоте, подарила би оно шкарама одрезано и лоповском руком однесено: љепоту пролазности.

ЗВИЈЕЗДЕ

Пјесници кажу: небо је пуно звијезда.

Гледам за ведрих ноћи, на небу има звијезда. Али небо није пуно звијезда као што је пуно облака у кишним данима.

Када су први пјесници рекли да је небо пуно звијезда, не сумњам да је оно доиста и било пуно звијезда. А ја данас међу звијездама видим пуно неба и питам: тко је скинуо звијезде?

Волио бих једнога дана срести и упознати човјека који је знао како се с неба скидају звијезде. Питат ћу га зашто их је скидао.

НЕ ПЛАЧИ

Шшшшш... Не плачи, волим те.

И моје локне су биле тако плаве оног дана када сам имао три године и гледао у неку огромну кућу од које ми је сада остао само обрис. Не знам ни где, ни када је то било. Не знам ни зашто сам оног дана намерно просуо тањир супе на под, сео баш у трећу клупу у средњем реду првог школског дана, заволео у свему просечну Марију, попио прво пиво на малој матури. Средња је била брза, жива, узбуркана, шарена, са пуно лица и догађаја који се сада мешају у једно и вртоглаво окрећу. Касније сам упознао њу и био на факултету и завршио и сећам се господина Вранића и његове браде и њеног осмеха тог пролећног дана и осећаја идиле кад сам први пут зачуо твој плач. А после је полако све бивало другачије и тешко и октобра сам отишао тамо и плашио сам се и смејао и везали су ми руке и остао до оног дана када ми је од ње стигао онај папир. Имао сам укосницу, па сам дошао по тебе. Не остављам те. Она не мора, али ти си са мном и идеш са мном и летимо заједно с ове литице и падамо падамо падамо падамо, не плачи.

ХИПОКРИТ

Као и сваке суботе увече, тик испред поноћи, све-
же обријан, напарфемисан, упицањен, отишао је у парк,
место које годинама посећује. Одабрао је своју партнер-
ку за то вече и отишао са њом до оближњег мотела.
Миловао ју је пажљиво, као да ће се отопити испод ње-
гових грубих дланова. Шапутао јој нежне речи, гледао
је да јој угоди, као да је она њега унајмила. Након сат
времена, уредно је платио и кренуо својој кући. Чим је
откључао врата, почео је да виче: „Курво, устај!“ Ис-
пред њега је изашла омалена женица, крхке грађе, са-
њива и у спаваћици. „Са ким си била?! Говори!“, наста-
вио је свој монолог. „Како те није срамота! Док те ја
храним, ти се смуцаш са сваким!“ Ударио јој је шамар,
спољним делом шаке. Женица је пала и почела тихо да
плаче. Надвио се над њом и онако зајапурен, замахнуо
још једном и распалио. Улетео је задихан у купатило,
наслонио се руком на плочице, и гледајући свој одраз у
огледалу, шеретски је искривио лице у осмех задовољ-
ства и прошапутао: „Још једно успешно вече.“

КРИЗА

Од некуда је дошла и код нас, све је више људи који просе. Двоумим се шта да радим. Ако и даље радим у фабрици, неко ће ми заузети место на улици. Ако будем просио, мораћу стално да седим, а то је веома напорно. Нигде нема пара, град ми је сиромашан, а село из кога сам дошао опустело. Фабрике не дају плате? Ипак ћу остати у фабрици док је неко не покраде и разнесе. Тамо се лежи, а кад нас најуре, онда ћемо просити, чепкати по контејнерима, или се сетити села из кога смо дошли и дедовине. Ако је нисмо распродали.

ТРАГОМ ЛУНЕ

Наше религије се разликују утолико што ми и даље верујемо да се свако путовање неумитно завршава новим почетком. Истина је, додуше, да смо неколико пута похитали у загрљај Земље и да се у свеопштем неспоразуму то завршило трагично по обе стране. Али ти ћеш, ионако, све ово завести под бунцање пошашавелог камења – завршио је своју исповест астероид Б-24.

Плутон је боловао од урођеног егзистенцијалног страха (што је допринело његовом битисању на маргинама), Месец је и даље био растрзан својом подвојеношћу (нешто више у чланку Три лица једне Еве), док давно прежаљена Калиста није вредна помена.

Након рекапитулације опсежних научних истраживања, која су превасходно везана за севернокарипске воде, те залив Пуерто, долазимо до изнимног закључка, да се појава Лингулодиниум полуедрум и даље опире сваком конвенционалном објашњењу. Сама чињеница да се емитовање светлосног флуksа драстично повећава при контакту са субјектима из спољне средине, не мора нужно указивати на самоћу.

Жељко Обреновић

ГИТАРА

Отпањιο је појачало до краја и уживао у сваком тренутку свирке. Људи из дистрибуције чекали су испред врата да исеку струју због неплаћених рачуна.

ТЕМА

Увек када би видео да су обоје онлајн, био је убеђен да причају једно са другим, као и у то да је тема заправо – он.

СТАРИЦА

Тихо ми је, некада давно, говорила једна старица, којој нисам знао ни име. И смешкала се тада, као да зна нешто више о мени сутра, него ја сада. Слушао сам је пажљиво, али нисам разумео.

У погледу, сине, лежи реч. И када мислиш да си је иза њега сакрио, опет се пробија и стиже до срца. И прави ране, оштре, тако болне, да их више не можеш зацелити. А ти се не криј иза погледа. Споро нас тај стари у црно завија. Отвори пут очају жмурећи и он ће проћи поред тебе, ка другима. У младости, гледала сам очима и веровала да гледам срцем. Сада, када ми вид слаби, знам да сам гледала чежњом и лагала себе стомаком. Из стомака и чежње креће зло, а у њима умире добро. Они призивају очај, сакривају реч у поглед и чине нас робом. Они измишљају душу и пуштају да верујемо.

Давно је умрла старица и давно су речи нестале из мог ума. Али и даље, као по неком нагону, зажмурим кад осетим очај, на туђу несрећу и бол и надам се да ће ме заобићи. И тада тихо и у мраку сопствених мисли, не осећам чежњу за људскошћу. И миран сам.

СОЛИДАРНОСТ

Ситуација, број један. Земљаци сте. Говори у твоје име; ти упорно ћутиш. Ти би да радиш; даје ти отказ. Спаваш; он те буди. Доручкујеш воду; он једе твој хлеб. Бежиш; подметне ти ногу. Тражиш помоћ; нуди ти зајам. Оздравиш; повећа камату. Обесиш се; ту је да те види. Говори у твоје име; ти упорно ћутиш.

Ситуација, број два. Земљаци сте. Говориш у његово име; он упорно ћути. Он би да ради; дајеш му отказ. Спава; ти га будиш. Доручкује воду; ти једеш његов хлеб. Бежи; подметнеш му ногу. Тражи помоћ; нудиш му зајам. Оздрави; повећаш камату. Обеси се; ту си да га видиш. Говориш у његово име; он упорно ћути.

Нема ситуације. Нисте земљаци.

СРЕЋНИК

Имам осамнаест година. Волим изласке, рођендане, славе, свадбе, рођења, крштења и сличне прославе. Волим виски и најчешће га пијем. Волим и свој црни мотор од хиљаду кубика. Он ми је најдражи поклон од родитеља. Хтели су прво да ми узму неки глупи скутер, али су убрзо сконтали да нисам ретардиран и да сам јак момак. Знате, од кад су се моји развели, обасипају ме кешом сваки дан. Све за срећу сина јединца! Рибе се ложе на мене, другара је све више, пијанчимо сваки дан, дувамо траву... Милина. Немам времена за студије, па сам одустао од факса. Набавиће ми ћале неку диплому, за не дај Боже. Не морам ни да радим; ко ће да се смара

са тим. Знам да многи нису срећници као ја; да немају испуњен живот, али ко им је крив. Изабрали су тежи пут.

Неро, имам само једну молбу. Мотор сам разлупао у парампарчад; скренуо са пута и „бам“, правац у дрво. Чуо сам да ме називају дебилом јер сам возио пијан сто осамдесет километара на сат, без кациге; али како се оно каже, младост – лудост! Ех, да, молба... Молио бих своје родитеље да ми опросте и да не штеде. Само се једном сахрањује син јединац!

ОПАСНА ЖЕНА

Опасна жена се винула на коња и онда је у пуном галопу стигла до ломаче. Посекла је тешким мачем целата и два стражара и вештим потезом извукла човека свог живота из пламена. Овај сиромашак уопште није схватао шта га је снашло. Затим је одјახала у непознатом правцу док се он сав пушио те је иза њих остајао траг густог дима.

Ова одлучна, способна жена је, уствари, сама донела одлуку и одвела га право пред олтар. Ту га је први пут неко нешто питао и он је рекао ДА, мада је још увек био психотрауматизован и није схватао о чему се ради. Због тога је само промрмљао – ШТА...

– Нико те више ништа не пита! – дрекнула је опасна жена и опет је пребацила свог новопеченог мужа преко коња као да је врећа пшенице у питању. Па га је привела у једну кућицу од прућа у винограду на крају града где је над њим извршила прву брачну ноћ.

ТЕСТ

Стар сам човек, али још увек се будим у сред ноћи. Устајем, палим лампу изнад радног стола, па стављам наочаре, узимам папир и оловку те записујем приче из сна.

Све то траје неких шездесетак секунди што је сасвим довољно да будем потпуно задовољан.

– Богу хвала – шапућем тихо да не пробудим неког од укућана, па скидам наочаре, остављам оловку, гасим лампу и прилазим кревету.

Још помислим добитнички – Значи, још увек могу!

И у трену заспим.

ИСТОРИЈА ЈЕ УЧИТЕЉИЦА ЖИВОТА

Када се тога јутра срушио авион, Лиу је испала чинија у кухињи. Пар сати касније није знао где је. Око њега и у њему је био само тај ужасни бол који га је млео. Није смео ништа да зна. Смрзнуо се изнутра. Неке теме су за њега заувек остале избегнуте.

Срећна Нова 2020! Унучица га гледа својим светлоплавим очима. Смеша се некако напола. Он је воли колико год може. Па и са свом том љубављу коју је некако скупио, гледа кроз њу. Као и кроз све остале. Људи су за њега некад сенке, некад прозирни као стакло.

А он? Он је некако подељен. Један део је, као, овде и сви га виде и сви га воле и сви га хвале. Једино ова малена и тај полусмех као да не траже њега, сада и овде. Траже онај други део.

Али не може сад он о томе.

ШУПЉИНА

„Расти, зелени боре!”

Певају утаман. За Зелени Бор се нешто ухватило и не пушта. Он се хвата за главу и чупа косе.

Хоћу напоље! Доста је било!

А зна да не сме напоље. Како ће сам? Ма, нек’ се држи. Нека га. Само нек’ се држи.

Групица њих стоји у дворишту и гледа у бор у даљини. Чини им се велик и постојан. Слободан. Кад би само знали како му је.

ПУТОВАЊЕ ГОСПОДИНА КАНТА

Господин Кант упознао је господина Хјума. То га је познанство тргнуло из догматског дремежа. Господин Кант је протрљао очи по којима се нахватало прегршт крмеља и кренуо на пут. После неког времена господин Кант наишао је на зид који се протезао све докле је његов поглед могао допрети.

„Аха!” – помислио је господин Кант – „у овом правцу даље се не може.”

Извадио је своју бележницу и то записао.

Неуморан и вредан какав је био, господин Кант није траћио време. Окренуо се налево и дуж зида кренуо да испита следећи правац. Убрзо је поново наишао на зид.

„Аха, ни овуда се даље не може.” – помислио је господин Кант, окренуо се опет налево и кренуо у том правцу. Када је поново наишао на зид, није знао шта да мисли ни шта да запише у своју бележницу. Обриса зној који му је избио на челу, у очајању опипа зид не би ли му испитао чврстину, а затим се изнова окрете на страну супротну десној, и...

Било је вече када је зид још једном препречио његову путању. Није се изненадио, нити се растужио. Осмехнуо се, дигао поглед ка небу и задивљено прошаптао:

„Звездано небо изнад мене и морални закон у мени!”

Затим је преморен од дугог пута сео на прашњаву земљу коју је на тренутак био заборавио.

СПОНА

Недавно је умрла једна стара бака из комшилука. Неколико година пред смрт волела је да долази и свраћа често у нашу кућу. Била је досадна. Увек је причала исте приче из прошлости. Некада је улазила у наше двориште а да ми то нисмо ни знали, седела је тако и одмарала. Када бисмо је видели да пролази, често смо се склањали у кућу да нас не би више давила истим причама.

Ње више нема. Нема ни њене приче, приче којима је она била сведок и које се тичу мојих рођака и предака. Човеков живот је кратак, прође у једном трену. Када бисмо имали могућност да спојимо садашњост са прошлошћу, живот би трајао дуго. Можда су нам једина могућност људи који живе много дуже него ми. Људи који су сведоци неких прохујалих времена, који својом присутношћу овде и тамо могу да нам дочарају некадашње дане.

Умрла је једна жена која је спона између моје прошлости и садашњости. Сада је касно да направим везу са прошлошћу. Немојте и ви да касните. Споне полако нестају!

ПАС СА ПУНО ИМЕНА

Моја куца је женка. Када лаје, звучи као да мјауче. Када гласније залаје, изненади се, и саму себе уплаши па се завуче испод клупе. Дођи, Беки, Флекице, Патофнице. Дођи, Лајка, Мацо, Туфнице... Од силних имена она се збуну. Тек када се удаљим, она изађе и, у знак да је спремна за игру, замахне репићем. Питају ме често како се зове. Искрено одговорим да не знам. Како? Па, никако. Она уопште не реагује на име. Изгледа не воли имена. А шта воли? Воли коске и топлу чорбу. Воли да трчи за мојим бициклом. Воли децу из комшилука. Воли мој пластични алат и једну шарену лопту. И воли мене. А како то знаш? И то ме питају. Нисам сигуран како то знам. То само осећам.

А МОГЛО ЈЕ ДА СЕ ЗАВРШИ ДОБРО

На зеленом пропланку земаљског раја где цветови попут брескви извириваше из кутака тајанственог пространства, под небеским сводом пурпура, Том је разрешавао кобни случај.

Пронађено је седам лешева. Успореном моториком нервозно је чкиљио у земљу тражећи било какав траг. Седам месеци, седам нестанака, седам лешева. Та-ман кад хармонија буде скоро опипљива, прасне вест о нестанку, о новој тортури.

Све колеге су га напустиле. Ни више жртава, ни мање доказа. Очи су му се влажиле од беспомоћности кад је осетио хладноћу на потиљку. Том је виђао тог бледуњавог типа како проси на пијаци код омиљених му дрвореда и код градске фонтане. Квргави прсти офу-цаног познаника обавијали су пиштољ који је био на-слоњен на Томову главу. Језа се пакосно стропоштавала низ изгрбављену кичму форензичара.

Зашто да генијалац буде свргнут са најсвирепијег и најконфузнијег злочина?

Због парчета хлеба, пар новчића које није уделио човеку на кога је стално налетао, или због тога што је Том кључни елемент монструозног мозаика?

ИВАНОВЕ КЛЕТВЕ

Тај зулум се више није могао трпјети. Вицко Бујовић се толико осилио, да нико, осим његових кавгација, није смио ући у перашку кафану кад је он био ту. И млетачки дужд је зазирао од перашког силника који је себе називао „Конте од Пераста”. И Змајевићи су били кивни на њега. Отео им је брод који су заједнички градили. Проклињали су га и требињски Турци. Отео је пашину кћер.

„Па, макар да је отео. Него сама пође за њим, побјегавши из Требиња. Оста паша без кћерке на срамоту” – помисли Зане Штукановић, док се са завјереницима, Луком Вукичевићем, Матијом Змајевићем и Матијом Николићем, скривао у близини перашког трга, чекајући Бујовића.

И убрзо стиже и Вицко са сином Иваном и два вјерна друга, „ако треба да се нађу за невољу”, како је говорио. И невоља је дошла попут бљеска ножа. Заточници посјекоше тројицу кавгација. Младог Ивана су оставили жива. Плакало је момче и проклињало:

„Дабогда и Пераст пропао кад је могао убити оваквог јунака!” И остварише се Иванове клетве.

Драган Поповић

КАО ДЕТЕ

„Дођи.”

Дошла је. Лежи склупчана.

„У ствари – ти си само једна уплашена птичица”,
кажем јој. „А ти си... ти си...” – севала је оним својим
очима, по први пут не налазећи реч.

ЗАВЕТ

Киша је даноноћно изливала своју мокрину из отвореног неба. Сивомодри трудни облаци су распростирали стомаке дужином и ширином своје величине, сакупљајући тако бес невидљивих посматрача. Живи свет је трулио у корену, још увек гајећи наду у тропрсту, без вере и љубави.

— Ово личи на потоп — мириснула је бојажљиво жута ружа, пунећи своју вакуолу која је у свом размахнућу помно потискивала протоплазму, приљубљујући је уз ћелијски зид.

— Пожутеће ми листићи због претеране влаге у тлу.

Није и неће — замирисао је шири комшилук, ванчулно осећајући осмотско успињање минерализоване воде. — Бог се заветовао Ноју да га више неће бити.

— И ми смо се заветовале својим рођењем на поштење, па шта? — климнула је разбарушеном главицом жута ружа, излажући своју голотињу (плодник и поленове кесице) пљуштећој киши, очекујући да то и остале учине.

ЦАР

Умро је цар! Исти онај цар који је владао државом више од двадесет година, строго и сурово.

Већ пети дан га не сахрањују. Прва два дана нико у то није могао да поверује. Неки нису веровали због простог разлога што је то било „немогуће”, док су неки мислили да је то нека нова царева смицалица којом жели да провери лојалност својих поданика. Тек су се трећи дан уверили да је мртав, када су га видели како лежи блед у сандуку наспред цркве, али ни тај дан се не усудише да га сахране. Нису се усудили да га сахране због осмеха с којим је умро. Као да се сваког тренутка могло очекивати да ће те на крајевима благо нагоре закривљене усне изговорити речи попут: „Шта је, јадници? Мислили сте да сам мртав, па сте се порадовали?”

Четврти дан су покушали да га сахране, али нису успели јер нису могли да му скину круну с главе. Покушавали су разни људи, разним справама и техникама, али узалуд – круна му је срасла с главом. Сахранише га пети дан са све круном на глави.

Да би се крунисао царев син, потребна је нова круна, да би се она излила, потребно је много времена, а држави је хитно потребан нови владар.

Одлучено је да се нови цар привремено, док се не излије нова круна, крунише капом дворске луде, јер она највише подсећа на круну његовог оца.

ТЕТОВАЖА

Болело га је. На столу за тетоважу у Берлину. Не би се одлучио на такав корак да му Глорија ономад не рече да је шоња. Сада, мислио је, ђаво да га носи. Промену ће почети споља.

Списао је добру лову за бауштелца. Тетоважа је приказивала црног мученика у ланцима, ножекању и аждају. Стао је да приговара, али га је мајстор убедио да нема појма. Реч је о уметности.

Није осећао промену. Чак је посумњао да му се набацује апотекар када је куповао вазелин. Рачунао је на хепатитис у најгорем случају. Ко би се овоме надао? Жао му старице која моли за њега у отаџбини. Наплакаће се, неће имати сна.

Свратио је у Глоријин ноћни клуб. Није је било. Зато су се ту нашла тројица ћелаваца док је у заходу мазао рану вазелином. Заурлали су нешто на рачун црнца па га уболи ножем посред аждајине главе. Тада су побегли, као шоње.

Болело га је. Али је ћутао. Знао је да ће је видети у болници, за време визите. Она се разуме у уметност и мученике. Све мање се осећао шоњом, а све више племенитим љубавником.

МИРИС ЛИПА И ВИЗИЈА

Лажни писац Д, после туђег романа објављеног под својим именом, седи за писаћом машином и кажи-прстом леве и десне руке покушава и сам нашта да напише, опет под својим именом. Склупчан у удобној кожној фотељи сатима, потрошио је безмало килограм прозрачног пелира, али – ништа смислено не оставља видљивији интелектуални траг, који би га и књижевно задовољио...

Година може да буде, оквирно, 1960, град рањени Београд, стан лажног књижевника на Дедињу, конфискован од некаквих „државних непријатеља”, стрела-них или расељених одавно којекуде, зависи ко је какве среће био. Време пролећно, мирис недоцвалих липа шири се брдом, поготово ако кошава залута са Новог Београда, радознала као и увек...

Д, уз логичан закључак да је посао писца јако сложен, али партијски користан, устаје, протреса утрнуле ноге и прилази отвореном прозору, гурајући у крај тешку завесу од њему непознатог материјала. Крајичком ока спази да непозната мушка особа жури ка улазу куће, па, иако има обезбеђење, које савесно ради свој посао, махинално се ухвати за пиштољ, који му је увек при (десној) руци. Сачека минут, па пошто никакав шум није упрљао тишину, закочи пиштољ и, сав знојав, седе на фотељу...

ФАТАЛНА МОНТЕНЕГРИНА

Била је Каријатида, Моника Белучи и наивни провинцијски девојчурак, збуњена свом том раскошном пути. Питала га је годинама после;

– Зашто си ме оставио када нам је било тако лепо тог, снегом богатог децембра?

Одговорио је док је још увек треперео њен баршунасти дах у телефонској слушалици: – Зато што су ми сва чула и осећања говорила да будем са тобом, а разум и инстинкт су ми алармирали да ћу сагорети уз тебе јер бих желео да те стално имам, а то је и тада и сада и заувек немогуће. Тај нерешиви сукоб жеље и могућности би ме расточио. Ти си нешто попут забрањеног библијског воћа, недосађаног сна. Украли смо моменат среће, што је довољно за све моје будуће снове.

Чује да је и даље прелепа. Често ухвати себе у жељи да одјезди до ње. Да проведу неколико сати заједно. Или целу ноћ. Зна да би овај пут остао заувек. Није реч о недостатку храбрости, реч је о осећању одговорности, припадности животу који би срушио и многе повредио, ускратио им љубав и пажњу, сигурност и поузданост коју им је пружао. Смех би им остао залеђен у питању – зашто, како, због чега...?

Гордана Радовановић

АКВАРИЈУМ

Докторирао је пре тридесете и имао море могућности. Сада има дугогодишњи стаж на бироу за запошљавање и море странака свуда око себе. Ко му је крив што не уме да плива у акваријуму?!

ТУЂА ЖЕНА

Конобар је служио пића и шетао се међу телима полеглим на кревете. Бринуо је како да заради и нису га занимали опијени људи који су дошли зарад себичног уживања.

При крају собе је видео њу: анђеоско створење косе плаве као пшеница под сунцем кад узри. Шетала се нага, бела, мека, са црвеном траком око руке и сочним ареолама на грудима. Погледали су се у полутами и ништа се није десило. Окренула је главу на другу страну.

У свитање пред јутро, док су газде купили шешире и одлазили, приметио је изврнуто, обло тело како спава дубоко у екстази. Позната бедра, руке међу које би легао, топли дах који лиже низ врат. Загледао се опијен димом и дугом ноћи. И његова жена је била туђа. Лежала је опружена, укаљана, без трунке кајања.

Отишао је првим возом далеко од злокобног града. Махнуо му је шеширом кроз маглу да баци поклон срамоте и немира. У њему није остало ништа.

КРОМПИРОВ ЛИСТ

Огладнело оно моје најмлађе дете, ономад. Пора-
нило у цик зоре, око два поподне. Прво се при'ватило
телефона и фејса. А пошто се не живи само од љубави,
нешто мора и да се прегризе. Кад не лези враже, сестре
нема, одскитала Ема негде. Бака чува ону бабу, јер неко
мора и да ради. Татамата је сигурно код Марине, теши
га, јер је човек вредан, радан а посла нема па нема.

И шта ће јадна ај за фрижидер, а он празан и зврји
и зуји. У помфриту је спас, озари се дете. Ђавола, кром-
пира ни у цаку, ни од корова. Јао знам, бакина башта!
Нема корова ал' кромпира има, гарант. И трк доле у ба-
шту и лево и десно и парадајз и лук и све по списку али
шта му овде дође кромпир? Почеше се по паметној гла-
ви, па из џепа андроид на сунце. Изгугла ти очас посла
она слику кромпировог лишћа и два корака лево, још
три десно, еурека, кромпир! Ма к'о пљунут, с Гугла!
Још да нађе бакину мотичицу и бог даје види.

И мотичица би ту, при руци, али којој од две леве
с френч маникиром што не узеше љуту алатку никад а
некмоли да копају. Дај мени Симона, бака ће, обрадова
је благи глас иза леђа...

Драган Ј. Ристић

ЖИВОТ ЈЕДНОГ КОСТУРА ИЗЛОЖЕН СТАЛНОМ НАПРЕТКУ

Док живи у блату, он заборавља на блато. Као мокар пас упорно тражи излаз из сваке ситуације. У треницима највеће кризе чује се његов глас о добрим старим временима. Ипак, он ужива у мирису руже, док још може и док она још може да му је пружи. Док неки одлазе на пут без повратка, он је задовољан што није са њима. Покушава да их прати брзином корњаче, али се од корњаче и учи брзини скривања. Индустрија забаве напредује, а његова интересовања назадују. У сталном напретку друштва, гламуру и осиромашењу једновременно, он би да остави свој траг свевремено. Ако изгуби себе, шта ће му онда све остало.

ПРИЈАТЕЉИ

Мислио је да свима може рећи оно што мисли. А мислио је да све зна и да је увек у праву.

Његов најбољи друг мислио је да не треба рећи све и често се код њега распитивао и за оним што је и сам знао. Чудио се зашто им се мисли некад нису преклапале, али је ћутао и остајао при своме.

Обојица су чврсто стајали на земљи, и један и други не верујући у бајке о истомислећима.

ПЕСНИК И ЗАСЛЕПЉЕНОСТ

Песник се шетао једном у сумрак и запитао шта може да заслепи постојање. Ноћ може да заслепи постојање – рече сумрак, и то својом упорношћу да буде црна упркос свим новотаријама технологије које је ометају. Кад ноћ заслепи постојање, постојање потражи спас у некој звезди, и ствара антагонизам између звезде и ноћи. Онда постојање побегне у заслепљеност јутра само собом. А све време тако заслепљено постојање не види своју идентичност са јутром и ноћи. Онда та идентичност јутра и постојања и ноћи, заслепи песника па он напише песму заслепљену речима *јутро, ноћ* и *постојање*. Онда одједном из песника искочи небо и заслепи птицу оног другог неба које остаде у песниковој души. Онда та два неба од своје свести о постојању другог неба, створише нову птицу и заслепише песника том чињеницом.

Онда песник од те чињенице створи још једну нову птицу и заувек је сакри у своју нову песму, која га заслепи.

ПЕСНИК ЋАСКА СА ПИКАСОМ

ПЕСНИК: Имам плаву линију која ће да прецрта небо које ће све да се сажме у ту плаву линију што га је прецртало. Онда ће линија коју немам да се претвори у птицу и да црта нове и нове птице по плавој линији неба.

ПИКАСО: Знач, веровао сам у вечност, зато сам се враћао кроз време ка интуитивном импулсу и изражавању примитивног човека. Прве слике икада нацртане и моје слике сада повезује једна линија вечности, коју ја нисам нацртао већ судбина уметничког израза.

ПЕСНИК: А сада сви цртежи и све линије гледају кроз мој прозор у борбу боја, борбу слика и борбу збивања. Кад се све борбе заврше, сви цртежи и све линије натовариће бремене завршеног и коначног и отићи ће да у потаји чекају своје уметнике, сликаре.

ПИКАСО: Ја сам покуцао једном на врата црних боја, и оне су ме шчепале и показале ми дволичност свих осталих боја. Зато сада трагам за искреношћу облика и боја и слика, да бих доказао црним бојама да ипак постоје језгра неискварености у осталим бојама, језгра која сам ја уобличио у самог себе.

НОВЕМБАР, ШКОРПИОН И ЗМИЈА

Спојило се Време и Невреме док је Шкорпион не-
годовао постојање Хладноће. Звао ју је мрачном краљи-
цом туге а Новембар је преузео одбрану у своје руке.

„Тамо где је топло, туда корача срећа”, рече
Шкорпион.

„Да хладноће нема, нико не би распознавао сре-
ћу”, нападао је Новембар.

„Зашто онда ниси срећан и када је хладно?”

„Јер је Хладноћа груб пријатељ”, „Али је мудар
учитељ и достојан борац.”

Уто иступи Змија ућуткујући расправу: „Никоме
није боље но својој Мудрости када је сама са собом. Ту
ни Хладноћа не узима данак нити Топлота даје рас-
кош.”, па се окрену: „Новембру, шта би ми значило
хладно срце ако нема пријатеља који ће умети да га
схвати? Коју мудрост бих приповедала да ме Зима не
подсећа колико ми топлота значи?”

А онда се Вечност уздиже да проговори: „Сестро
Змијо, будаласте су твоје речи. Не нападај стабло пара-
зитима Сумње. Опасни су умови у покушају да разуме-
ју мудрост”.

„Нека су опасни, сестро Времена”, одговори Зми-
ја, „Није мудрост трезвена да не би била будаласта а
нису ни ова стабла без чврстога Корена.”

Јован Рукавина

НА ИСТО СЕ СВЕ СВОДИ

На исто се све своди. Неки, многи објашњавају систем владања. Неки (мали) владају. А ми? Ми пливамо у њиховим сновима. Наша јава је обојена њиховим црнилом кроз њихове ружичасте наочаре.

ВОЗОВИ

Отправник возова је отпоздравио војнички колеги кондуктеру који се укрцао на воз Београд–Загреб–Љубљана. Живко је седео у купеу намењеном путницима. Није био на дужности иако је носио железничку униформу, али раскопчану. Црне маље су штрчале из окловратника. Било му је лепо међу народом. Чуо је занимљиве приче, упознавао шибицаре, трговце, чиновнике, жене.

Жоржет, лепа Словенка, на невештом српском му причала о свом авантуристичком животу, показивала дуге ноге, пућила усне, кикотала се. Попили су неколико пића у вагон-ресторану. Упловили су у Загребачки колодвор, његово одредиште. Није желео да изађе. Помислио је, нека иде живот, отићи ће са овом дивном женом. Није осетио када се воз затрућкао и одјездио до Љубљане. Узео је њен кофер, носио га улицама маглом увијеног града. Била је студен, а мушке груди отворене на ветар што шиба. Дошли су испред куће од црвених цигала. На вратима се појавио згодан, млад мушкарац у раним тридесетим. Процвркулала је: „Драги, плати носачу!“

У ЧЕМУ ЈЕ ТВОЈА ТАЈНА

– Уаууууу, данас изгледаш сјајно, у чему је твоја тајна? Нови хед енд шоулдерс, спречава појаву процветалих крајева и перути и враћа волумен вашој коси? Не, чекај... Та црна кошуља, да ли је то блек меџик первол, и до трипут црње... Али не... Да није нова Q интензив крема са протеинима бисера, отклања несавршености и враћа вашем лицу осмех... Није... нови колгејт, против каменца, парадентозе и наслага... Не, не... Нова фризура... Ма, не мучи ме више, у чему је твоја тајна?

– Е, кад већ питаш, да ти опричам. Моја је тајна далеко, не можеш ти тамо отићи. Чак у другом царству, иза седам гора, иза седам мора, код царева града, има једно бездано језеро. У оном језеру има једна аждаја, у аждаји бик, а у бику дивљи вепар, а у вепру зец, а у зецу голуб, а у голубу врабац, а у врапцу јаје, е у том јајету лежи моја тајна.

ЗАДАТАК

Б: Здраво, А. Ко сам ја?

А: Здраво. Ти си Б.

Б: Где смо то ми, А?

А: Не знам, Б. Можда је ово задатак.

Б: Какав задатак, А?

А: Дечји задатак, Б.

Б: Јесмо ли ми онда тачке, А? Ако из тачке А према тачки Б...

А: Не знам, Б. Видиш ли нешто пружено од мене према теби?

Б: Не видим, А. Да ли је ишта повучено од тебе према мени?

А: Не видим, Б.

Б: Онда нисмо тачке, А.

А: Да нисмо возови, Б?

Б: Какви возови, А?

А: Возови из задатка. Ако воз А из станице крене брзином...

Б: Мислим да нисмо возови, А. Да ли се крећеш, А?

А: Мислим да стојим, Б. Крећеш ли се ти?

Б: Мислим да стојим, А.

А: Онда нисмо возови, Б.

Б: Можда смо јабуке, А. Осећаш ли да се делиш?

А: Зашто ме то питаш?

Б: Јер у задацима јабуке се деле.

А: Шта значи „осећаш“, Б?

Б: Не знам да кажем, А.

Б: Онда неко други говори уместо нас.

Б: А ћуте ли јабуке, А?

А: Ми нисмо јабуке, Б.

Б: Знам да нисмо, А. Где смо то ми, А?

А: Не знам, Б. Можда ово и није задатак.

КАП ПРЕЗИРА, ЛОКВА ДОБРОТЕ И СВЕ ВЕЋЕ ЈЕЗЕРО МУДРОСТИ

Презирем оне којима није важно што си и тко си, већ само какав дојам остављаш, примјерице избором одијела, аутомобила, дјевојке, мобилног телефона или неке савремене направе.

Презирем оне који су без разлога и повода специфично допринијели да други људи буду мање сретни.

Али ни једни ни други мени заправо не могу ништа. Немам природних непријатеља, осим самог себе.

Јако сам (а зачудо још увијек реалистично) самопоуздан, знам своје мане и предности, па немам то потребе медијски показивати широј јавности. Прилично добро познајем себе, а други ме, ма колико им помагао, никад неће у битним цртама уистину упознати.

Повремено размишљам да сам могао прамац живота окренути у другом правцу или пак заувјек бацити сидро. Али ја заправо и нисам брод, па таква дилема нема смисла.

Изнимно сам великодушан, и то ми је једна животна константа. Међутим, као и у свјетском поретку, и ова врлина повремено има јасно дефиниране границе, као што су, на примјер, очекивана захвалност, и неким непотпуно подразумевајуће поштовање. Без сваког се може, а у даном тренутку и мора, па је повремено корисно ове процесе малчице убрзати. Уз мањак енергије те паметнију усмјереност толеранције у функцији доби, ову смишљену нетрпељивост може се сматрати мудрошћу.

ЕТИМОЛОГИЈА ЗНАЧЕЊА РЕЧИ *КЊИГА*

Не могу, а да се не запитам зашто је књига добила баш тај назив? Ова реч потиче од грчке речи *библос* чији назив опет води порекло од најпознатије међу књигама – Библије. Тиме је Библија постала синоним за књигу, али корен ове речи је послужио многим изведеним речима повезаним са књигом, али опет различитим као што су: *библиотека*, *библиофил*, *библиографија* и многе друге. Шта је учинило да баш књига постане феномен и инспирација човечанства? Одговор је полисемичан, али идеја коју свака књига носи је фасцинација која интригира човека, његов дух и његов интелект. Баш због тога књига кроз миленијуме за човека остаје непресушан извор разноврсних знања, његова вечита страст и мистерија. Желео бих овде мало да се нашалим користећи страну реч да бих направио једну термилошки непостојећу изведену реч у инфинитиву. За мене, реч која најбоље детерминише књигу је моја измишљена реч *букачење*. Изведена од енглеске именице *book*, која означава књигу, ова реч би у мојој интерпретацији значила да појединац открива тајну књиге, одмерава је на равној-узајамној основи на којој она истовремено открива, односно одмерава њега, враголасто га опчињавајући и заносећи попут неке очаравајуће, враголасте фрајле.

ЛЕЂА

Видјела му је леђа. И главу. Из полупрофила, додуше. Ћелав је. Рјечит. Емотиван и продукоуљен. Да, кореспонденција је откључала духовност. Образован, запослен и ожењен. Е, јеби га. А тек се ријешила оне будале. Требало је читаво стољеће. Заморна шетња одгоја, принципа и морала. А љубави било није. Бљутаво је у апсурду снити а она без снова није функционирала. Назире ли се егоизам овдје? Требало би.

Ријека је стала. Није пресушила, стала је. Постала баром. Умјесто каменчића са бистрог жуборног дна нишла трава која није дала пливати. Чак ни леђно. Устајалост и мучнина. Откуп година на наштиманој ваги. Селимовићевском ружном добу није коначно недостајало ни снаге ни воље да истргне травом запетљано стопало из жабокречине. Чуло се кре, кре зблехнутих срећних парова. Отклон из негдашњег устројства повлађивања окружењу и осјећај слободе у припремљеном ишчекивању муља празнине.

Жена прошлог доба, очерупана, у кокошињу званом живот. Сласт збаченог терета шибао је ураган „шта даље“. Ћелави, онај с почетка приче, посустао је у својој писмености. Некада жуфра преписка се уморила дочекивати мачеве. О политици, Церићу, природи, зависти, старим женама, књижевности, љепоти уопће, писали су данима. Водећи паралелне унутарње борбе и на старим попрштима. Он се опраштао од умрле супруге, она од умрлог брака. О томе једно другом говорили нису. Њен морал је доручковао принцип, ручао стрпљење

и остао без вечере. Мачеви су отупјели. Неспоразум је пожњео двије гладне душе.

Ћелави је окренуо леђа. Није могао написати да је слободан, морао је видјети ону за коју мисли да му је судба додијелила гдјегод, какогод. Отјелотворену жељу у паучини. Жељу која је крала дане у једвадочеканом спокоју. Окренуо је леђа у тренутку када је удахнула нови живот. Презрела их је неодлучност. Судба, не, никако.

Погрбио се. Носио њене очи на својим леђима. Она, осјетила дупље на својој глави. Очију било није.

Хоће ли се окренути?

ПРИЧА О ЉУБАВИ

Шетао тако Ф. М. булеваром и после неког времена свратио код психијатра. Много је волео да се излежава на његовом каучу. И да прича, наравно.

— Ех, колико година живота, толико година љубави. Седамдесет година љубави — добро име за филм, причу или роман.

— Ако није тајна, како вам је то успело?

— То је у људској природи. Волим пролеће, лето, јесен, зиму. Волим прве и последње зраке сунца. Волим чак и муњу на небу кад заблиста.

— Господине, толика љубав може да уништи човека. Да ли сте покушавали да је зауставите?

— Нисам.

— Искрено, не знам како да вам помогнем.

— Не треба помоћ. Љубав је савршен осећај, нарочито када си у кревету са женом.

ОДМЕРАВАЊЕ

Петар Петровић, пружни радник, много је волео да се вере по дрвећу. Једном се тако попео на крушку и пао. Пробудио се у болници.

Доктор га пита:

— Кажите нам, молим вас, ко сте ви?

Петар поче да га мерка, мерка...

— Ко сам био, више нисам.

Доктор га посматра и размишља, размишља...

— Значи, сад сте нова личност?

Петар га гледа, гледа...

– Таман посла.

Доктор се чеше по глави, чеше...

– Идите дођавола!

Западни медији одмах су објавили како лекари у Србији злостављају немоћне пацијенте.

ПОСЛЕДЊА ЧАША

На штап се пресамитио. У положају наклона вечитог. Руку испружио. Дрхтећу. Чела набораног. Лица избразданог. Тена чоколадног. Погледа ишчекујућег. Осмеха намештеног. Обучен по моди последњој. Са бувљака оближњег. Огољени син ветра. И сунца.

На месту је истакнутом. Испред лебарнице. Са комуница врућим. Не тражи хлеба. Преко погаче. Гладан није. Жеђ га мори. Утољује је пићем. Опојним.

Наместио се уз тротоар. Узани. Нико га мимоићи не може. Ни дете у колицима. Зна да сиротињи претиче. Од хлеба насушног. Пару последњу даје. За милостињу.

Петопарце не броји. Само их трпа. Стида нема. Узима а не даје. Ни размене добара. Мита и корупције. Утаје пореза. На добробит стечену. Није он бизнисмен. Уважени.

А онда, креће. Да испразни монету. Звечећу. Из цепова плитких.

Штап одбацује. На шанк се налакћује. Поглед му није молећив. Постаје заповедан. Гост је уважени. Пиће захтева. Страњско. Брљу нашу презире.

Једнога дана нестане. Празнина. Ни руке у ваздуху. Ни сенке његове на улици.

Чашу је своју испио. Последњу.

НОЋ

Добијам пакет: флашу вотке и печено пиле. Тиме би требало да прославим нешто, и то са неким људима, тројицом-четворицом. Један од њих ме буди, док спавам крај радног стола, и упозорава ме да је онај све покрао, да је оставио само четвртину од флаше и парче белог меса. Бесан, устајем, прилазим његовом столу, у суседној соби, и док једе, ја галамим и гурам му оно месо у уста.

Изненада се, скоро са смешком, повија уназад, окреће главу, а поред виљушке, забодене у око, непрестано цури бело месо. Он је миран, не јауче. Ја сам преплашен.

Кувам кафу и пијем диазепам. Не вреди. Већ дуго нисам био вани, и нема снажних мисли које би ме успавале. Отворио сам прозор поуздајући се у хладан ваздух, укључио један штап грејалице и покрио се ћебе-том.

Већ је сада све касно, чују се кокошке, а ускоро ће и прве птице.

МАЛИ НЕСПОРАЗУМ

Две мачке су се поцапале на крову изнад. Борба је била кратка. Само два вриска. Онда тишина. Лепо.

НЕИЗБЕЖНА СМРТ ОД ЉУБАВИ
(или СПАСА НЕМА ЗА ВЕЛИКУ ПАТЊУ)

Толико сам је волео да сам умирао од бола кад је отишла песнику. Да бих преживео, пробао сам тај бол да одагнам, излечим или заборавим, а да сам био песник, и да га опевам, само да га се решим. Коначно ми рекоше да је најбоље да га продам Циганима – они промећу сваку робу.

Месецима сам чекао на раскршћима, али њих, Старих Рома, није било – и они су се окућили. Многе сам коњске запреге одгледао како одлазе.

Најзад се прашњаво кљусе, на путу за вашар, заустави преда мном. Стари, бркати Цига саслуша шта имам за продају, па рече:

– Времена су тешка. Беспарица. Ништа се не купује, све се размењује у иатури, видиш да су ми кола препуна. Могу да ти тај бол, човека који смртно воли, заменим, и дам још и неку гору тугу, горе патње. Али, биће ти лакше јер нису твоје.

Схвативши да ми је сад, с новим јадом, теже и крај ближи, покушах да одлазеће черге сустигнем, али не успех то, до смрти.

ЈЕДНОГ ДАНА

„Сине, тата је сада на небу и... он може да те види“, несигурно сам рекла а онда додала: „Мораш да знаш да те он много воли.“ Гледала сам у своје дете и размишљала да ли уопште схвата о чему говорим. Има само осам година.

„Мама, хајдемо да купимо сладолед“, предложио је након што сам завршила. Ух, изгледа да није схватио шта сам рекла.

Узимам га за руку. Осећам немир, мисли почињу да колају главом. Дубок уздах. Боли. Још један дубок уздах. Размишљам... Морам да будем јака, због детета, због нас. А он... Знам, схватиће једног дана све! Схватиће зашто сам му још док је био беба ускратила одрастање уз оба родитеља. Знам да је тешко бити детету и отац и мајка! Тешко је игнорисати предрасуде људи у овом малом граду, а најтеже, једног дана објаснити сину да му је отац био наркоман и да је сада на небу јер се предозирао.

ТРЕНУТАК ЗА УСПОМЕНЕ

Жуте светиљке прекриле су плочник испред кинотеке *Златним добом* романтичне имагинације. Корачала је уз мене преплављујући ми чула слатким и чежњивим осећајем задовољства. Носећи цео свемир у грудима, обучена у младост, покоравала је простор око себе. Подсвест су ми решетале неповезане мисли. Карневал филмских сцена француског *Новог таласа*, похабаних породичних фотографија, пуцкетање црних ЛП плоча под иглом грамофона, плима боја и мириса прошлости. Осећај носталгије за временом у коме нисам постојао:

– Зашто сам рођен прекасно, у погрешно време?
Зашто нисам био млад пре четрдесет, педесет година?

– Па сада би имао преко седамдесет година?

– Да, али имао бих и пуно лепих успомена.

– А шта те спречава да своје лепе успомене почнеш сада да правиш?

Засветлеле су јој очи обојене у плаво, као на грчким статуама у Годаровом филму. Обавио сам је руком око врата и чврсто пригрлио себи.

ПЛОЧИЦА

Ма, наравно! Стани, стани слободно! Не дај се омести. Стани и не жури, одмори мало. Цццц... и то све са торбом на рамену, ммххх... стани и другом ногом, није никакав проблем; поздрави се са пријатељима, полако, чему журба. Не стоје теби на глави већ мени. Стани и ти, дебела жено; стани, и то све у штиклама, и још се на њима и заврти, у око ме убоди. Станите, дјецо у блатњавим патикама, и скачите од среће, што више то боље; види како вам се мама и тата радују, ццц... Стани и ти, пијани човјече, пљуни по мени; касније и флашу ми од главу разби, нек' све лети у парампарчад. Дођи и ти, куцо, попишај се по мени, дођи, дођи... Сви дођите, благо вам мајци.

Ал' пашће и мрак, отићи ћете ви сви својим кућама.

Ал' пашће и тишина и вас више неће бити.

Нестаћете сви... ал' доћи ће мени моја тета Роса и њежно ме топлом сапуницом окупати, меком крпом обрисати, сувим рукавом улаштити... Сијаћу и ја, бљештаћу и ја, и радосна бити, сан не снатрити, с осмјехом јутро ишчекивати...

ЦРВЕНИ ФЕЊЕР

У Београду има кафана где можеш да нађеш девојку за једно вече. Неки се досетише, па таква места, уместо „црвени фењер“, назваше пословна пратња. По томе се Београд, као европска метропола, није пуно разликовао, само су актери други.

Ако бирамо речи и хоћемо све то да упоредимо, ипак је пристојније било када си уговарао „посао“ у некој лепој кафани или хотелу, него, рецимо, на аутопуту. У кафани је свако сваког могао да осмотри, па су и жене могле да изаберу „клијента“. На аутопуту, девојке само виде фарове и машу рукама, као да сваког у тим аутомобилима познају, па хоће да га поздраве. Не знају ко ће да се заустави, да ли је то неки благи или неко ко бира своју жртву у мраку. Они који се возе у аутомобилу, видеће ону тамну страну велеграда која у свом раму има суморну слику, са нестварним пејзажом на коме су изазовне, сасвим младе девојке. Ипак свако одабира свој пут, а то је живот.

ПРИРОДА И ДРУШТВО

Какав је ово свет?! Ништа више није нормално, ни у природи, ни у друштву. Мора се уливају у реке, облаци плове по асфалту, сунце хлади а снег пржи. Кише стварају невиђене суше. Природу красе депоније. Биљке трчкарају на све стране а животиње стоје непомично, скамењене.

Ништа није боље ни код људи. Ученици и студенти раде, радници јуре за титулама учених људи, глумци пишу, писци на улици просе – мада понеки срећник догура до кловна, политичари певају а певачи бедно животаре, филозофи ћуте а будале брбљају без престанка. Сликари су одавно изумрла врста као уосталом и сав поштен свет... Опстале су само персоне лажног идентитета, лаког морала, самопрокламовани визионари, продавци славе и понеки крадљивац идеја...

Свет стоји наопачке, попут слепог миша или разиграног мајмуна. Где ја то живим?! Не пада ми на памет да се прикључим том крду. Бежим у свој свет, у своју природу и друштво!

– Ко написа овај текст да ми је знати?! Извините, да Вас питам, да ли ми је готов костим, када ће моја сцена?

БЕЖАЊЕ

Били смо две силуете на прозору које деле цигарету. Могли смо да видимо цео град, а нас је крио мрак. Дивили смо се погледу, он кроз своје очи, а и ја кроз његове. Тек смо се упознали. Био је доста млађи од мене, а много искуснији у ономе због чега смо се нашли.

– Волим да ходам – рекао је, – могу да ходам бесконачно.

– И ја – сагласио сам се. Заиста, ходање је моја ствар. А потом, питање које ме је одувек копкало. – Дали мислиш да је то на неки начин... бежање?

– О, дефинитивно – потврди он самоуверено.

Никад, па ни тада, нисам био сигуран да је то истина. Али извесно је да, док смо стајали за мојим прозором, раме уз раме, нисам имао никакву жељу за ходањем.

ЦРНИ БОР И СМРЕКА

Шта ћу са записима? Не могу их више носити! Зар људи не виде колико сам уморан? Имам четристо година. Најстарији сам на Каменој гори. Буне се буква, бреза и храст. Завидни су. Људи ме поштују. Светиња сам. Гром неће на мене иако сам једини на пашњаку – хвалио се бор.

Па и мене људи посећују. Ниси само ти овде – увреди се смрека.

То што си израсла на мени, јер ми је обим дебла неколико метара, то није мој проблем – узврати бор.

Ја да имам крила као белоглави супови, одлетела бих ка зеленом Лиму да слушам праћакање пастрмке или би с узвишења посматрала Тичије поље и старе куће с дрвеном шиндром – пожали се смрека.

Шта ћеш тамо? С јесени, долину Лима прекрива густа магла, а зими Тичије поље гази снежна мећава. Пусти спремне људе. Имају бели мрс и ракију. Боље ти је овде. Имаш мене – посаветова је бор.

Не бих ни ишла – рече му искрено смрека.

ТИХА ЛЕТЊА НОЋ

Увелико је одмицала тиха летња ноћ кад сам се завалио у фотељу, на супротном зиду је била окачена највреднија слика из моје колекције, могао сам је видети затворених очију (старац уплетен у паукову мрежу).

Мучила ме несаница, мисли су ме опседале као паукова мрежа. Сетио сам се раног детињства кад сам склизнуо са гуменог чамчића и почео да се гушим. (Отац је рекао: „Отишао си далеко“).

Свитало је, специјалце је предводио Душан Пуздрић (којем сам купио диплому, запослио га, поклонио му два стана и дао му једну од љубавница за жену), ударио ме је палицом по лицу и рекао ми шапатам: „Отишао си далеко“. Учини ми се да је паучина на слици поцепана (или је пукла кожа на мом лицу).

Време између очевих и Пуздриних речи видео сам као тиху летњу ноћ која је управо истицала.

ОСЛОНАЦ

Све се распада а ја не могу ништа да урадим, изгубио сам веру у себе, плашим се да не изгубим и разум – каже, док се у промуклом, сировом и агресивном гласу наслућују вешто скривани трагови страха.

Не плаши се, пријатељу. Деценијама си се ослањао на себе, време је да потражиш чвршћи ослонац.

Зоран Тодор

ТАЧКА

Гледам у црну тачку на зиду.
И овог јутра, пред свитање, сав градски мрак пре-
лази код мене.
Па онда нестаје тише од мисли.
Да ли је то била тачка или остатак претходне но-
ћи?

ТАТУ

Жена која пролази, носи бол и тату прекривен ко-
сом.
На голе ножне прсте ниже уздахе дечака.
Док гаси светлост неона и пали жеље, остајем пра-
се на њеном врату.

ЗАВЕРА ПРОТИСТА

Примордијална супа се смиривала тог спарног, сунчаног века. Метеори из свемира су били све ређи. Гребени који су се издизали из воде су постајали облији. Два таква су била у плићаку. Водоник-сулфид је испаравао из њих. Због струје која их је обилазила у смеру осмице и долазила у плићак, око гребена се мицало нешто мајушно. Те трунке су упијале сунчеве зраке кроз воду. Углавном само пола дана, јер су други део дана проводиле у сенци. Трунке око првог гребена извученог ка отвореном мору је заклањала само једна камена планина. Нису све трунке уживале једнаку светлост. Расле су неједнако, управо због положаја. Многе су се стопиле са супом. Сунце их није довољно честило зрацима, који су им даривали заштитни слој. Значајнији раст је почео када су она успешнија зрнца почела да упијају липиде. Тада је њихова опна већ донекле могла да задржи у себи оно што прими. Због тога, група трунчица из првог гребена се померила ка отвореном мору. Ту је добијала више сунца, али је због струје која прави осмице црпела и упијала липиде од трунчица из плићака. Трунчице из плићака су полако слабиле. Никада до краја, јер су увек успеваале да покупе који липид. Оно што испусте, халапљиво су чекале растуће трунчице окренуте сунцу и отвореном мору. Струја је играла у њихову корист.

Станислав Трифуновић

МУК

Загледао сам се у сопствену бору...

...Ни реч.

Ни она.

Ни ја.

ГЛАД

Он ждере све из новина, ждере са телевизије, ждере са радија, ждере са тараба, ждере са билборда.

Преждере се. Онда дође код мене да бљује.

МОЋ

Црна плоча је била пуста и нема. Притиснем дугме и на њој се појаве Они:

„Ми ћемо ово, ми ћемо оно, а Они пре нас нису ни ово ни оно – казните их зато”.

Притиснем опет дугме а тамо неки други:

„Ми смо ово, ми смо оно, а Ови неће ни ово ни оно – све је у вашим рукама”.

Моћ је у мојим рукама?! Притиснем дугме и Они нестану. Остане опет само нема црна плоча.

ЛАЖ

„Јесам ли се променила?” упитала га је.

„Ниси.”

Лежала је на кревету нага, овлаш прекривена покривачем.

„Лепша си”, рекао јој је. Помазио јој је бујно бедро. „Ниси више мршава.”

„Безобразнице”, закикотала се. „Зар се тако разговара са женом?... Где сам још лепша?” упитала га је мажно.

„Па, коса ти је раније била тамна.” Смех је претио да му избије из грла.

„Је ли?” зачкиљила је очима.

„Да, то ми се пре двадесет година није допадало. Ове беличасте власи око чела су лепше.” Нежно их је дотакао прстима.

„Барапчино”, цикнула је весело. Хитро му је померила длан.

Кроз прорезе ролетни сунчева светлост је шарала два загрљена тела. Утонула му је у груди.

„Ово је дивно. Као да одувек имам шеснаест година”, помислила је.

„Баш је тешка.” Кратким удисајима борио се да дође до ваздуха. „Рећи ћу јој то касније.”

ОДМОР

Ваздух је пун земље. Сунце стиже после кише. Чудне птице одвалиле кљунове и певају; оваквих овде раније нисмо имали. Седам на терасу под стуб сунца. Пијуцкам поподневну кафу. Неки латино ритмови тихо тргају из кафића одоздо и дижу се горе, салсају кроз моју вирцинијску пузавицу и заводе ми ушне шкољке, слух, срце. Милина. Скоро као на мору. Затварам очи и видим таласе. Ма, добро је.

О, ЛАДО

Попут лептира, она се чаробно спусти са дрвећа и крете у правцу села. Није јој први пут да тамо иде. Зна да сељани муку муче са временом. За њом иде мирис шуме и кише и дивљег грашка. Месец се већ дигао на истоку.

Попут лептира, прескочи она лако плотове, залељуја крај зидова белих кућа, завуче се у вајате и под гране јабука, залепрша кроз сенке преко веранди, поплаши пар мачака са прагова, зађе за прозоре, пређе преко уснулих пуних образа и ракијских бркова, замагли пар снова, откри пар стопала и бутина, дуну у неколико кофа с водом, закикота се немо и прекри село чудним миром. Стаде пред једном постељом. Очи јој бљеснуше, малинасте усне се развукоше у осмех. Месец се крупан сребрнео на тамномодром небу.

Нико не примети ништа. Кад је сунце већ било високо, нађоше горостасног Јару поблесавелог међу сно-

повима жита у пољу како једе мраве и мумла: „Златна, златна...” По селу пуче глас да је и Јара, неустрашиви Јара, померио памећу. Било је и злонамерних који су искривљених усана цедили како хоће да избегне растуће црнило, мрак о којем су сви са страхом шапутали тог лета 1939.

ЗЕМЉА МАЈМУНА

На питање кад пећи ракију, искусни мајстори-шерећи одговориће кад „на површини комине угледаш мајмуна”, односно кад се површина потпуно избистри. Мало мање бистар почетник, док узалуд тражи мајмуна, постаје тако предмет засмејавања искусног мајстора и његовог друштва.

Гледање мајмуна у огледалу преко печења ракије почело је да се још давно шири све више и више и да добија неслућене размере, све док није захватило читаву земљу. Тако је и настала Земља мајмуна. Развијене су суптилне методе којима се врло лако и ефикасно, потпуно супротно Дарвину и еволутивном току, од човека прави мајмун.

Посебно су политичари усавршили до перфекције методе којима се, са значајним коришћењем медија, постижу ефекти трајног карактера. Код масовно третираних јединки уочене су посебно три појаве: 1. приметна амнезија; 2. еуфорична наклоност вођи чопора; 3. жеља за опонашањем.

Ефекат амнезије обезбеђује да код сваког новог третмана примљена информација аутоматски брише претходну информацију. Појава је позната и под називом „испирање мозга”.

Захваљујући општој глобализацији и друштвеним мрежама, ова пошаст прети да и ову планету претвори у Планету мајмуна.

А све је почело базазленом завитланцијом уз казан и чашицу тек испечене ракије...

ОНА И ЈА

Ми нисмо рођене заједно, ја сам старија. Она је настала касније, свет ју је створио. Две смо, ја сам она, она је ја.

Мислим да јој се не свиђам, не волим ни ја њу претерано, али јој се дивим, она је храбра, неустрашива, а за мене каже да сам патетична. Мисли да сам слаба, јер волим, јер се деси да будем повређена. Она никада није срећна, не стварно. Ако се смеје, то је онај подругливи смех, у коме ми јасно даје на знање да је опет била у праву и да сам погрешила, опет. Међутим, ни када плачем, она није срећна, бесна је, жели да се освети, да уништи, да повреди. Понекад се бојим шта би могла да уради. Постоји једна ствар заједничка, обе га безусловно волимо. Око њега се најчешће и свађамо, видите, она мисли да он воли њу, да нас никада не би заволео да није ње, ја не мислим тако. Она га повређује, безобразна је, ја сам она која је увек била ту, ја сам она која покушава да исправи њене грешке, да прихвати кривицу уместо ње. Она је зла, али је јача и полако све преузима, гура ме у други план.

Погледала сам се у огледало и у том тренутку сам знала, победила је, мој одраз је тама.

ДАНИ ЛОШЕ БИОМЕТЕРОЛОШКЕ

Седим у равници, пијем прву јутарњу. Дува кошава и глава ми пуца. Ту ка северу је граница. Ове године је нећу прелазити. Попила сам корпу из Будимпеште на пријаву за факултет. У време бомбардовања, фамилија је тражила да дођемо на село. „Ако треба да се умире, да умремо заједно!” Устала сам и пришла столу за којим басиста од синоћ пуши прву јутарњу. Синоћ, током свирке, гледала сам му у шаке док нисам кренула на аутобус. Који сам пропустила. Нагла сам се над сто. Глава ми упорно пулсира. Корпа више или мање, јебе ми се.

– Ако треба да се живи – уморно сам рекла – да попијемо кафу заједно?

ТРЕЋЕ ЛИЦЕ ЈЕДНИНЕ

Кад сам старијем дјечаку показала своје приче објављене у збирци „Хиландар”, он је кратко погледао у њему непознато ћирилично писмо и рекао:

„Какав Хиландар? Ваљда Хајлендер? И какви су ово знакови? Ништа не разумијем! Ни твоје име се не може прочитати.”

Пред њим је била далека, непозната и нијема слика.

Када сам причу показала млађем дјечаку, он је неко вријеме шутке гледао у непознато писмо и онда ускликнуо:

„Гледај, *они* пишу *је* исто као и *ми*!”

Бацио је удицу у непознато море и од првог убачаја упецао треће лице једнине помоћног глагола *бити*.

Гледао је трбушасти *Ф* мог презимена и обрнути *Н* мог имена. Затим смо заједно тражили знакове који се могу лако препознати и разумјети.

Хтио је знати што је Хиландар, видјети његову слику и смјештај, повијест и значење.

Од другог убачаја упецао је комадиће повијести и завирио у њезине давнине и крхке сјенке.

Путови Хиландара и Хајлендера сијеку се у краткој причи. Нитко не зна хоће ли нас то некамо одвести или ћемо остати заувјек укопани у мојој причи.

ЖИВОТ

Желим да одем одавде, да ме нико никада не пронађе. Да оставим све, да се окренем и нестанем. Замишли, налазим се на пешчаној плажи, ноћ је топла, звездано небо изнад мене, немирно море. Сваки талас ме испуни енергијом да не седим, већ лебдим над тлом. Сама сам, али осећам мир, слободу, срећу. Напросто не може ништа да се догоди што би ме пореметило, нарушило ту хармонију.

Али, колико то може да траје? Шта када одем са те плаже, где ћу, с ким, зашто? Да ли је тај осећај ослобођености краткотрајне природе? Ипак, ја сам само човек, а људи као људи постављају велики број питања, траже дубљи смисао, врте се као бумеранг тежећи савршенству. Можда је најбоље пустити све да иде својим током, да ме обузима туга, да је замењује радост. Ваљда мора тако, ваљда је то живот...

Улазим у собу, узимам папир, оловку и бележим: Престани више да филозофираш док переш зубе.

ИСТРА ВАМ МАТЕРИНА

То је било онда када су јапански пословни људи ишли по Бернардину и тражили за своје пензионере одговарајућу туристичку локацију за годишње одморе. Мало су климали главама и клањали се, смешили се и мислили своје. Наравно да од великог посла није било ништа, само се дигла цева у локалним новинама. То је било онда када су морнари који су стигли у луку Копер узалуд тражили анимир даме и продавачице љубави. Месецима су се возикали и пловили на мору, потражња је била велика, али понуда никаква. Цурице су се згражале када су им нудили зелене банкноте у замену за телесна уживања. То је било онда када су се многи ложили на самоуправљање и када је одзив на изборима био деведесет девет процената, и сви кандидати на листама би били изабрани.

Били су ОУР-и и СОУР-и, био је и социјализам а постојао је предмет самоуправљање са основима марксизма. Двадесет, тридесет година владали су исти кумови. Сада нема више самоуправљања, на изборе изађе само половина бирача, иако на обали влада иста боја. Предмет самоуправљање са основима марксизма добио је замену: етика, веронаука и домољубље.

Сада многи радни људи сањају о мору и годишњем одмору.

Живот пичи даље, море се пени, галеби креште, само туристи дивљају као некад.

БУБАМАРА

С конопцем око врата стајао је непомичан на столици. Ни послјије три минуте није имао снаге да си ју одмакне. Неколико пута већ ју је једном ногом помакивао па другом враћао. По поду су капале сузе. Ипак хоће, он то мора. Задњи пута полако је пролазио погледом по својој соби. У тањуру испод бењамина опази бубамару која се утапљала. Да се биљка не осуши, наливао је превише воде. Можда га одмах не нађу. Зато. Престао је плакати. Одвезао је конопац и скочио према бубамари. Пресретан, извадио ју је из воде. Пухнуо је неколико пута у њу да је осуши. Отворио је прозор. Оклијевао је. Кад је бубамара подигла крилца, он ју је стресао с руке.

РЕСТОРАН ЗА САХРАНЕ И ПАРАСТОСЕ

Од очеве смрти нисам јео. Штавише, нисам ни кувао. Напустио сам посао куvara у престижном ресторани.

Враћајући се са гробља, угледах натпис „Ресторан за сахране и парастосе“ – у отварању. Запослио сам се.

Кувао сам најлепша јела људима у црном. Трудио сам се да укусима умањим свеprisутну тугу. Служио сам аперитив За покој душе, предјело Покров, чорбицу Опело, главно јело Други свет и десерт Воштанице. Уместо – пријатно, беше – слава му.

Јела инспирисана тугом пријала су ми подједнако као и гостима. У тишини ресторана, без музике, осмеха и игре нашао сам спокој.

НЕСАНИЦА

Често не могу да се успавам. Потрбушке, на леђима, боку, главом на јастуку, испод, или без њега, рукама прекрштеним или раширеним, ногама скупљеним или испруженим, никако... Бројим унапред или уназад не бих ли се приближио сну. Не жели ме! Не прихвата...

У иемирној постељи замишљам црну тачку на белој подлози. Не вреди... Бела тачка на црној подлози. Не... Избацујем тачку! Чини ми се да сањам. Узалуд... Окрећем јастук.

Измишљам снове да не пропадне ноћ. Јутром снови постају приче.

Ево...

Александар Хранисављевић

Испред тек реновираног хотела „Метропол” паркиран је „Мерцедес” дипломатских таблица. Једна отмена госпођа излази са сувозачевог места држећи белу пудлицу у рукама. Иду ка хотелу. Нечије куче видело је више хотела, земаља и возило се у бољим колима од мене... Свестан да постајем љубоморан на једну пудлицу, поражено настављам пешачење низ Булевар...

ПАД

Небо изнад мене ме притишће док у даљини одзвањају громови. Као неки огроман добош. Као одбројавање. Злокобна сјена невидљиве небеске авети полако обузима цијелу собу. Облаци попримају монструозан облик, и гледајући кроз прозор претварам се у лист на грани, у крошњи једног од дрвета којр против своје воље повлађује хиру вјетра. Док се не откине. И онда лети свој једини и посљедњи лет, еуфоричан, прожет неописивом драгошћу јер је управо он, од све своје браће, једнаких, успио да се ослободи мајчинских стега. Сасвим случајно, докопавам се слободе. Умишљаам да сам птица, да могу управљати и вјетром, и кишом и свим знаним ми и незнаним невидљивим силама. Али, мој лет и усхићеност кратког су вијека. Вјетар тјера облаке, и одлази негдје друго, заборављајући ме. Сад увиђам да то није био лет, него пад. И ту на тлу вехнем. Претварам се у хумус. Нико не чује мој јаук. И нико не мари. Не нестајем. Постајем нешто друго. Али нисам хтио тај пријелаз. С чежњом, присјећам се лета, док полако и само сјећање на њега не изблиједи. Постајем црн. Као мрак. Као земља.

ОСТАЈЕ ДА СЕ ВИДИ

Док криза свих криза погађа Свијет, у Демократији на издисају, стварни актери те кризе изгубили су се у кратковидности свог зајапуреног прохтјева.

На видјело дана испливале су грамзивост и похлепа појединца у групи, али и то да је Кина свој негдашњи зид спутавања – Кинески зид, препустила туристима, а из комунизма у капитализам с лицем, уноси све оно што ју у 2013. години сврстава у водећу земљу Свијета.

И док европско и свјетско иживљавање богатих добива свој преседан, та Кина у свијету појачава свој економски ангажман, па формула за излаз из криза свих криза види се да лежи у новцу. А колико је новац у рукама Човјека и људи, остаје да се види.

ТОРЕАДОР

Недавно сам упознао чувеног тореадора. После краћег разговора са запрепашћењем сам констатовао да помало има лик бика и да му глас сличи рикању. Он је приметио моје чуђење и нимало га то није збунило. Објаснио ми је да то има своје и да му олакшава посао. Тако на превару приђе бику, а онда га лако среди. Одавно је, каже, дигао руке од бројања колико их је потаманио. Али због нечег брине. Заверио се неки бик да ће га кад тад средити јер му уништава род. На његову страну стали су његови обожаваоци увек жедни крви. Многе од њих ни класична кланица не би задовољила. Животиње немају право гласа јер су животиње. Човек ту, фала богу, не спада. Тореадор је цивилизован човек. Никад он то не би радио да му није дозвољено. Дозвољава му висока свест. А боме има ту и велике вајде кад бик настрада. Биће после добар крканлук. На пример, шницле и то бечке, па поховани мозак. Кад бик није био паметан па да побегне из арене, а не да се прави важан пред тореадором. Може још много да се прича о борби са биковима, али морам да се што пре склоним јер мој саговорник почиње да опасно фркће кроз нос. Оле, чује се издалека.

НЕЗДРАВА ХРАНА

Мрзим те, оче!, понављала је у мислима док је от-
прављала још једног од пацијената коме је извадила
крв. Ах, крв! Чинила је све да не гледа како сласна, гу-
ста, тамна текућина тече у једну епрувету за другом!
Коме би, осим њеном оцу, пало на памет да вампирицу
казни радом у лабораторију?! Само зато што је неколи-
ко пута застранила!

Да, хранитељи с педигреом и строго контролира-
ном исхраном имали су здраву и високо храњиву крв,
но није била ни упола укусна као крв пуна шећера, соли
и масноћа украдена некоме тко није ни сањао да ће би-
ти оброк! Била је неопрезна и похлепна па сад испашта.

Живи с њима и згадит ће ти се!, зарежао је отац
прије него ју је послао у овај глупи лабос на неодређено
вријеме.

Ипак је жудјела за њима! Одабрала је пацијента са
посебно високим холестеролом и одлучила се почастити
једним неодољивим, нездравим obroком.

ОПРАШТАЊЕ

Гете је био луд, Гете је лудак, простим српским језиком речено, био је будала, будалетина. То нико није смео да каже, запише или да на платну овековечи његов јако стакласт поглед.

За Вука Караџића је рекао да је мали, хроми шпијун који влада својим црвеним језиком, који се усудио да ожени једну лепу Бечлијку, чак да је преведе у своју православну веру и тако доминира.

Варао је, варао, обилазио је јавне сумњиве куће.

Шта све није рекао стварно луди Гете.

Тако је он говорио о Вуку епилептичару који се у позно доба живота закачио на сифилис. Сифилис, стварно!

ПОМИСЛИМ АМНЕЗИЈА

„Амнезија је догађај за памћење“ и неко као ја упорно јој прилази, страшно и неидентификовано.

Нисам чуо ужасавајућу шкрипу аутомобилских кочница. На бициклу, на мом уду, гола је дахтала... нико од нас није био несмотрен, она је сада мртва, само се сећам једне њене сисе, моја шака пуна њене сисе је најмање безазлена шака.

ХОД ПО ОГЛЕДАЛИМА

Постоји место где снови оживљавају. Окупљалиште лажних нада, варљивих ликова, младих стараца и презреле дечурлије. Локација стварна и нестварна, колико лажна, толико и реална.

Понекад се упитам ко сам у ствари ја.

Јесам ли ја ја, или сам виртуелни лик што удише притворне маглине лажног света?

Шта уопште представљају facebook пријатељи у животу? И шта је заправо прави свет када се овде тако добро осећам?

Док изнова посежем за тастатуром, постајем свестан истине.

Аватар сам, сенка што по огледалима хода. Лаж у коју морам веровати.

Бледим и нестајем у реалности. Претварам се у млаз електрона што се сусреће са другима, исто тако нестварнима и бестелеснима.

Препуштам се стихији. Прсти куцкају, очи лете по статусима.

Убризвавам себи још једну дозу и тонем у слађане снове.

Па нек' иде дођавола свет.

Ноћас сам опет млад.

БУС ПЛУС ДИБИДУС

Уђеш у аутобус као човек – не као ми што улазимо, урлајући и без пардона рушећи све пред собом, него господски, тихо и неприметно, речју као човек. Онда, пошто си ушао, региструјеш се као путник (на начин како је то већ предвиђено) колико да буде забележено твоје цењено присуство; ако имаш среће, седнеш, ако немаш, онда се возиш стојећи, понекад (не баш увек, и не нужно) и стојећи на једној нози као рода. И пошто си се сит наслушао великих мисли, сиђеш где ти је воља. Али опет као човек – не као ми што силазимо, урлајући и без пардона рушећи све пред собом, него господски, исто као што си и ушао (ако си имао среће да ти не буду залупљена врата испред носа па не останеш сам на станици као попишан цвет). И шта би ти још за тих тричавих седамдесетак динци, колико кошта једна возња? Да ти неко пева?

АКО СИ ЛУД

У паметним, лепо уређеним, срећним земљама од свих доктора најтеже је доћи до доктора психића, тако кажу они који живе тамо и, за дивно чудо, тога се не стиде. И ја им верујем. Листе чекања нису ништа мање од телефонског именика неке, по броју житеља, осредње варошице. Сретан је онај ко дође на ред за две године. Подразумева се, ако не буде прекасно. Код нас, богме, није тако. Заправо је обрнуто, пошто је код нас ионако све наглавачке окренуто, па је онда и то. Код

нас, овако паметних какви смо, заказује се код свих доктора, и специјалиста и оних који то нису, зна се ред. И чека се, и то поприлично, па ко дочека. Изузетак, који не потврђује правило, само су ординације доктора психића. Само у тим чекаоницама у свако доба дана дува промаја. Тако је, кажу упућени, током целе године. Можеш да дођеш кад год ти се ћефне и бићеш дочекан као род рођени. Ако си луд. А јеси сигурно чим си дошао ту да тражиш помоћ, у ординацију од које паметни беже као ђаво од крста. И ово да знаш: ако те сретнем тамо, знаћу да си то ти, и признаћу ти колико си ме разочарао!

КАМЕРА ОПСКУРА

„Река управо грицка месец”...

Погледао ме. Човек без потенцијала да разуме реч. Сав у изоштреним чулима, као псето ме посматрао. Њушкао моје лудило.

„Хоћеш још једно пиће?” Питао ме и, не сачекавши одговор, наручио следећу туру коктела од којих ми се већ поприлично узнемирио желудац.

И ево нас старих две вечери у кући старој скоро два века. Мене која одлаже товар несажваканих речи. Њега који придржава последње остатке свог достојанства како се не би тетурајући сручио на кревет. Ево и кревета на сред швапске сабетине. А ево и нас, коначно. Ми смо ЈА, која зури у одраз уличне светиљке на зиду, и ОН, који све дубље дише на мом рамену.

И тада се појави сенка човека који хода улицом изнад своје главе, окренут наопако, као обешен. Обешени човек хода нашим зидом. И ауто који пројури том истом погрешно постављеном улицом, изнад точкова. Окренут наопако.

Цео свет изврнут, а једино ми исправни.

Он спава бучно и дах му мирише на тешку артиљерију којом је гађао сваку моју реч, на алкохол и иронију.

Ја миришем на патетичног чекача Годоа. А Годо таквима из ината не долази.

Дочека ме улица и ја настављам да корачам изврнута наопако. Обешена жена која хода.

БЛИЈЕДА МРЉА

Са њом сам сједио све укупно два пута. Оба пута су ми дланови били плави. Први пут сам сједио врло ниско, скоро на земљи, са рукама на кољенима. Пошто су ми фармерке пуштале боју, а дланови се знојили, плава боја са фармерки је прелазила на дланове. Други пут сам сједио врло високо, на шанкерској столици. Како сам опет био нервозан, играо сам се кредом за билијар, која се распала на четири комадића која су показивала четири стране свијета. Дланови ми се овога пута нису знојили, али су за кратко вријеме попримили плаву боју креде. Додатно сам погоршавао плаву ситуацију јер сам боју креде несвјесно размазивао по лицу и носу. Трагове од фармерки и креде сам испрао кад сам дошао кући, само ми је због знојавих дланова, на лијевом кољену фармерки, остала изблиједјела мрља. Та блиједа мрља је једино што ме подсјећа на њу, ако изузмемо тамну мрљу на њеном лијевом образу.

АУТОРИ

Авдовић Р. Сенад (1983, Нови Пазар), дипломирани правник, а тренутно апсолвент математике и физике; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Новом Пазару.

Апро Данијел (1985, Нови Сад), новинар, двоструки мастер политичких наука; пише кратке и сатиричне приче; награђен за сатиричну причу; живи у Новом Саду.

Армуш Периша Бели (1981, Београд), редитељ; пише кратке приче, поезију, радио и позоришне драме, филмске и стрип сценарија; објавио песничку збирку „Музика пијане азбуке” (наративна поезија, 2011); живи у Београду.

Арсенијевић М. Александар, пише кратке приче, поезију и прозу; објавио је књигу поезије „Мишљење љубави” (1991) и књигу прозе „Јеванђеље за децу” (2010); заступљен у зборницима поезије и прозе; награђиван за поезију; живи у Београду.

Арсид Смиља (1958, Горњи Романовац код Сурдулице), правник; пише песме, хаику и приче; књиге песама: „Земљо“ (2010), „Боје ветра“ (2011), „Незаборав“ (2011), „Небесно ткање“ (2012) и „Прегршт сунца“ (2012); песме су јој превођене на италијански, румунски и јапански; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Новом Саду.

Аћимовић Горана, професор разредне наставе; пише поезију, прозу и приче; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Сечњу.

Бабић Владан (1972), пише кратке приче; живи у Београду.

Бабић Драган (1987), пише кратке приче, есеје, приказе и критике; заступљен у зборницима; сарађује са часописима; живи у Новом Саду.

Бабић Ладислав (1950, Чаковец), пише кратке приче, поезију, афоризме; објавио две збирке песама: „Пјесме (за ишчезле кријеснице)” (2010) и „Одлазак” (2012), и књигу „Ја и њихов рат” (2012); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; превођен на пољски; награђиван; живи у Чаковцу.

Бајц Јован (1976, Аранђеловац), пише поезију, романе, кратке приче и афоризме; објављене књиге: „Ватрено оружје” (поетски роман, 2003), „Распеће” (роман, 2005) и „Лет беле вроне : афоризми о животу“ (2014); сарађује са часописима; награђиван; живи у Аранђеловцу.

Башановић Марковић Жељка (1973, Београд), пише кратке приче; заступљена у зборницима прича; живи у Београду.

Бене Викторија (1984, Београд), завршила мастер на филозофском факултету; пише кратке приче; заступљена у зборницима прича.

Бецић Владимира (1971 Задар), психолог; пише кратке приче и романе; објавила роман „Орсиа” (2013); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Дугом Селу.

Бијелић Дивна, дипломирала на педагошкој академији, учитељском факултету, као и на факултету политичких наука; пише кратке приче, поезију и романе; објављене књиге: „Земља без рама” (записи и песме, 1995), „Сан господина Н” (проза, 1998), „Љубавни хепиенд” (збирка поезије, 2003), „Писмо за Христифора” (роман, 2010), „Порекло и теорија афоризма” (научна књига, 2014).

Бијелић Тамара, пише кратке приче.

Благојевић Владимир (1992), студент; пише кратке приче и поезију; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Београду.

Благојевић Милош (1981, Смедеревска Паланка), дипломирани биолог; пише кратке приче и песме; заступљен у зборницима песама; награђиван; живи у Крагујевцу.

Богојевић Дејан (1971, Ваљево), књижевник и ликовни уметник; објавио 45 ауторских књига (поезија, проза, хаику, драма, есеј); награђиван у земљи и иностранству; преводљен на двадесет језика; ауторске књиге су му објављене у Словенији, Бугарској, Естонији, Тајланду...; члан Удружења књижевника Србије; председник „АРТ групе АКТ“ и Хаику друштва Србије; оснивач Тријенала визуелне и експерименталне поезије; уредник часописа „АКТ“ и „ТЕНСО“; живи у Ваљеву.

Божичковић Радуловић Данијела (1968, Бела Црква), завршила учитељски факултет; пише кратке приче; објавила књигу „Звездане приче“ (2009), „Имате ли чудне снове“ (2010), „Сочно и опоро“ (2013), „Под коза“; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Петровцу на Млави.

Бојанић Милан (1954, Зрењанин), просветни саветник; пише кратке приче; живи у Зрењанину.

Бошковић Мићић Нада (1964, Стублине), професор, постдипломац на одсеку за класичне науке; пише кратке приче и поезију; објавила збирку дечијих песама „Чудотворне Лествице“ (2002) и збирку песама за одрасле на енглеском језику „Trodden Roses For Achilles“ (2005); награђивана; живи у Перту у Аустралији.

Буква Боривој (1948, Карловац), пише кратке приче, поезију и прозу; објављене књиге поезије: „Пета ријека“ (1996), „У пролазу“ (1996), „Додир усана“ (1998), „Мјесечев

јахач” (1999), „Лептиров пољубац” (2000), „Па који је мислио да сам зец” (2001), „Скок рибице” (2002); збирка прича „Свјетилке и живот” (1994); сарађује с многим часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Ријеци.

Валан Стојана (1978, Осијек), дипломирала на Богословском факултету; пише кратке приче, есеје, књижевну критику и колумне; живи и ради у Бањалуци.

Васић Златко, пише кратке приче; живи у Апатину.

Вељовић Павица (1978, Нови Сад), медицинска сестра; пише кратке приче, афоризме, песме, доскочице и скечеве за хумористичко-музичке емисије; објавила књигу афоризама „Сизифе, промени руку”; сарађује са часописима; живи у Сурчину.

Вемић Сузана (1971, Иланца), дипломирани психолог; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Вршцу.

Веселица Милан (1998, Бачка Топола), гимназијалац; пише кратке приче, поезију и прозу; сарађује са часописима; награђиван за поезију и прозу; живи у Кули.

Вигњевић Марко, пише кратке приче; живи у Београду.

Видаковић Трн Бранислав (1980, Рума), дипломирани правник; пише кратке приче и поезију; живи у Руми.

Влајковић Милан (1949, Појате – Ћићевац), социјални радник у пензији; објавио књиге: „Балкански вигвам” (сатиричне приче), „Не, зовем се Павле” (аутобиографске приче), „Пас” (монодрама), „Избори у Балканском вигвamu” (сатирични играказ); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Параћину.

Влатковић Гордана, пише кратке приче; заступљена у зборницима.

Војновић Ж. Горан (Смедеревска Паланка), дипломирани библиотекар-информатичар; пише кратке приче; живи у Смедеревској Паланци.

Вранеш Илија, пише кратке приче; живи у Новом Саду.

Вујовић Марија (1940, Книн), професор књижевности у пензији; пише кратке приче и песме; објавила књигу прича и песама „На крилима сећања”; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Бечеју.

Вујчић Светлана (1960), спортски новинар; пише кратке приче; аутор књиге „Цеца” (романсијерска биографија); живи у Београду.

Вукшић Младен, пише кратке приче.

Вулић Стефан (1991), студент; пише кратке приче; живи у Крагујевцу.

Вуловић Драгана (1986), дипломирани филолог; пише кратке приче, поезију и прозу; награђивана.

Вушовић Марковић Ана (1984, Београд), дипломирани антрополог и етнолог, новинар; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Гавриловић Јован (1997, Београд), пише кратке приче; заступљен у зборницима; награђиван.

Гагић Срђан (1988, Босански Нови/Нови Град), апсолвент књижевности; пише кратке приче, поезију и прозу; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Гаћина Иван (1981, Задар), магистар информатике; пише кратке приче и песме; објавио збирку песама „Тебе тражи моја рима”; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Задру.

Голднер Бранислав (1936, Шабац), доктор медицинских наук; објавио је књиге: „Чешљеви за маглу” (2005, роман), „Голубије село” (2007, збирка приповедака), „Висибабе” (2008, роман), „Опсидијан” (2000, роман), „Приче из докторске торбе” (2009, роман), „Добро јутро” (2010, збирка приповедака), „Приче животног тренутка” (2010, збирка приповедака), „Кад су зоре освитале црвено” (2011, роман), „Непредвидиви сусрети” (2011, приповетке), „Трећепозивци” (2012, роман), „Плава сова” (2012, збирка приповедака), „Момчило Гаврић најмлађи каплар на свету” (2012, роман), „Мозаик Живота” (2014, приче), „Дрхтаји” (2014, кратке приче); сарађује са часописима; члан Удружења књижевника Србије; живи у Београду.

Грбић Милана (1996, Београд), ученик гимназије; пише кратке приче, поезију, прозу и есеје; награђивана; живи у Кикинди.

Грбић Момчило, службеник; пише кратке приче.

Громовић Милан (1988, Чачак), студент докторских студија српске књижевности и језика; пише кратке приче, поезију, прозу, есеје и критику; сарађује са часописима; награђиван; заступљен у зборницима; живи у Љубићу.

Денчић Живојин (1939, Бела Паланка), дипломирани правник; пише афоризме и кратке приче; заступљен у зборницима; сарађује с многим часописима и листовима; књиге афоризама: „Капи за главу“ (1997), „Прасак за главу“ (2003); „Спреј за главу“ (2005); приредио књигу „Фројдове досетке“ (2005) и књигу сатиричних прича „Буриданов магарац” (2008); награђиван за афоризме и приче; живи у Зајечару.

Деспотовић Петар (1942, Београд), пише кратке приче; живи у Београду.

Димитријевић Мартинов Биљана (1944, Башаид), дипломирани економиста у пензији; пише кратке приче, приповетке, песме и афоризме; објавила је „Осмех кроз сузе”

(2009, аутобиографске приповетке) и роман „Печати судбине” (2012); заступљена у зборницима; живи у Зрењанину.

Додеровић Зоран (1960, Нови Сад), пише кратке приче, афоризме и хаику; књига хаикуа „Заструпљена река” (2000); коаутор је књига „Раскршће ветрова” (2003) и „ПрезЕНт анегдоте” (2006); уређивао часопис „Хаику момент”; заступљен у бројним часописима, зборницима и антологијама; награђиван; живи у Новом Саду.

Драгишић Драгиња Мија (Сисак), дипломирани технолог; пише кратке приче и романе; објавила је роман „Хроника њене младости”; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; приче су јој превеођене на шведски језик; награђивана; живи у Бањалуци и Београду.

Думичић Доната (1971, Зеница), дипломирани правник; прозна књига „Рејхана која то није” (2007); заступљена у зборницима; живи у Рабу.

Ђекић Ведрана (1979, Сарајево), дипломирани економиста; пише кратке приче и поезију; заступљена у зборницима; превеођена на немачки језик; живи у Сарајеву.

Ђорђевић Душан (1955, Врање), новинар; објављене књиге: „Драме” (драме, 1999), „Кила до колена” (афоризми, 2003), „Школа за патриоте” (роман, 2004), „Поштена курва” (афоризми, 2006), „Сточни вагон” (роман, 2008), „Магарећи ујед” (афоризми, 2009), „Да пукнеш” (афоризми, 2011, у коауторству), „Жива у гроб несам могла” (новела, 2011), „Невино уво” (афоризми, 2012), „Сиктер” (роман, 2013); заступљен у зборницима; живи у Врању.

Ђорђевић Слађана (1973, Београд), дизајнер; пише кратке приче и песме; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Ђукић Боривој (1953), издавач; пише кратке приче; живи у Новом Саду.

Ђурић М. Игор (1968, Исток), објављене књиге: „Недовршене песме“ (песме, 1997), „Колона“ (роман, 2005), „Источке приче“ (збирка прича, 2009), „Метохија и Косово“ (збирка есеја, 2010), „Клинички живот“ (роман, 2012); заступљен у зборницима.

Ђурић Страхинја, пише кратке приче.

Ераковић Драгиша (1951, Ниш), пише кратке приче, песме и афоризме; објавио је књиге: „Задужбине“, „Перивој љувезни (Врт љубави)“, „Пијана времена“, „Православни манастири на тлу Србије“, као и заједничку књигу „На путу бескраја“; заступљен у више од сто зборника и четири антологије; превођен; награђиван; живи у Нишу.

Ерговић Јосип (1956, Загреб), професор југославистике и фонетике; пише кратке приче и монодраме; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Загребу.

Живановић Маријана (1973, Београд), професор цивилне одбране; пише кратке приче и песме; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Живановић Светлана, пише кратке приче.

Живковић Љиљана (1978, Грац), магистар немачког језика; пише приче, песме и романе на српском и немачком језику; објавила је романе „Артемије тврди да...“ (2009) и „Ако је веровати Артемију“ (2011); заступљена у више од четрдесет антологија на немачком и српском језику; награђивана у Србији и у Немачкој; живи у Београду.

Жупановић Миленко (1978, Котор), дипломирани поморски инжењер; пише кратке приче и поезију; објавио збирку прича „Онај који је ходао по води“ (2010); написао и две збирке поезије које су објављене као електронске књиге; сарађује са часописима; живи у Котору.

Илић Слободан (1953, Лебане), професор медицинског факултета, специјалиста нуклеарне медицине и психијатрије; пише кратке приче, хаику и танка поезију; заступљен у зборницима; живи у Нишу.

Јањић Дејан (1972, Врање), професор српске књижевности и језика; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Моштаници.

Јашовић Борис (1975, Пећ), дипломирани социолог; пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Јечменица Бранко (1989, Ваљево), студент грађевине; пише кратке приче и поезију; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Убу.

Јовановић Ружица (1970), доктор филолошких наука; пише кратке приче, поезију и прозу; објављене монографије „Перо реализма” (2009), „Писац, завичај, раскршће” (2010); заступљена у зборницима и антологијама; награђивана за поезију и прозу; објављује у периодици стручне радове и есеје; живи у Шапцу.

Јовић Јована, пише кратке приче; живи у Руми.

Јовичић Саша Екс (1969, Осијек), дипломирани филолог (енглески језик) и информатичар; пише приче и афоризме; сарађује са часописима; превођен на енглески, македонски и руски језик; награђиван; живи у Вуковару.

Јокић Перица (1962), пише кратке и сатиричне приче, афоризме, драме; објавио седам књига: „Паметнији попушта” (1996, афоризми), „Ти си мој геније” (1996, роман у балади), „Доручак за Ему” (1997, драма), „Тачно у подне” (1998, антологија радио афоризама), „Лифт” (1999, драма), „Причам ти причу” (2013, сатиричне приче), „Искуства Роберта Ниманија” (2014, сатиричне приче); заступљен у зборницима; сарађује са часописима; награђиван; превођен на руски, енглески, словеначки и македонски језик.

Капетановић Мирјана (1959, Коњиц), новинар у пензији; пише кратке приче и романе; објављене књиге: „Галеша” (1997, прича), „Вегетаријански кухар са упутама из ајурведске медицине” (1999), „Галеша” (2004, роман), „Причало се по Херцеговини” (2007, збирка прича), „Моја Радава” (2008, аутобиографски роман), „Лазар Драљача – последњи богумил” (2009, биографија), „Олуја љубави” (2011, љубавни роман), „Приче испод Прења” (2013, збирка прича), „Љубавне у првом лицу једнине” (2014, збирка прича); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Коњицу.

Кирћански Жељко (1965, Зрењанин), пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Зрењанину.

Коврлија Катица (1957, Мрежнички Брест), професор хрватског језика; пише кратке приче и песме; објавила је збирке песама: „Свјетиљка дана”, „Снокрадице”, „Пелин спознаје”, „Лутка у излогу”, „Говор“, „Криљак од кажуна“; прозне књиге: „Лицитарско срце”, „Кућа за птице”; сарађује са часописима; живи у Бјеловару.

Козина Луца, пише кратке приче.

Костадиновић Драган (1972, Ваљево), програмер; пише кратке приче, прозу и драме; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Убу.

Костов Симеон, пише кратке приче; живи у Београду.

Кравар Драган (1972, Панчево), електротехничар аутоматике; пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Панчеву.

Крстић Зоран (1963, Загреб), возач; пише кратке приче, песме и драме; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Крапинским Топлицама.

Кујунџић Јелена (1958, Бастав), завршила педагошку академију и вишу економску школу; пише кратке приче,

прозу и поезију; објавила књиге: „Кроз сузе смех”, „Крпеж и трпеж”, „Невиделица” и „Азбука мог детињства”; сарађује са књижевним часописима; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Мајуру.

Лагунцин Немања (1987, Кикинда), дипломирани правник; пише кратке приче и поезију; објавио збирку поезије „Вешала сунцокрета”; живи у Новом Саду.

Лазаревић Миодраг Мио (1954, Пожаревац), васпитач; пише кратке приче, афоризме, хумор, сатиру, прозу, поезију и драмске текстове; објавио је десет књига афоризама и кратких прича, неке од њих су: „Биће боље и друге приче” (афоризми), „Лумперајка од пролетаријата” (приче), „Сјај у глави” (афоризми), „Приче из торбе од скаја” (кратке приче), „Назад у боље сутра” (афоризми); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи и ради у Пожаревцу.

Лаловић Милован (1979, Кобленц, Немачка), пише кратке приче, приповетке, песме; објавио збирке песама „Забрањен врт” (2006), „Привиди” (2010) и роман „Алфа” (2010); заступљен у зборницима; живи у Атини.

Лекић Никола (1989, Београд), студент филозофског факултета; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Марио Ловрековић (1978), пише кратке приче, поезију и прозу; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Петрињи.

Лојаница Драган (1942, Београд), пензионер; пише кратке приче; објавио књигу „Сто година укрштених речи” (2013); живи у Београду.

Лукић Лав (2004, Београд), ученик основне школе; пише кратке приче и песме; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; вишеструко награђиван за поезију и

приче; поезија му је превођена на словеначки; живи у Београду.

Љубичић Зоран (1962, Ужице), дипломирани инжењер електротехнике; пише кратке приче; објавио збирку кратких прича „Читање са усана“ (1993); заступљен у зборницима кратких прича; живи у Београду.

Љубичић Чедомир (1969, Београд), пише кратке приче, поезију, прозу, књижевну критику, радио-драме, романе, сценарија за филм, позориште и телевизију; објавио збирке песама „Бензинска Драперија“ (1994), „Идеолог светлости“ (1997), „Неронове Шибице“ (2003), „Поноћни Извештаји“ (2006), „Прасак малих мисли“ (2009), романе „Пошаст у гостинској соби“ (2002), „Игуанополис“ (2005), „Дијалог са хоризонтом“ (2008), „Боја старог злата“ (2012) и збирку прича „Крвни притисак и танга гаћице“ (2007); сарађује са часописима; награђиван; живи и ради у Београду.

Марин Б. Данко (1965, Сремска Митровица), пише кратке приче, поезију, сатиру, хаику, афоризме; објавио три књиге: „Модрило неба“ (хаику збирка), „Тело ми је борбена машина“ (поетски триптих) и „Песме, пјесма и кафански зен“ (триптих песме и приче); заступљен у зборницима; сарађује са часописима; превођен на немачки; живи у Новом Саду и Мартинцима.

Маричић Ђуро (1934, Хашани), дипломирани инжењер електротехнике; пише кратке приче, драмске текстове, поезију за децу и одрасле, романе, критику књижевности за децу и одрасле, путописе, афоризме; објавио је двадесет и пет књига, неке од њих су „Тата без ауторитета“ (1977, песме за децу), „Може али са стидом“ (2013, поезија за одрасле), „Генијални пас“ (2011, роман), „Дјетињство у књигама“ (2012, критика књижевности за децу), „Слово о књизи“ (2013, критика књижевности за одрасле); сарађује са часописима; живи у Жажини.

Марко-Мусинов Снежана (1958, Падина), дипломирани филолог (енглески језик и књижевност); пише кратке приче, поезију и афоризме; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; превођена на словачки; живи у Земуну.

Марковић Борис (1980, Нови Сад), дипломирани историчар уметности; пише кратке приче и поезију.

Марковић Д. Дејан (1948, Београд), дипломирани филолог (енглески језик и књижевност); објавио књигу „Није све то био само rock’n’roll” (2003, антологија контракултуре); објављено му је двадесетак превода књига; сарађује са часописима; живи у Београду.

Марковић Звијездана, студент права, пише кратке приче; сарађује са часописима; награђивана; живи у Бањалуци.

Марковић Светлана, пише кратке приче; живи у Београду.

Мартиновић Павле, пише кратке приче, живи у Аранђеловцу.

Матовић Јован (1985, Београд), дипломирао на Факултету за спорт и физичко васпитање; пише кратке приче, поезију и прозу; објавио збирке поезије „Између светова” и „Суицидни бицикл”, као и збирку кратке прозе „Shit overdose”; заступљен у зборницима; сарађује са часописима; награђиван.

Месар Јелена (1979, Бјеловар), глумица и магистар права; пише кратке приче и драмске текстове; сарађује са часописима; живи у Загребу.

Мехмедовић Машо (1989, Тузла), завршио мастер студиј компаративне књижевности и библиотекарства; пише кратке приче, кратку прозу и поезију; живи у Сребренику.

Мијајловић Душан Адски, пише кратке приче, прозу, поезију, приче и песме за децу, хаику, сатиру, књижевне

приказе и новинске текстове; објавио збирке песама „Несаницом до истине” и „Једино признајем своје распеће”, збирке прича „Калигула на кестеновом листу”, „Трошење сна” и „Трошење страха”, збирку хаику поезије „Крчаг за росу”, неколико жанровских новела и преко хиљаду и осамсто жанровских прича; заступљен у антологијама; награђиван преко сто пута; живи у Нишу.

Микић Миљан (1982, Ћуприја), дипломирани инжењер грађевине; пише кратке приче; живи у Београду.

Милановић Драган (1977, Крагујевац), пише кратке приче и поезију; књиге: „Дрво и камен” (2010, збирка поезије, са Жељком Милорадовићем) и „Урбане враџбине” (2011, збирка поезије); живи у Великом Градишту.

Миленковић Драгица (Књажевац), лекар; пише приче, песме и афоризме; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; објавила књигу песама „Шапутања душе” (2002); награђивана; живи у Минићеву.

Милетић Милица (Вишеград), дипломирани економиста; пише кратке приче и песме; сарађује са часописима; награђивана; живи у Лондону.

Миливојчевић Татјана, пише кратке приче.

Милојковић Владимир (1978, Суботица), апсолвент педагогије; пише кратке приче и песме; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; вишеструко награђиван; живи у Суботици.

Милосављевић Љиљана (1952, Београд), архитектонски техничар; пише кратке приче и поезију; објавила књиге љубавне поезије „Постојбина срца” (2007) и „Небо у реци” (2013); заступљена у зборницима; превођена на енглески, француски, бугарски и пољски; живи у Смедеревској Паланци.

Михаљчишин Андреј (1964, Добој), пише кратке приче, прозу, поезију и хаику; објавио књиге кратких прича „Август” (1993) и „Позориште сенки” (2000) и књигу поезије „Уробор” (2011); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Прњавору.

Младеновић Милорад (1966, Београд), магистрирао на ФЛУ и на Архитектонском факултету; пише кратке приче; живи и ради у Београду.

Морић Кинкел Един (1967, Чапљина), лекар; пише кратке приче и песме; заступљен у зборницима; живи у Барселони.

Назански (Nazansky) Борис (1953, Ријека), дипломирани инжењер хемије, новинар и писац; пише кратке приче, хаику, загонетке, монографије, енигматику, поезију и кратку прозу; објављене књиге: „Стишићи” (1980, загонетке), „Загонеташтво вараждинског краја” (1981, монографија, с Миланом Ђурићем), „А шта је то” (2001, загонетке за децу), „Великани у стрип-анегдоти” (2003, с Jules-ом Радловићем), „Блијесци и слијегања” (2013, хаику); коаутор је збирки хаикуа „Седам путова” (2000), „Нових седам путова” (2003) и „Оловка и кист” (2010); живи у Загребу.

Недић Ивана, пише кратке приче.

Николић Бојан (Јагодина), дипломирани економиста; пише кратке приче и песме; заступљен у зборницима; живи у Јагодини.

Николић Зоран Мали (1957, Ђакус код Житорађе), пише песме у прози, песме за децу, афоризме, хаику и кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Нишу.

Облаковић Немања, пише кратке приче.

Обреновић Жељко (1982, Ваљево), дипломирани филолог (српска књижевност); пише кратке приче и романе; објавио романе „Српски психо” (2007) и „Талог” (2012); ро-

мани су му преведени на пољски језик; заступљен у зборницима; награђиван.

Пантелић Немања (1985), пише кратке приче; живи у Београду.

Пантић Бојана (1985, Нови Сад), дипломирани социолог; пише кратке приче; живи и ради у Кикинди.

Папеш Раша (1947, Београд), доктор стоматологије; пише кратке приче и афоризме; заступљен у више домаћих и страних антологија сатире; књиге афоризама „Маске ликују” и „Фундаментално дно” и књига сатиричних прича „Кинеска креда” (2007); живи у Крагујевцу.

Паулсен Драгана (1981, Бихаћ), синолог; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Ослу.

Пејић Далибор, пише кратке приче.

Петковић Велибор (1963, Тузла), психолог; пише приче; објавио књигу прича „Медвеђа самоуслуга” (2008) и „Учитељ зен будализма” (2011); живи у Нишу.

Петровић Гордана, професор српског језика; пише кратке приче; живи у Параћину.

Петровић Дајана (1981, Славонски Брод), завршила Богословски институт на ПБФ у Београду, апсолвент ПБФ; пише кратке приче и поезију; објавила књиге поезије „Созерцање сна” (2010) и „Мала слова дуге зиме” (2010); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Ваљеву.

Петрушијевић Бојана (1996, Врање), матурант гимназије; пише кратке приче; награђивана; живи у Врањској Бањи.

Попадић Драган, пише кратке приче, живи у Тивту.

Поповић Драган (1959, Београд), дипломирани економиста; пише кратке приче; заступљен у тридесет зборника кратких прича; награђиван; живи у Београду.

Поповић Љиљана (1953, Зајечар), дипломирани економиста; пише кратке приче, поезију и прозу; заступљена у зборницима; награђивана; живи и ради у Књажевцу.

Посавчић Миљан, студент руског језика, књижевности и културе; пише кратке приче, песме и приповетке.

Предраговић Огњен (1973, Загреб), преводилац; пише кратке приче, поезију и прозу; објавио књигу песама „Угриз среће”; заступљен у зборницима; живи у Опатији.

Радов Бобан, пише кратке приче.

Радовановић Бојан (1949, Велика Градишка), економиста; пише кратке приче, монографије; сарађује са часописима; живи у Голупцу.

Радовановић Гордана (1963, Марибор), дипломирани инжењер машинства, професор математике и професор енглеског језика и књижевности; пише песме, хаику и кратке приче; књиге: „Док певају капи светлости” (збирка поезије), „Пет копрена сна” (приче), „Бродећи за маглинама” (песме), „Лиле у ноћи” (збирка хаику поезије), „Кремен” (песме); сарађује са часописима; заступљена у зборницима; превођена на енглески, италијански, румунски, јапански, кинески и немачки језик; награђивана; живи у Бањалуци.

Радун Ана (1990, Дрвар), струковни инжењер електротехнике и рачунарства; пише поезију и прозу; сарађује са часописима; награђивана; живи у Београду.

Рајић Братислав, пише кратке приче.

Ристић Ј. Драган (1948, Ниш), професор немачког језика и књижевности; пише кратке приче, афоризме, поезију и хаику; објавио осам књига хаику поезије: „Из дневника једног хаићина” (1995), „Бубице у глави” (2001), „Пчела у

целофану” (2001), „Цврчак у акцији” (2002) и друге, две књиге афоризама и књиге кратких прича: „Каљаче и катедрале” (2003), „Вреди се помучити” (2004), „Инсerti” коауторски (2004), „ПреЗЕНt Анегдоте”, коауторски (2006), „Ковачи своје среће” (2010); превео, између осталог, и „Антологију најкраће немачке приче”; од 1996. године је главни уредник „Хаику новина” из Ниша; хаику му је превођен на 14 језика; награђен са четрдесет и осам награда; живи у Нишу.

Ристић-Стојановић Санда (1974, Београд), дипломирани филозоф; пише кратке приче и поезију; књиге поезије: „Ноћ је праштање своје” (2000), „Свитање је лет боје” (2007), „Ноћи наше, услуга” (2008), „Тишина разликује светлости” (2010), „Облачна птица” (2011), „Годишња доба речи” (2012), „Измишљотина ватре” (2013); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; члан је Удружења књижевника Србије и Српског књижевног друштва.

Родић Дијана (1990, Београд), грађевински техничар; пише кратке приче и песме; сарађује са часописима; награђивана; живи у Београду.

Рукавина Јован (1959, Шабац), економиста; пише кратке приче, афоризме, песме, кратку медитативну и сатиричну прозу, чланке и есеје; књиге: „Везови” (1989, медитативна проза и афоризми), „Победник” (1995, спортски афоризми), „Друго полувреме” (1998, спортске приче, записи, афоризми), „О томе се (не) прича” (2002, сатиричне приче), „Пољима мака” (2003, песме), „Мали Париз” (1994), „Огледало душе” (2004, песме), „Трилинг асова” (2005, спортска монографија), „Дон Кихот је укротио ветрењачу” (2007, песме), „Један живот” (2007), „Песник Ник и песникиња Иња” (2007, песме), „Решење квадратне једначине” (2011, роман) и „Ово би свака жена волела” (2011, песме), „Што те они не штампају: (личан/ин – није од локалног значаја)” (2013, цртице и записи) и „Нова драма – драма XX века” (2013, драма); сарађује са часописима; награђиван; живи у Шапцу.

Селаковић Милошевић Бранка (1985, Ужице), дипломирани филозоф; пише кратке приче, романи, есеје, песме и драме; објавила романи: „Нарциси бојени црно” (2006), „Капија” (2009) и „Љута сам” (2011); сарађује са часописима; заступљена у зборницима и антологијама; преводљена на енглески, шпански, индонезански, италијански, норвешки, руски, македонски, немачки; награђивана; живи у Београду.

Симић Владимир (1975, Београд), објављивао је кратке приче у зборницима и поезију у периодици; добитник Октобарске награде за стваралаштво младих; објавио збирку поезије *Понорнице*; живи у Обреновцу.

Синдик Јошко (1965, Дубровник), доктор кинезиологије, професор психологије; кратке приче, песме, есеје и драме објављивао у часописима за културу и књижевност; објавио књиге: „Над провалијом” (1991), „Преокрет” (1993), „Круховање и каменовање” (1994), „Још један пут” (2008), „Лик из другог филма” (2009); циклус кратке прозе „Календоскопске приче о љубави и животу” објављене су и у склопу антологије „Све приче – приче непознатих аутора” (2003); награђиван; живи у Загребу.

Смиљковић Иван (1986, Београд), дипломирани историчар; пише кратке приче; награђиван; живи у Београду.

Соскић Споменка (Зрењанин), мастер опште књижевност и теорије књижевности; пише кратке приче и књижевну критику; живи у Младеновцу.

Софтић-Гасал Лариса, пише кратке приче; живи у Тузли.

Спасојевић Зоран (1949, Крагујевац), пише кратке приче, поезију, сатиру, драме, комедије; објавио књиге поезије: „Дар празнине” (1986) и „Глад” (1998), књиге кратких прича: „Одело за одлазак” (1997) и „Кратке приче без муке” (2003, 2006), књиге драме: трилогија „Америка има рупу” (2003), кратку драму „Резерват Србија” (2006), документар-

ну комедију „Гаврилов Принцип“ (2008), љубавну комедију „Волиш ли ме, Јакове“ (2008) и лагану комедију „Мој човек“ (2010), књигу сатире „Ту зека пије воду“ (2008), као и књигу имејл арта „Мала ноћна пошта“ (2009); аутор је ЦД-РОМ-а (дигиталне графике, књиге, текстови) „Циркус“ (2006); заступљен је у преко шездесет антологија и зборника поезије, кратких прича, кратких драма и сатире; члан Удружења књижевника Србије; награђиван; живи у Крагујевцу.

Средановић Мирослав (1936, Ластва, Требиње), дипломирани правник; пише афоризме, песме и кратке приче; књиге афоризама „Сто и ниједан афоризам“ (2000), „Није смешно“ (2001), „Записи на кожи“ (2004), „Упадице“ (2007) и „Смешна збиља“ (2010, 2011); заступљен у зборницима, енциклопедијама и антологијама прича и афоризама; поезију објављивао у књижевним часописима; живи у Београду.

Стаменковић Мирослав (1976, Босанска Дубица), завршио вишу грађевинску школу; пише кратке приче и песме; заступљен у антологијама; живи у Лесковцу.

Станисављевић Властимир Шаркаменац (1941), магистар архитектуре; објавио преко двадесет књига: „Грачаница после хиљаду година“, „Учинио си се...“, „Тамна страна камена“, „Пањ“, „Ја Чарнојевић“, „Пето, српско јеванђеље“, „Леонардова смрт у Шаркамену“, „Кршне гране бадема“, „Моја Молитва“, „Глава“, „Вода која памти“, „Ђокондин осмех“, „Сунцокрет“, „Певање уназад“, „Узвишено почивају музе“, „И Бог човек јесте“, „Мокрањчеви дани песмом пребирани“, „Теорија рата“, „Пето, српско јеванђеље“, „Жена од кованог гвожђа“, „Узидане сенке“, „100 сонета – „шеста“ страна света“ и др.; заступљен у више иностраних и наших антологија; сарађује с нашим и иностраним часописима; добитник бројних награда; живи у Београду.

Станковић Маја (1980, Врање), пише кратке приче, романе и поезију; објавила роман „После свега“ (2012) и

збирку поезије „Будне успомене” (2014); сарађује са часописима; живи у Врању.

Станојевић Петар (1984, Пожаревац), дипломирао на Технолошко-металуршком факултету; пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Старчевић Небојша (1976, Бања Лука), професор италијанског језика и књижевности и српског језика и књижевности; пише кратке приче; живи и ради у Бањој Луци.

Стефановић М. Слободан (1948, Београд), дипломирани историчар уметности; пише кратке приче, афоризме, сатиричне приче и приповетке; објавио је књиге „Жали се Марксу” (1989, коаутор са Милутином Алемпијевићем и Драшком Антоном), „Сатански афоризми” (1991), „In vino veritas” (1992), „Степенице које никуд не воде” (1998), „Београд у Београду” (2002), „Либеро афоризми” (2007); члан Удружења књижевника Србије; награђиван у земљи и иностранству; заступљен у више антологија и збирки за прозу, поезију и афоризме; живи у Београду.

Стјелја Ана (1982, Београд), дипломирани филолог (оријенталистика); пише поезију на српском, шпанском, турском, енглеском и португалском језику; пише есеје и књижевне критике; сарађује с домаћим и страним часописима; песме су јој превођене на македонски и персијски језик; живи у Београду.

Стојановић Милош, пише кратке приче.

Стојиљковић Марија (1974, Београд), магистар економских наука; пише кратке приче и прозу; живи и ради у Београду.

Теодор Стефан (Ковачевић Новак) (1961, Колашин), пише кратке приче, романе, приповетке и сценарија; сарађује са часописима; заступљен у зборницима и антологијама; живи у Никшићу.

Тодор Зоран (1959, Смедеревска Паланка), академски сликар; пише кратке приче; живи у Смедеревској Паланци.

Томаш Б. Милош (1983, Београд), социјални радник; пише кратке приче и романе; објавио је три романа: „Малолетнице су украс света” (2008), „На Сави трешчина” (2010) и „Ендемске врсте” (2013); заступљен у зборницима; живи у Београду.

Трифунковић Станимир (1968, Тетово), дипломирани психолог; пише кратке приче, поезију и прозу; објавио књиге поезије „Беспуће и одјек“ (1993), „Самоће“ (2006) и „Тишине“ (2009); сарађује са часописима; живи у Крушевцу.

Ћосин Сима (1950, Србобран), пензионер; пише кратке приче; живи у Новом Саду.

Ћосић Нина (1972, Ниш), музичар; пише кратке приче; живи у Београду.

Ћосић Славица, (Мајданпек), завршила мастер студије енглеског и холандског језика и књижевности; пише кратке приче.

Ђурчин Витомир (1948, Зрењанин), дипломирани инжењер електронике и телекомуникација у пензији; пише кратке приче, афоризме и политичке колумне; заступљен у зборницима; живи у Зрењанину.

Филипов Софија, ученица гимназије, пише кратке приче; живи у Баваништу.

Филиповић Емилија (1981), пише кратке приче; живи и ради у Београду.

Филиповић Илонка, дипломирани социјални радник; пише кратке приче, прозу, поезију и приповетке; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Загребу.

Фишековић Дарија (1991, Ваљево), студент економије; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Фрањо Франчич (1958, Љубљана) песник, прозаиста, писац за децу и драмски писац, галванизер и дипломирани социјални радник; од почетка осамдесетих година живи као слободни писац у Истри; аутор је више од тридесет књига – романа, збирки кратких прича, песничких збирки, драмских текстова и радио-драма, као и књига за децу и омладину: „Не“ (кратке приче, 1986), „Јеб“ (роман, 1988), „Milostni strel – Orgija“ (кратка проза, 1989), „Klovnova obzorja“ (песме, 1990), „Sovraštvo“ (роман, 1993), „Začasno osvobojeno ozemlje“ (песме, 1992), „Беле смрти“ (кратка проза, 1994), „Male vojne“ (кратка проза, 1994), „Poševni stolp v Pisi“ (кратка проза, 1995), „Шкорпионова балада“ (роман, 1995), „Otroštvo“ (кратка проза, 1996), „Dobro jutro Charles Bukowski!“ (збирка еротских прича), „Јапошка“ (песме, 2000) и др.; превођен на десет језика; добитник је бројних награда у више земаља; живи у Истри.

Фунда Жељко (1950, Вараждин), дипломирани филолог (компаративна књижевност и енглески језик); књига прича „Вараждинске приче“, приче за децу „Осмијешене приче“, књиге поезије на кајкавском „Сречовњача“ и „Мозартење“, књига „хаибунастих текстова“ „Књига сендвича“; добитник девет награда за хаику поезију у Јапану; члан Друштва хрватских књижевника; заступљен у хрватским и међународним хаику зборницима и антологијама; живи у Вараждину.

Хаџи-Танчић Владимир (1975, Ниш), дипломирао на Учитељском факултету; пише кратке приче; сарађује са часописима; превођен на немачки језик; награђиван; живи у Нишу.

Хранисављевић Александар (1991, Београд), апсолвент права; пише кратке приче.

Хрнчић Амина, пише кратке приче.

Цвијић Павле Пајо (1950, Бакић), пензионер; књиге „Импулс жељан засјати“ и „У вртлогу живота“ (2011); засту-

пљен у многим зборницима, сарађује с многим часописима; живи у Загребу.

Цекић Слободан, пише кратке приче.

Црњаковић Јелена, пише кратке приче.

Шарић Секуле (1960, Крушчић), пише кратке приче, песме, приповетке, романе, критику, есеје, прозу за децу; објавио тридесет и једну књигу; заступљен у већем броју антологија, зборника и алманаха; превођен на неколико страних језика; награђиван; живи у Крушчићу.

Шарчевић Стеван (1962, Суботица), пише кратке приче и поезију; књиге: „На трагу светлости” (2013), „Сам, испод шљиве са Лазаром Јанићем” (2013), „Кауринова клетва” (2014); сарађује са часописима; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Суботици.

Шкиљевић Зоран (1962, Београд), трговац; пише кратке приче и романе; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Штетић Јелена (1971, Београд), дипломирани филолог; пише приче и песме; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; награђивана; живи у Земуну.

Штрбац Никола (1975, Дрвар), дипломирани инжењер шумарства; пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Дрвару.

КАЈМАКЧАЛАНСКА 11 :
НАЈЛЕПША ОСТВАРЕЊА СА XIII КОНКУРСА
ЗА НАЈКРАЋУ КРАТКУ ПРИЧУ

(Приредио Ђорђе Оташевић)

1. издање

<i>Рецензент</i>	Владимир Павловић
<i>Ликовно решење корица</i>	Милан Бештић
<i>Технички уредник</i>	Горан Оташевић
<i>Коректура</i>	Дејана Јовановић
<i>Издавач</i>	„Алма”, Београд
<i>За издавача</i>	Ђорђе Оташевић
<i>Штампа</i>	„Скрипта интернационал”, Београд
<i>Тираж</i>	200
<i>ISBN</i>	978-86-7974-365-7

Београд, 2014

www.alma.rs
www.alma.co.rs
almabg@orion.rs

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.4/.42-36(082.2)

821.163.41-36(082.2)

Кајмакчаланска 11 : Најлепша остварења са XIII конкурса за најкраћу кратку причу (приредио Ђорђе Оташевић). – 1. изд. – Београд : Алма, 2014 (Београд : Скрипта интернационал). – 239 стр. ; 20 см. – (Библиотека Савремена књижевност / [Алма, Београд] ; књ. 169)

Тираж 200. – Предговор: стр. 5. – Аутори: стр. 215–238.

ISBN 978-86-7974-365-7

COBISS.SR-ID 210635020